Art. 237. Sancționarea tentativei. Tentativa la infracțiunile prevăzute în art. 233-235 se pedepsește.

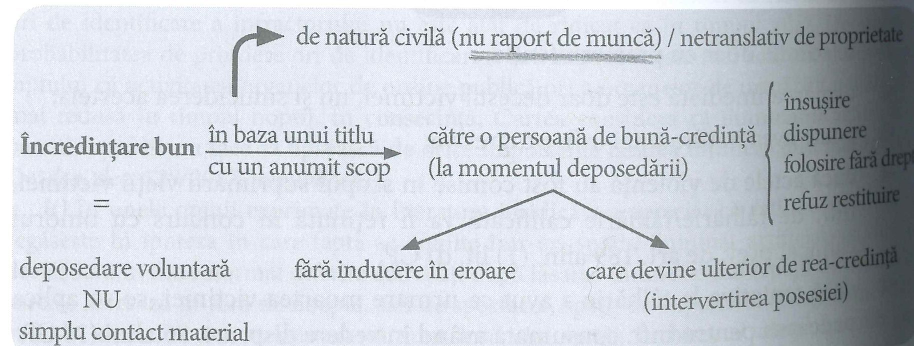
Esențial

- tentativa posibilă și sancționabilă este doar cea imperfectă; tentativa perfectă nu este posibilă;
- cauza de nepedepsire: numai desistarea, nu și împiedicarea producerii rezultatului.

Capitolul III. Infracțiuni contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii

Art. 238. Abuzul de încredere. (1) Însușirea, dispunerea sau folosirea, pe nedrept, a unui bun mobil al altuia, de către cel căruia i-a fost încredințat în baza unui titlu și cu un anumit scop ori refuzul de a-l restitui se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Esențial

- obiect material este *un bun mobil* (niciodată un imobil) care aparține altuia, are o minimă valoare economică și care, în urma încredințării, este *deținut cu orice titlu și cu un anumit scop de către autor*; de regulă, bunul trebuie să fie individual determinat, nefungibil; bunul trebuie să fie *deținut cu orice titlu*, adică în temeiul unui raport juridic netranslativ de proprietate (nu

neapărat un contract), prin care a fost transmisă doar detenția bunului *cu un anumit scop*, existând, corelativ, obligația restituirii bunului;
- proprietarul bunului ori persoana căreia i s-a transmis bunul în baza unui împrumut de consumație nu poate fi autor al infr.;
- nu întotdeauna proprietarul bunului este și subiectul pasiv al infr.;
- dacă bunul a fost încredințat în scop de transport, fapta poate fi comisă de șofer, dar nu și de cel care execută doar acte de manipulare a bunului;
- elementul material constă în acțiuni sau inacțiuni prin care făptuitorul își arogă o posesie *animo domini*, astfel că sub. activ ajunge să se imposedeze cu bunul deținut (infr. de rezultat);
- se poate comite prin acte de dispoziție juridică (de ex., vânzarea bunului) sau materială (de ex., transformarea bunului), realizate pe nedrept, sau de folosire pe nedrept a bunului ori de refuz expres sau tacit (dacă există o solicitare expresă de restituire) abuziv (se poate invoca dreptul la retenție) de restituire;
- dispunerea juridică de bunul încredințat cu un titlu nu conduce automat și la reținerea infr. de înșelăciune în dauna aceluiași sub. pasiv;
- dispunerea materială de bun poate conduce la reținerea în concurs ideal a distrugerii cu abuzul de încredere → de ex., situația în care și proprietarul bunului ar răspunde pentru distrugere;
- nerespectarea unui termen contractual nu echivalează *per se* cu un refuz de restituire, fiind necesar să existe o solicitare de restituire urmată de un refuz;
- se comite cu intenție directă sau indirectă;
- la faptele comisive, tentativa este posibilă, dar nu este incriminată; la fapta omisivă (refuzul de restituire), tentativa nu este posibilă.

Secvențe de practică judiciară

1. Situația premisă. *i)* Infracțiunea de abuz de încredere este construită pe o situație premisă ce constă în existența unui bun mobil al altuia, încredințat, în baza unui titlu și cu un anumit scop, făptuitorului. Bunul mobil trebuie să fie încredințat, iar nu pur și simplu deținut, legiuitorul marcând astfel mai clar că trebuie să existe o transmitere voită a posesiei sau detenției bunului, o manifestare de voință din partea posesorului ori detentorului inițial. Bunul este încredințat în baza unui titlu și cu un anumit scop. Titlul la care se referă textul de lege reprezintă un raport juridic patrimonial între cel care deține bunul și cel care i l-a încredințat, iar în baza acestui raport juridic persoana care deține bunul are obligația fie de a-l păstra și restitui la momentul convenit, fie de a da o întrebuințare acelui bun. Titlul la care se referă textul poate fi reprezentat de orice raport patrimonial care nu este translativ de proprietate, de genul contractelor de depozit, mandat, împrumut de folosință,

Art. 237. Sancționarea tentativei. Tentativa la infracțiunile prevăzute în art. 233-235 se pedepsește.

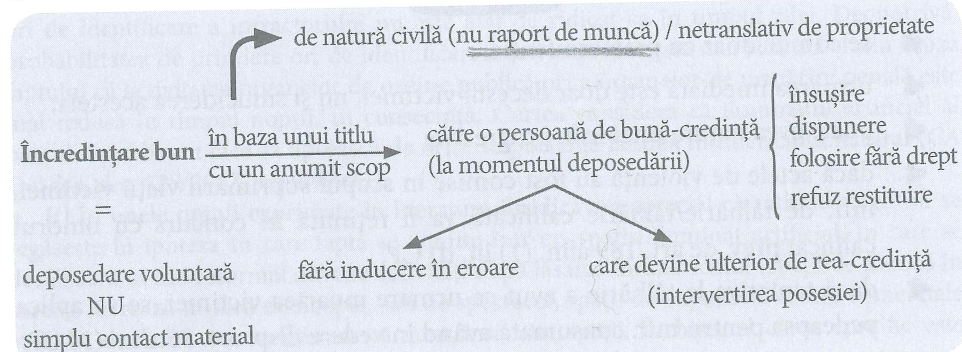
Esențial

- tentativa posibilă și sancționabilă este doar cea imperfectă; tentativa perfectă nu este posibilă;
- cauza de nepedepsire: numai desistarea, nu și împiedicarea producerii rezultatului.

Capitolul III. Infracțiuni contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii

Art. 238. Abuzul de încredere. (1) Însușirea, dispunerea sau folosirea, pe nedrept, a unui bun mobil al altuia, de către cel căruia i-a fost încredințat în baza unui titlu și cu un anumit scop ori refuzul de a-l restitui se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Esențial

- obiect material este *un bun mobil* (niciodată un imobil) care aparține altuia, are o minimă valoare economică și care, în urma încredințării, este *deținut cu orice titlu și cu un anumit scop de către autor*; de regulă, bunul trebuie să fie individual determinat, nefungibil; bunul trebuie să fie *deținut cu orice titlu*, adică în temeiul unui raport juridic netranslativ de proprietate (nu

neapărat un contract), prin care a fost transmisă doar detenția bunului *cu un anumit scop*, existând, corelativ, obligația restituirii bunului;
- proprietarul bunului ori persoana căreia i s-a transmis bunul în baza unui împrumut de consumație nu poate fi autor al infr.;
- nu întotdeauna proprietarul bunului este și subiectul pasiv al infr.;
- dacă bunul a fost încredințat în scop de transport, fapta poate fi comisă de șofer, dar nu și de cel care execută doar acte de manipulare a bunului;
- elementul material constă în acțiuni sau inacțiuni prin care făptuitorul își arogă o posesie *animo domini*, astfel că sub. activ ajunge să se imposedeze cu bunul deținut (infr. de rezultat);
- se poate comite prin acte de dispoziție juridică (de ex., vânzarea bunului) sau materială (de ex., transformarea bunului), realizate pe nedrept, sau de folosire pe nedrept a bunului ori de refuz expres sau tacit (dacă există o solicitare expresă de restituire) abuziv (se poate invoca dreptul la retenție) de restituire;
- dispunerea juridică de bunul încredințat cu un titlu nu conduce automat și la reținerea infr. de înșelăciune în dauna aceluiași sub. pasiv;
- dispunerea materială de bun poate conduce la reținerea în concurs ideal a distrugerii cu abuzul de încredere → de ex., situația în care și proprietarul bunului ar răspunde pentru distrugere;
- nerespectarea unui termen contractual nu echivalează *per se* cu un refuz de restituire, fiind necesar să existe o solicitare de restituire urmată de un refuz;
- se comite cu intenție directă sau indirectă;
- la faptele comisive, tentativa este posibilă, dar nu este incriminată; la fapta omisivă (refuzul de restituire), tentativa nu este posibilă.

Secvențe de practică judiciară

1. Situația premisă. *i)* Infracțiunea de abuz de încredere este construită pe o situație premisă ce constă în existența unui bun mobil al altuia, încredințat, în baza unui titlu și cu un anumit scop, făptuitorului. Bunul mobil trebuie să fie încredințat, iar nu pur și simplu deținut, legiuitorul marcând astfel mai clar că trebuie să existe o transmitere voită a posesiei sau detenției bunului, o manifestare de voință din partea posesorului ori detentorului inițial. Bunul este încredințat în baza unui titlu și cu un anumit scop. Titlul la care se referă textul de lege reprezintă un raport juridic patrimonial între cel care deține bunul și cel care i l-a încredințat, iar în baza acestui raport juridic persoana care deține bunul are obligația fie de a-l păstra și restitui la momentul convenit, fie de a da o întrebuințare acelui bun. Titlul la care se referă textul poate fi reprezentat de orice raport patrimonial care nu este translativ de proprietate, de genul contractelor de depozit, mandat, împrumut de folosință,

gaj, locațiune etc. Sumele de bani încredințate cu alt titlu decât cel de împrumut pot fi obiect material al infracțiunii de abuz de încredere, fiind cazul sumelor de bani încredințate pentru a fi depuse la bancă sau la casierie, pentru a se achiziționa diverse bunuri sau pentru a se face diverse plăți *(CAB, dec. 1509/2017, sintact).*

ii) Deși în cuprinsul actului de sesizare reținerea infracțiunii de furt este motivată prin aceea că inculpatul nu s-a folosit de autoturismul persoanei vătămate în virtutea unui titlu – exercitând o deținere fizică situată în afara unui raport juridic și având bunul în pază pentru o perioadă de timp relativ redusă, strict necesară pentru deplasarea acestuia pe o distanță scurtă – Curtea apreciază că, în lipsa oricărei distincții legale, obiect al infracțiunii de abuz de încredere îl poate constitui bunul mobil încredințat cu orice titlu, indiferent de înțelegerea dintre părți și perioada de timp în decursul căreia detentorul a exercitat o stăpânire asupra lucrului. În mod evident, deși foarte scurtă, perioada în care autoturismul s-a aflat la dispoziția inculpatului nu poate fi asimilată acelor situații în care făptuitorul se află într-un simplu contact material cu bunul și dispune de acesta fără acordul titularului, în cauza dedusă judecății bunul fiind încredințat inculpatului cu un anumit scop și cu obligația de a-l restitui, ceea ce implică un raport juridic de scurtă durată, asimilat un titlu, în înțelesul art. 238 alin. (1) CP *(CA Constanța, dec. 1273/2018, sintact).*

2. Însușirea pe nedrept. Fapta inculpatului care, în calitate de conducător auto angajat la SC L.T. SRL, a efectuat o cursă de transport marfă cu autocamionul ce avea atașată remorcă, iar la întoarcere și-a însușit ansamblul de vehicule menționat întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de abuz de încredere. Nu se poate reține, în cauză, infracțiunea de furt, dat fiind că autovehiculul a fost încredințat de bunăvoie de angajator (care era în continuare proprietarul acestora), pentru efectuarea unui transport. Inculpatul nu a făcut altceva decât să interverteasca fără drept calitatea sa de simplu detentor al unui bun mobil în aceea de proprietar al acestuia, ceea ce este specific infracțiunii de abuz de încredere, nefiind îndeplinită condiția privind „lipsa consimțământului" la momentul luării bunului, pentru ca fapta să constituie furt *(CAB, dec. 435/2016, sintact).*

3. Dispunerea pe nedrept. Fapta inculpatei care a dispus pe nedrept de cantitatea de 85 de grame de bijuterii din aur prin amanetarea acesteia, bunuri lăsate în depozit la inculpată de partea civilă, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de abuz de încredere. Sub aspectul laturii obiective a infracțiunii, instanța constată că elementul material al faptei s-a concretizat în acțiunea de a dispune, pe nedrept, prin încheierea unui contract de împrumut cu amanet, de bunurile lăsate în depozit de partea civilă, fiind îndeplinită, totodată, și condiția referitoare la situația premisă, și anume existența raportului juridic patrimonial în baza căruia partea civilă a lăsat bunurile în depozit la persoana vătămată pentru o perioadă de timp de aproximativ un an. Urmarea imediată a acțiunilor întreprinse de către inculpată s-a materializat într-un prejudiciu produs în patrimoniul persoanei vătămate, iar legătura de cauzalitate este una directă și exclusivă *(CA Iași, dec. 146/2014, nepublicată).*

4. Folosirea pe nedrept. Folosirea unui autoturism după momentul rezilierii contractului de leasing financiar, oprirea sistemului GPS și scoaterea fără drept a autovehiculului din țară, deși nu exista un asemenea drept, stipulat în contract, confirmă elementul material al infracțiunii prev. de art. 238 alin. (1) CP în modalitățile: folosirea pe nedrept a unui bun mobil al altuia și refuzul nejustificat de a-l restitui *(CA Ploiești, dec. 1098/2017, sintact).*

5. Refuzul restituirii. Pentru consumarea infracțiunii de abuz de încredere în modalitatea refuzului de restituire, nu se cere ca restituirea bunului mobil să fie solicitată numai de către acela care l-a încredințat făptuitorului, iar refuzul să se producă numai față de acesta; solicitarea se poate face și prin mandatar ori de către succesor, dacă acesta din urmă posedă certificat de moștenitor asupra bunului încredințat de defunct *(TS, dec. 2534/1983, Repertoriu 1981-1985).*

6. Abuz de încredere – delapidare. Autor al infracțiunii de abuz de încredere este totdeauna persoana care deține cu orice titlu un bun mobil al altuia și transformă în mod abuziv calitatea de deținător al bunului în cea de pretins proprietar. Pe cale de consecință, în cazul infracțiunii de delapidare, autorul este de două ori calificat: pe de o parte, el are calitatea de funcționar sau salariat, iar, pe de altă parte, calitatea de administrator sau gestionar de bunuri, care aparțin unei persoane juridice. Pentru existența infracțiunii de delapidare nu are relevanță dacă inculpatul era sau nu încadrat cu contract de muncă, situație care nu se regăsește în cauză, esențială fiind doar împrejurarea că acesta exercita o atribuție în serviciul societății – îndeplinea acte de gestionare –, care poate fi retribuită sau nu, astfel că, însușindu-și sume pe care le gestiona, după cum rezultă din probatoriile administrate, acesta a comis infracțiunea de delapidare, și nu pe cea de abuz de încredere *(CA Iași, dec. 231/2015, sintact).*

Art. 242. Gestiunea frauduloasă. (1) Pricinuirea de pagube unei persoane, cu ocazia administrării sau conservării bunurilor acesteia, de către cel care are ori trebuie să aibă grija administrării sau conservării acelor bunuri se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Când fapta prevăzută în alin. (1) a fost săvârșită de administratorul judiciar, de lichidatorul averii debitorului sau de un reprezentant sau prepus al acestora, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani.

(3) Faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) săvârșite în scopul de a dobândi un folos patrimonial se pedepsesc cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(4) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Esențial

- este o infr. de rezultat;
- autorul trebuie să nu aibă calitatea de fcțn. public și, în baza unui raport juridic, să aibă ca atribuții administrarea sau conservarea unei universalități de bunuri/bunului altuia; nu poate fi autor proprietarul bunurilor;
- pluralitatea de sub. pasivi nu este incompatibilă cu unitatea de infr.;
- fapta poate consta atât într-o acțiune (reparația unui imobil folosind materiale de proastă calitate), cât și într-o inacțiune (neexercitarea unor acțiuni în justiție, fapt ce conduce la prescripție);

- *alin. (1)*: sub. pasiv poate fi atât o pers. fizică, cât și una juridică;
- *alin. (2)*: sub. pasiv este calificat – debitorul aflat în stare de insolvență;
- *alin. (3)*: se comite cu intenție directă;
- tentativa este posibilă, dar neincriminată.

Jurisprudență

CCR: Distincția dintre gestiune frauduloasă și abuzul în serviciu. Dacă *infracțiunea de abuz în serviciu are ca obiect juridic generic relațiile sociale referitoare la desfășurarea activității persoanelor care au calitatea de funcționari publici*, în sensul legii penale, relații sociale în cadrul cărora funcționarii publici, din categoria anterior precizată, trebuie să dea dovadă de corectitudine și probitate, și, ca obiect juridic special, aceleași relații sociale în a căror desfășurare funcționarii publici sunt obligați să se abțină de la săvârșirea unor fapte de natură a produce pagube sau alte vătămări unor persoane fizice sau juridice, *infracțiunea de gestiune frauduloasă are ca obiect juridic generic protejarea relațiilor sociale referitoare la patrimoniu*, iar, ca obiect juridic specific, asigurarea protecției penale a relațiilor sociale formate în strânsă legătură cu ocrotirea patrimoniului altor persoane, prin administrarea sau conservarea bunurilor acestora, relații sociale ce au la bază acte de acordare a unei minime încrederi de către proprietarii bunurilor persoanelor care urmează să le administreze sau să le conserve.

Obiectul material al infracțiunii de gestiune frauduloasă constă într-o universalitate de bunuri, reprezentând întregul patrimoniu al unei persoane sau o fracțiune din acesta, în timp ce infracțiunea de abuz în serviciu poate avea sau poate fi lipsită de obiect material. De asemenea, infracțiunea de abuz în serviciu are subiect activ calificat, având calitatea de funcționar public, în sensul legii penale, pe când infracțiunea de gestiune frauduloasă poate fi săvârșită de către orice persoană responsabilă penal, căreia i-a fost încredințată administrarea bunurilor altuia. De altfel, săvârșirea infracțiunii de abuz în serviciu de către o persoană care își desfășoară activitatea în mediul privat este sancționată, conform art. 308 CP, prin aplicarea disp. art. 297 CP și reducerea cu o treime a limitelor speciale ale pedepsei prev. la art. 297 CP, fiind exclusă ipoteza conform căreia incriminarea faptelor de gestiune frauduloasă ar reprezenta, de fapt, o formă de reglementare a infracțiunii de abuz în serviciu în mediul privat.

Astfel, infracțiunea de gestiune frauduloasă, prev. la art. 242 alin. (1) CP, are ca *element material* al laturii obiective orice acțiune sau inacțiune, săvârșită de făptuitor, cu prilejul administrării sau conservării bunurilor încredințate, în acest scop, de către subiectul pasiv al infracțiunii, și care are un caracter ilicit și păgubitor pentru proprietarul bunurilor. În acest context, prin *caracter ilicit* se înțelege un caracter contrar obligațiilor ce reveneau făptuitorului, fie în virtutea raportului juridic existent între el și subiectul pasiv, fie potrivit unor obligații legale. De asemenea, prin *administrare* se înțelege o activitate cu caracter gospodăresc, ce poate avea conținut diferit, în funcție de natura și destinația bunului, iar prin *conservare* se înțelege luarea de măsuri de apărare a respectivelor bunuri, în vederea evitării distrugerii sau degradării.

(...) spre deosebire de infracțiunea de abuz în serviciu, care presupune încălcarea de către funcționarul public a unei obligații, care, având în vedere natura funcției deținute, nu poate fi decât o obligație de natură legală, ce face parte din conținutul unui raport juridic de drept public, pe care funcționarul public îl încheie cu instituția publică în cadrul căreia își desfășoară activitatea, infracțiunea de gestiune frauduloasă presupune existența, în sarcina subiectului activ, a obligației de administrare a bunurilor altuia, a actului prin care proprietarul bunurilor ce formează obiectul material al infracțiunii de gestiune frauduloasă acordă încredere subiectului activ al acestei infracțiuni, presupunând, de fapt, un raport juridic de drept civil, din al cărui conținut face parte și obligația de administrare sau conservare a bunurilor.

(...) În ceea ce privește *sensul sintagmei „pricinuirea de pagube”* din cuprinsul art. 242 alin. (1) CP, aceasta nu este definită de legea penală sau de cea procesual penală, aspect ce relevă atribuirea de către legiuitor a sensului comun cuvintelor ce o compun. Mai mult, expresia criticată urmează a fi interpretată în contextul dispoziției legale din care face parte. Cum infracțiunea de gestiune frauduloasă este o infracțiune contra patrimoniului, prin care sunt sancționate conduitele de natură a afecta relațiile sociale formate în legătură cu patrimoniul, Curtea constată că, prin *pricinuirea de pagube*, se înțelege provocarea unor pierderi de natură patrimonială. Astfel, sensul sintagmei criticate poate fi determinat, cu ușurință, prin aplicarea regulilor uzuale de interpretare a normelor juridice, motiv pentru care Curtea reține că, și din această perspectivă, textul criticat îndeplinește cerințele de claritate, precizie și previzibilitate impuse de dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție și de art. 7 din Convenție.

(...) săvârșirea acelorași fapte, pricinuitoare de prejudicii, în vederea obținerii unui folos material determină reținerea formei agravate a infracțiunii, prev. la art. 242 alin. (3) CP, indiferent dacă folosul patrimonial astfel realizat este egal sau nu cu valoarea pagubei pricinuite sau dacă acesta reprezintă o îmbogățire fără just temei pe seama patrimoniului subiectului pasiv sau provine dintr-o altă sursă. Mai mult, pentru întrunirea elementelor constitutive ale acesteia din urmă, nu este nevoie ca folosul patrimonial urmărit să fie realizat, fiind suficientă existența scopului prevăzut prin norma de incriminare *(dec. 641/2017)*.

Secvențe de practică judiciară

Termenul de formulare a plângerii prealabile. În raport cu particularitățile faptei, aceasta dobândește valențe penale nu exclusiv prin încălcarea formală de către inculpat a dispozițiilor comitetului executiv al asociației în urma începerii lucrărilor fără o prealabilă selectare a ofertelor de execuție, ci ca urmare a unor cumuli de factori: realizarea lucrărilor de curățenie și canalizare cu neobservarea hotărârii comitetului, urmată de constatarea caracterului defectuos al lucrărilor – ceea ce implică cu necesitate scurgerea unui interval de timp – și a condițiilor în care lucrările au fost contractate (inexistența unor acte justificative, a unor garanții contractuale). Față de acestea, momentul de la care curge termenul de introducere a plângerii prealabile este acela în care persoana vătămată a putut avea o perspectivă sinoptică, de ansamblu, asupra faptelor inculpatului, pentru a evalua caracterul penal al acestora, respectiv momentul în care asociației i-au fost remise actele contabile ale asociației, când a putut constata lipsa unor convenții scrise cu privire la lucrările realizate și imposibilitatea de a beneficia de clauzele de garanție *(Jud. Arad, sent. 930/2017, sintact)*.

Art. 243. Însușirea bunului găsit sau ajuns din eroare la făptuitor. (1) Fapta de a nu preda în termen de 10 zile un bun găsit autorităților sau celui care l-a pierdut sau de a dispune de acel bun ca de al său se pedepsește cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și însușirea pe nedrept a unui bun mobil ce aparține altuia, ajuns din eroare sau în mod fortuit în posesia făptuitorului, sau nepredarea acestuia în termen de 10 zile din momentul în care a cunoscut că bunul nu îi aparține.

(3) Împăcarea înlătură răspunderea penală.

Esențial

- obiectul material este *bunul găsit* care a ieșit involuntar din posesia sau detenția unei persoane; făptuitorul nu are un titlu asupra acestui bun;
- precum în cazul abuzului de încredere, obiectul material este doar un bun mobil;
- sub. pasiv poate fi și o altă pers. decât proprietarul bunului;
- urmarea imediată constă în producerea unei pagube și rezultă din materialitatea faptei;
- se comite cu intenție directă sau indirectă;
- termenul de 10 zile este un termen substanțial, pentru care nu este permisă prorogarea; la expirarea acestuia va fi incidentă o prezumție absolută de însușire a bunului găsit;
- tentativa este posibilă la formele comisive, dar nu este incriminată.

Secvențe de practică judiciară

Bun găsit. ***i)*** *Situația premisă* a infracțiunii de însușire a bunului găsit este starea de fapt preexistentă săvârșirii acțiunii sau inacțiunii prin care se realizează elementul material al infracțiunii și constă în relația patrimonială născută în mod întâmplător între persoana care a găsit bunul și persoana în paguba căreia s-a produs pierderea bunului. Astfel, un bun mobil se consideră găsit atunci când, în momentul intrării sale în mâinile persoanei care l-a găsit, nicio altă persoană nu avea contact direct cu acel bun, iar împrejurările de fapt nu lăsau să se presupună că această rupere de contact ar fi numai momentană, ci, dimpotrivă, indicau faptul că cineva pierduse acel bun. Instanța reține că nu poate fi considerat ca găsit un bun care se află în apropierea sau la dispoziția celui căruia îi aparține ori în situația de a fi ușor reluat de acesta. Însușirea unor bunuri aflate în această situație constituie infracțiunea de furt, iar nu de însușire a bunului găsit *(JS 5, sent. 2237/2018, Iugan).*

ii) Obiectul material al infracțiunii de însușire a bunului găsit este reprezentat de un bun găsit, adică acel bun peste care făptuitorul dă în mod întâmplător într-un loc în care, în raport cu natura sa, acel bun nu se poate afla fără supraveghere și nicio altă persoană nu avea vreun contact material cu bunul și, în plus, bunul este ieșit din posesia altuia, fără voia acestuia și fără ca făptuitorul să știe cui aparține *(CA Târgu Mureș, dec. 556/2017, sintact).*

Art. 244. Înșelăciunea. (1) Inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în scopul de a obține pentru sine sau pentru altul un folos patrimonial injust și dacă s-a pricinuit o pagubă, se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

(2) Înșelăciunea săvârșită prin folosirea de nume sau calități mincinoase ori de alte mijloace frauduloase se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani. Dacă mijlocul fraudulos constituie prin el însuși o infracțiune, se aplică regulile privind concursul de infracțiuni.

(3) Împăcarea înlătură răspunderea penală.

Esențial

- pers. prejudiciată poate fi și alta decât proprietarul bunului; nu este exclus ca sub. pasiv să fie un detentor nelegitim al bunului → hoțul indus în eroare de un terț;
- în esență, constă într-un act de escrocare a sub. pasiv, care are o altă imagine asupra realității din cauza minciunilor autorului ori a informațiilor eronate prezentate; astfel, inducerea în eroare vizează *fapte* concrete;
- trebuie distins între conduita făptuitorului (acțiune/inacțiune), efectul creat de aceasta asupra sub. pasiv (inducerea în eroare) și conduita ulterioară a sub. pasiv (adoptarea unei decizii păgubitoare);
- se va reține înșelăciunea când împosedarea cu bunul persoanei prejudiciate are loc în urma inducerii în eroare, iar nu prin luarea bunului fără consimțământul acesteia, în acest din urmă caz urmând a se reține furtul;
- urmarea actelor de inducere în eroare este producerea unei pagube materiale, iar nu un prejudiciu moral;
- *alin. (2)*: folosirea de nume mincinoase poate fi consecința comiterii unui fals privind identitatea dacă sunt întrunite cerințele art. 327 CP (care absoarbe uzul de fals), iar folosirea de calități mincinoase poate conduce la reținerea uzurpării de calități oficiale dacă a fost îndeplinit un act legat de acea calitate; mijloacele frauduloase cel mai frecvent folosite sunt înscrisurile false, putându-se reține și uzul de fals, dacă nu este absorbit în infracțiunea de fals în înscrisuri sub semnătură privată și dacă sunt întrunite cerințele art. 323 CP;

- *nume mincinoase* – nume sau prenume reale sau imaginare care nu sunt ale făptuitorului, dar care pot facilita comiterea faptei sau îngreunează identificarea ulterioară a acestuia;
- *calităţi mincinoase* – calităţi reale sau imaginare pe care nu le are făptuitorul, dar care pot facilita comiterea faptei;
- se comite numai cu intenţie calificată prin scopul material şi injust urmărit de făptuitor;
- atât tentativa perfectă, cât şi cea imperfectă sunt posibile şi incriminate;
- momentul consumării se evaluează în funcţie de data producerii prejudiciului, iar nu de cea a inducerii în eroare.

Jurisprudenţă

CCR: **Varianta agravată a înşelăciunii.** Mijloacele frauduloase folosite de făptuitor pot fi o diversitate de fapte ilicite. Simpla existenţă a acestora, indiferent de numărul sau gravitatea lor, conferă infracţiunii de înşelăciune caracterul calificat, fiind necesară, potrivit voinţei legiuitorului, o sancţionare mai aspră a acestei categorii de infractori. Faptul că mijlocul fraudulos constituie prin el însuşi o infracţiune nu poate schimba caracterul agravat al incriminării. (...) varianta agravată a infracţiunii de înşelăciune se deosebeşte de varianta-tip numai prin mijloacele prin care a fost săvârşită acţiunea de amăgire, de inducere în eroare a subiectului pasiv şi care sunt de natură să asigure mai uşor reuşita acestei acţiuni. Potrivit art. 244 alin. (2) teza a II-a CP, dacă mijlocul fraudulos constituie prin el însuşi o infracţiune, va exista concurs între infracţiunea de înşelăciune varianta agravată şi infracţiunea care se referă la mijlocul fraudulos (de ex., infracţiunea de folosire de înscrisuri false prev. de art. 323 CP, uzurparea de calităţi oficiale prev. de art. 258 CP, infracţiunea de exercitare fără drept a unei profesii sau activităţi prev. de art. 348 CP). Dispoziţiile legale criticate reglementează cu privire la existenţa concursului formal sau ideal care există atunci când o acţiune sau inacţiune săvârşită de o persoană, din cauza împrejurărilor în care a avut loc sau a urmărilor pe care le-a produs, realizează conţinutul mai multor infracţiuni — a se vedea art. 38 alin. (2) CP *(dec. 676/2018)*.

HP: În situaţia unei infracţiuni de înşelăciune comise sub imperiul CP 1969, care a produs un prejudiciu sub pragul de 2.000.000 lei, modificarea noţiunii de „consecinţe deosebit de grave" în CP nu produce efectele prev. de art. 4 CP şi nici pe cele prev. de art. 3 alin. (1) LPACP şi nu conduce la dezincriminarea infracţiunii de înşelăciune *(dec. 30/2015)*.

RIL: S-a reţinut că prin data săvârşirii infracţiunii şi, implicit, data de la care începe să curgă termenul de prescripţie a răspunderii penale în cazul infracţiunilor simple a căror latură obiectivă implică producerea unei pagube ori realizarea unui folos necuvenit pe o perioadă de timp se înţelege *momentul apariţiei primei pagube ori al obţinerii primului folos necuvenit (dec. 5/2019)*.

Secvenţe de practică judiciară

1. Subiecţi activi. Autor al infracţiunii de înşelăciune poate fi numai persoana care, prezentând nemijlocit ca adevărate fapte mincinoase sau ca mincinoase fapte adevărate, induce în eroare o altă persoană, în scopul de a obţine pentru sine sau pentru altul un folos material injust. Orice alte acţiuni prin care se contribuie la săvârşirea infracţiunii de înşelăciune, dar prin care nu se realizează nemijlocit însăşi acţiunea de inducere în eroare prin prezentarea denaturată a realităţii pot constitui acte de înlesnire sau de ajutor în vederea comiterii acestei infracţiuni, deci acte de complicitate, şi nu de coautorat *(TS, dec. 2225/1970, Repertoriu 1969-1975)*.

2. Latura obiectivă. *i)* În cazul infracţiunii de înşelăciune, bunul ce constituie folosul material injust iese din posesia sau detenţia subiectului pasiv şi intră în sfera de dispoziţie a făptuitorului ca rezultat al inducerii în eroare a acestuia, care astfel este determinat să efectueze un act de dispoziţie patrimonială păgubitor *(ICCJ, dec. 156/2018, scj.ro)*.

ii) Pentru existenţa infracţiunii de înşelăciune, este necesar, printre altele, ca manoperele dolosive folosite de infractor să fi avut ca rezultat pricinuirea unei pagube *(TS, dec. 2384/1973 Repertoriu 1969-1975)*.

iii) Neîndeplinirea unei obligaţii civile la termenul stabilit în contract nu constituie infracţiune dacă la momentul încheierii contractului nu a fost urmărită de către persoana acuzată obţinerea unui folos injust (de ex., nu au fost folosite mijloace frauduloase, în lipsa cărora contractul nu ar fi fost încheiat, iar ambele părţi au cunoscut modalitatea de plată şi au fost de acord cu aceasta). Omisiunea executării unei obligaţii civile nu constituie automat infracţiune. Din domeniul dreptului civil se trece în cel al dreptului penal doar atunci când, fie la încheierea convenţiei, fie pe parcursul executării ei, acea parte care nu a respectat convenţia s-a folosit de mijloace amăgitoare/înşelătoare pentru a convinge cealaltă parte că-şi va executa obligaţiile la termen sau, după caz, în condiţiile convenite *(ICCJ, dec. 1279/2012, scj.ro)*.

3. Latura subiectivă. Intenţia, ca element subiectiv al infracţiunii de înşelăciune, presupune atitudinea subiectivă în raport cu care se poate reproşa conduita persoanei acuzate. Răspunderea penală intervine deoarece persoana acuzată şi-a folosit capacitatea de înţelegere şi prevedere a faptelor în scopul unui rezultat fraudulos. În cazul intenţiei, atingerea rezultatului fraudulos este chiar sursa actului de conduită. Criteriile de evaluare a vinovăţiei decurg, aşadar, din comportamentul exterior al persoanei acuzate, de natură să clarifice sensul şi scopul acţiunilor întreprinse de aceasta. Motivaţia actului de conduită este reflectată de modul în care persoana a acţionat. Infracţiunea de înşelăciune este îndreptată contra patrimoniului, astfel încât diminuarea patrimoniului victimei trebuie să fie anticipată de către persoana acuzată, iar conduita persoanei acuzate adaptată acestui scop. Cercetarea judecătorească trebuie să clarifice dacă s-au întrebuinţat sau nu mijloace frauduloase pentru a fi încheiat un contract şi dacă au fost folosite mijloace nereale, de natură a menţine încrederea părţii vătămate în realitatea înţelegerii intervenite între părţi. Criteriile pentru evaluarea intenţiei în cazul infracţiunii de înşelăciune în convenţii, respectiv cu ocazia emiterii unui cec/bilet la ordin, sunt, de ex.: 1. conduita persoanei acuzate în legătură cu alte contracte sau instrumente de plată, anterior datei faptelor din actul de sesizare. Sunt avute în vedere, de ex.: măsurile luate pentru respectarea clauzelor

contractuale sau pentru efectuarea plății, coerența măsurilor cu scopul urmărit, atitudinea față de respectarea normelor care guvernează domeniul în speță, rulajul mărfurilor sau al încasărilor; 2. caracterul diferit sau consecvent al conduitei persoanei acuzate față de faptele din cauza dedusă judecății. În afara criteriilor menționate anterior, se evaluează elementele determinante pentru încheierea convenției respective, cunoașterea de către părțile contractante a modului în care se va desfășura contractul, respectiv când și cum se va face plata, existența unor împrejurări imprevizibile, emiterea de cecuri după interdicția bancară *(ICCJ, dec. 2040/2012, scj.ro).*

4. Varianta agravată. ***i)*** Prin *mijloc fraudulos* trebuie înțeles acel mijloc care este veridic și în mod obișnuit inspiră încredere, înlătură orice bănuială, dar care, în realitate, este mincinos. Eroarea provocată ori menținută trebuie să aibă rol determinant în încheierea, executarea ori rezilierea contractului, condiție care este îndeplinită dacă, fără această eroare, cel înșelat nu ar fi încheiat, executat ori reziliat contractul în condițiile stipulate *(CA Cluj, dec. 23/2014, Iugan).*

ii) prezentarea mincinoasă a unor aspecte de fapt ori de drept în fața unei autorități judiciare iese din sfera acestor relații protejate prin incriminarea înșelăciunii, putând fi eventual proteguită în cadrul strict al unor infracțiuni contra înfăptuirii justiției, ceea ce nu s-a pus în discuție în cauză. Folosirea înscrisurilor falsificate în fața instanțelor este o activitate subsumată infracțiunii de fals sau uz de fals, iar nu infracțiunii de înșelăciune *(ICCJ, dec. 407/2017, scj.ro).*

iii) Înșelăciunea săvârșită prin folosirea unui contract de vânzare-cumpărare ce atesta dreptul de proprietate al făptuitorului asupra unui imobil, care a constituit garanția unui contract de împrumut, deși anterior momentului încheierii contractului de împrumut și al constituirii garanției făptuitorul transmisese dreptul de proprietate asupra imobilului printr-un nou contract de vânzare-cumpărare, determină incidența disp. art. 244 alin. (2) CP referitoare la varianta agravată a infracțiunii de înșelăciune constând în săvârșirea faptei prin folosirea de mijloace frauduloase *(ICCJ, dec. 64/2015, scj.ro).*

iv) Deosebirea dintre mijloacele de inducere în eroare din alin. (1) și mijloacele frauduloase din forma agravată este mai mult cantitativă sau de intensitate, în sensul că un mijloc trebuie considerat fraudulos atunci când este de natură să asigure mai ușor reușita acțiunii inculpatului, când are aparența unui mijloc veridic, atunci când, în mod obișnuit, inspiră încredere și înlătură orice bănuială. Neexecutarea obligațiilor ce derivă dintr-un contract încheiat nu constituie infracțiunea de înșelăciune dacă nu s-a stabilit că s-au folosit manopere dolosive față de creditorul obligației cu ocazia încheierii contractului. Eroarea provocată ori menținută trebuie să aibă rol determinant în încheierea, executarea ori rezilierea contractului, condiție care este îndeplinită dacă, fără această eroare, cel înșelat nu ar fi încheiat, executat ori reziliat contractul în condițiile stipulate *(CA Cluj, dec. 981/2015, sintact).*

5. Distincția de trafic de influență: a se vedea art. 291 CP.

Art. 248. Sancționarea tentativei. Tentativa la infracțiunile prevăzute în art. 239 alin. (1), art. 241 și art. 244-247 se pedepsește.

Esențial

- este posibilă la infr. comisive și incriminată (prin raportare la infracțiunile din tematică) atât ca tentativă perfectă, cât și imperfectă, dar numai în cazul înșelăciunii;
- în ipoteza infr. omisive proprii (abuzul de încredere comis prin refuzul restituirii bunului deținut cu un titlu ori însușirea bunului găsit comisă prin nepredarea bunului), tentativa nu este posibilă.

Secvențe de practică judiciară

Tentativa la înșelăciune. În cazul tentativei neidonee (nepericuloasă), prev. de art. 32 alin. (2) CP, nu există tentativă atunci când imposibilitatea de consumare a infracțiunii este consecința modului cum a fost concepută executarea. Astfel, va exista o „tentativă" neidonee când, deși executarea acțiunii infracționale a fost complet efectuată, urmarea socialmente periculoasă, urmărită sau acceptată de făptuitor, nu s-a produs din cauza modului eronat (absurd) în care a fost concepută executarea ori a folosirii unor mijloace absolut inapte a produce urmarea sau din cauza imposibilității materiale de a se ajunge la rezultatul dorit *(CA Galați, dec. 978/2018, sintact).*

Capitolul V. Distrugerea și tulburarea de posesie

=> fapta nu este tipică dacă proprietarul care a constituit un dezmembrământ îl distruge

Art. 253. Distrugerea. (1) Distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuințare a unui bun aparținând altuia ori împiedicarea luării măsurilor de conservare sau de salvare a unui astfel de bun, precum și înlăturarea măsurilor luate se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Distrugerea unui înscris sub semnătură privată, care aparține în tot sau în parte altei persoane și servește la dovedirea unui drept de natură patrimonială, dacă prin aceasta s-a produs o pagubă, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(3) Dacă fapta prevăzută în alin. (1) privește bunuri care fac parte din patrimoniul cultural, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani.

(4) Distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuințare a unui bun, săvârșită prin incendiere, explozie ori prin orice alt asemenea mijloc și dacă este de natură să pună în pericol alte persoane sau bunuri, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(5) Dispozițiile prevăzute în alin. (3) și alin. (4) se aplică chiar dacă bunul aparține făptuitorului.

(6) Pentru faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(7) Tentativa faptelor prevăzute în alin. (3) și alin. (4) se pedepsește.

Esențial

- nu are întotdeauna ca obiect material un bun care aparține altei pers. → inclusiv proprietarul bunului poate fi sub. activ al infr. comise în varianta agravată;
- nu poate avea ca obiect material înscrisurile care servesc la dovedirea unui drept de natură nepatrimonială ori bunurile care sunt lipsite de vreo semnificație sau utilitate;
- distrugerea anumitor înscrisuri cunoaște o incriminare specială în art. 259 CP, art. 275 CP sau art. 305 CP, caz în care nu se va mai reține incidența art. 253 CP, aceste înscrisuri nefiind obiect material al acestei infr.;
- este o infr. cu conținut alternativ, care poate fi comisă atât prin acțiune, cât și prin omisiune;
- *distrugerea* – încetarea existenței fizice a bunului (de ex., arderea unor cărți);
- *degradarea* – deteriorarea bunului care conduce la scăderea valorii acestuia; se poate obiectiva în modificarea bunului sau în alterarea substanței sau esteticii (de ex., aruncarea de vopsea pe un tablou);
- *aducere în stare de neîntrebuințare* – alterare a bunului astfel încât acesta nu mai poate fi folosit potrivit destinației sale, chiar fără a fi distrus sau degradat (de ex., demontarea unor componente esențiale pentru buna funcționare a unui produs);
- este absorbită în conținutul furtului comis prin efracție (de ex., distrugerea unui lacăt), indiferent dacă fapta este săvârșită în scopul însușirii bunului ori al folosirii vehiculului;
- *alin. (2)*: trebuie ca înscrisul distrus să aibă vocație probatorie și în urma distrugerii să rezulte o pagubă (de ex., arderea unui înscris sub semnătură privată prin care un creditor renunță la creanța sa);
- consimțământul subiectului pasiv înlătură antijuridicitatea faptei prev. de alin. (1) și (2) CP;
- tentativa nu este incriminată la faptele prev. de alin. (1) și (2); infr. se consumă în momentul realizării activității prevăzute de norma de incriminare (infr. instantanee);

- *alin. (3)*: elementul material este similar cu cel a formei de bază;
- *alin. (4)*: are în vedere un pericol potențial; modalitățile alternative ale elementului material se comit cu intenție prin *incendiere, explozie ori prin orice alt asemenea mijloc, care să fie de natură să pună în pericol alte persoane sau bunuri*; răspunderea penală nu poate fi agravată în condițiile art. 77 alin. (1) lit. c) CP.

Secvențe de practică judiciară

Latura obiectivă. Se realizează prin mai multe modalități alternative. Degradarea este o formă mai ușoară decât nimicirea, în sensul că bunul devine parțial de nefolosit, dar reparabil. Apoi, nu este o condiție de tipicitate faptul ca urmarea cauzată de distrugere să necesite un interval mare de timp pentru a readuce bunul în situația anterioară. Pierderea există din punct de vedere subiectiv, deoarece proprietarul bunului nu îl mai poate folosi așa cum își dorește, nefiind relevant în cauză faptul că bunul supus degradării este capabil de a reveni la forma inițială în timp fără intervenție umană sau dacă bunul poate fi folosit chiar în formă degradată sau poate fi reparat *(CA Cluj, dec. 905/2015, sintact).*

Art. 254. Distrugerea calificată. (1) Dacă faptele prevăzute în art. 253 au avut ca urmare un dezastru, pedeapsa este închisoarea de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Dezastrul constă în distrugerea sau degradarea unor bunuri imobile ori a unor lucrări, echipamente, instalații sau componente ale acestora și care a avut ca urmare moartea sau vătămarea corporală a două sau mai multor persoane.

Esențial

- pluralitatea de pers. vătămate sau ucise constituie o condiție de esența dezastrului, nu și a producerii de consecințe deosebit de grave (unde esențial este cuantumul pagubei);
- elementul material este similar cu cel de la forma de bază;
- se comite doar cu praeterintenție → în caz de intenție eventuală, se va reține vătămare corporală sau omor în concurs cu distrugerea în forma de bază;
- la stabilirea pedepsei pentru tentativa care a avut ca urmare o pluralitate de victime se vor avea în vedere și dispozițiile art. 36 alin. (3) CP, care impun aplicarea pedepsei pentru forma consumată.

Art. 255. Distrugerea din culpă. (1) Distrugerea, degradarea ori aducerea în stare de neîntrebuințare, din culpă, a unui bun, chiar dacă acesta aparține făptuitorului, în cazul în care fapta este săvârșită prin incendiere, explozie sau prin orice alt asemenea mijloc și dacă este de natură să pună în pericol alte persoane sau bunuri, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Dacă faptele au avut ca urmare un dezastru, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 12 ani.

Esențial

- este posibilă participația improprie;
- latură obiectivă este similară celei de la distrugerea calificată;
- poate fi reținută în concurs cu vătăm. corp. din culpă sau uciderea din culpă;
- nu se reține agravarea răspunderii penale potrivit art. 77 lit. c) CP;
- nu este posibilă tentativa → incompatibilă cu forma de vinovăție.

Art. 256. Tulburarea de posesie. (1) Ocuparea, în întregime sau în parte, fără drept, prin violență sau amenințare ori prin desființarea sau strămutarea semnelor de hotar, a unui imobil aflat în posesia altuia se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

(2) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Esențial

- poate fi comisă și de proprietarul bunului sau coproprietarul neposesor, când fapta este săvârșită împotriva celui în a cărui posesie legitimă se află imobilul;
- nu poate fi sub. activ al infr. cel care exercită în fapt posesia asupra imobilului, acesta fiind subiectul pasiv al infr.;
- are ca obiect material numai un bun imobil;
- ocuparea trebuie să aibă o anumită durată în timp; nu este incriminat doar refuzul posesorului nelegitim de a părăsi imobilul, precum în cazul violării de domiciliu;
- absoarbe legal infr. de lovire sau alte violențe în forma de bază, amenințarea și distrugerea în forma de bază;

- poate fi reținută în concurs cu violarea de domiciliu, când, după pătrunderea ilicită în imobil, acesta este ocupat de făptuitor.

Secvențe de practică judiciară

1. Situația premisă. ***i)*** Constă în starea de fapt în care se găsea imobilul din punctul de vedere al posesiei, înainte de săvârșirea acțiunii de ocupare a imobilului, stare de fapt care a fost tulburată și modificată în mod ilicit prin această acțiune. Câtă vreme această stare de fapt nu este clarificată din punct de vedere juridic, neînțelegerile referitoare la situația juridică a unui teren în litigiu pot fi verificate doar într-un eventual proces civil, neavând relevanță penală *(CAB, dec. 1119/2016, nepublicată)*.

ii) O condiție esențială pentru existența infracțiunii rezultă din situația faptică existentă la momentul inițierii activității infracționale, în sensul că declanșarea acesteia trebuie să aibă ca premisă exercitarea posesiei de către persoana vătămată și deposedarea abuzivă a acesteia de către inculpat. Bunul imobil trebuie să se afle, în momentul începerii activității infracționale, în posesia persoanei vătămate, iar ca rezultat al acțiunilor inculpatului să rezulte în mod efectiv o deposedare a acesteia. Or, în cazul de față, construcțiile s-au aflat în mod continuu în posesia inculpatului din momentul achiziționării lor, aflându-se și în prezent în aceeași situație juridică. Îngrădirea lor de către persoana vătămată nu echivalează cu o luare în posesie a construcțiilor, atât timp cât persoana vătămată nu a exercitat în mod efectiv în niciun moment posesia asupra lor. Lacătele montate de inculpat nu au fost înlăturate, angajații persoanei vătămate nu au pătruns în clădiri, iar inculpatul și-a lăsat în continuare cantitatea de cereale depozitată într-una dintre construcții; nu există infracțiunea de tulburare de posesie când persoana vătămată nu a posedat bunul imobil anterior săvârșirii actelor materiale de ocupare de către inculpat *(Jud. Roman, sent. 372/2015, sintact)*.

2. Elementul material. ***i)*** Constă în activitatea de ocupare a terenului, cu privire la care, în jurisprudență, s-a stabilit că trebuia să fie efectivă, adică să aibă o anumită durată *(CA Târgu Mureș, dec. 137/2017, sintact)*.

ii) Elementul material al infracțiunii a constat în activitatea de ocupare a terenului, cu privire la care, în jurisprudență, s-a stabilit că trebuia să fie efectivă, adică să aibă o anumită durată. Or, în speța de față, având în vedere faptul că inculpații contestau dreptul de proprietate al părților civile, iar inculpatul, secționând gardul electric, a montat un mâner acoperit, cu un material plastic, de culoare albastră, cu două verigi la capete, pentru a avea astfel acces, în viitor, pe imobilul teren, evidenția caracterul de durată al activității de ocupare, și nu o simplă pătrundere accidentală *(Jud. Miercurea-Ciuc, sent. 1082/2016, sintact)*.

3. Cerințe esențiale. ***i)*** Legea se referă nu la un drept asupra terenului, ci la dreptul de a realiza acțiunea incriminată, respectiv ocuparea. Astfel, existența unui drept asupra unui bun (mobil sau imobil) nu dă posesorului legitim/proprietarului dreptul de recuperare a bunului ajuns în posesia unui alte persoane, în orice modalitate și în orice moment. Este o aplicare a principiului că nimeni nu își poate face dreptate, astfel că, și în măsura în care inculpatul ar avea calitatea de proprietar al respectivului teren (aspect care însă nu face obiectul cauzei și care nu a fost stabilit prin sentința penală apelată și prin prezenta decizie), acest lucru nu ar fi condus la concluzia că acțiunea sa este una legală *(CA Brașov, dec. 330/2017, sintact)*.

ii) Desfiinţarea sau degradarea bunurilor, prin care erau reprezentate semnele de hotar, erau inerente infracţiunii de tulburare de posesie, această faptă neputând fi săvârşită, în modalitatea „desfiinţării semnelor de hotar", fără desfiinţarea sau degradarea acestor semne, motiv pentru care infracţiunea de tulburare de posesie absorbea forma simplă a infracţiunii de distrugere. (...) Fără reţinerea în sarcina inculpatului a „desfiinţării semnelor de hotar", în modalitatea arătată, fapta acestuia nu ar fi realizat elementele constitutive ale infracţiunii de tulburare de posesie, în modalitatea reţinută în actul de sesizare, întrucât, prin reţinerea separată a infracţiunii de distrugere, s-ar fi putut reţine doar o acţiune de ocupare fără drept care, ea singură, nu realiza condiţiile tipicităţii infr. prev. de art. 256 alin. (1) CP *(CA Târgu Mureş, dec. 137/2017, sintact).*

Capitolul VI. Infracţiuni care au produs consecinţe deosebit de grave

Art. 256[1]. Faptele care au produs consecinţe deosebit de grave. Dacă faptele prevăzute la art. 228, 229, 233, 234, 235, 239, 242, 244, 245, 247, art. 249-251 au produs consecinţe deosebit de grave, limitele speciale ale pedepsei prevăzute de lege se majorează cu jumătate.

Esenţial

- nu constituie o incriminare autonomă, ci o variantă agravată a infr. determinate limitativ de legiuitor;
- fapta trebuie să fi produs *pagube materiale* mai mari de 2.000.000 lei (art. 183 CP);
- dacă infr. a fost comisă în formă continuată, se are în vedere cuantumul total al prejudiciului produs prin toate acţiunile/inacţiunile din cuprinsul unităţii legale.

Titlul III Infracţiuni privind autoritatea şi frontiera de stat

Capitolul I. Infracţiuni contra autorităţii

Observaţii generale

- se comit, de regulă, printr-o acţiune, urmarea fiind crearea unei stări de pericol, care rezultă *ex re*; prin excepţie, ultrajul (care are şi un obiect juridic şi material secundar şi, implicit, un subiect pasiv secundar) se poate comite şi prin inacţiune şi are o urmare imediată secundară;
- se comit, de regulă, cu intenţie directă sau indirectă; ca excepţie, în cazul ultrajului, fapta poate fi comisă inclusiv cu praeterintenţie (de ex., atunci când absoarbe LVCM);
- doar la variantele agravate ale ultrajului legea prevede şi un scop special al intenţiei → răzbunarea ori intimidarea;
- toate infr. contra autorităţii au o variantă agravată;
- tentativa nu este incriminată decât la infr. prev. de art. 259 CP;
- infr. prev. de art. 258 CP are natura unei infr. continue; în afara acestei infr., are caracter continuu şi ultrajul comis în forma asimilată când absoarbe o infracţiune continuă (de pildă, lipsirea de libertate în mod ilegal).

Art. 257. Ultrajul. (1) Ameninţarea săvârşită nemijlocit sau prin mijloace de comunicare directă, lovirea sau alte violenţe, vătămarea corporală, lovirile sau vătămările cauzatoare de moarte ori omorul săvârşite împotriva unui funcţionar public care îndeplineşte o funcţie ce implică exerciţiul autorităţii de stat, aflat în exercitarea atribuţiilor de serviciu sau în legătură cu exercitarea acestor atribuţii, se sancţionează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru acea infracţiune, ale cărei limite speciale se majorează cu o treime.

(2) Săvârşirea unei infracţiuni împotriva unui funcţionar public care îndeplineşte o funcţie ce implică exerciţiul autorităţii de stat ori asupra bunurilor acestuia, în scop de intimidare sau de răzbunare, în legătură cu exercitarea atribuţiilor de serviciu, se sancţionează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru acea infracţiune, ale cărei limite speciale se majorează cu o treime.

(3) Cu aceeași pedeapsă se sancționează faptele comise în condițiile alin. (2), dacă privesc un membru de familie al funcționarului public.

(4) Faptele prevăzute în alin. (1)-(3), comise asupra unui polițist sau jandarm, aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu exercitarea acestor atribuții, se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite se majorează cu jumătate.

Esențial

- infr. prev. la alin. (1) este o infr. complexă cu conținut alternativ → se reține o singură infr. dacă făptuitorul lovește și amenință un polițist aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu;
- nu toți fcțn. publici sunt sub. pasivi ai infr., trebuind să fie îndeplinite condițiile de la art. 175 CP și să exercite o funcție ce implică exercițiul autorității de stat, adică al unor atribuții în cadrul organelor puterii statale referitoare la luarea de măsuri cu caracter obligatoriu și asigurarea respectării lor;
  - criteriu adjuvant: pers. competentă să aplice sancțiuni contravenționale (pădurar, polițist, jandarm etc.) exercită autoritatea de stat; pers. care exercită puterea judecătorească, legislativă sau executivă îndeplinesc, de asemenea, exercițiul autorității de stat;
- fcțn. public nu beneficiază de protecția legii penale prin intermediul ultrajului dacă și-a depășit/încălcat atribuțiile legale ori dacă le-a exercitat abuziv;
- nu are întotdeauna ca obiect material corpul persoanei [ex.: fapta comisă prin amenințare sau cea asimilată de la alin. (2) comisă asupra bunurilor];
- față de obiectul juridic principal al infr., când fapta este comisă asupra funcționarului aflat în exercitarea legală a atribuțiilor de serviciu, nu prezintă importanță dacă aceasta este sau nu în legătură cu aceste atribuții;
- în forma de bază, ultrajul absoarbe legal amenințarea săvârșită nemijlocit sau prin mijloace de comunicare directă (nu alte acte de intimidare neincriminate ca amenințare), lovirea sau alte violențe, vătăm. corp., LVCM ori omorul;
- *alin. (2)* extinde sfera protecției penale, fiind sancționată comiterea cu intenție sau praeterintenție a oricărei alte infr. contra persoanei decât cele de la alin. (1) ori a unei infracțiuni contra bunurilor funcționarului în legătură cu îndeplinirea atribuțiilor de serviciu; și în acest caz va opera o absorbție legală;

- se poate reține în concurs ideal cu purtarea abuzivă sau cu ultrajul judiciar; față de această din urmă infr., principalul criteriu de distincție este sfera subiecților pasivi;
- comiterea în aceeași împrejurare a mai multor infr. absorbite împotriva aceluiași sub. pasiv constituie o infracțiune unică de ultraj, care se va pedepsi prin raportare la modalitatea alternativă cea mai gravă;
- eroarea asupra sub. pasiv, care duce la situația în care fapta este comisă împotriva unui terț care nu are calitatea de fcțn., va conduce la reținerea doar a infr. efectiv comise, iar nu a ultrajului;
- pluralitatea de sub. pasivi secundari atrage, în principiu, reținerea pluralității de infr. → excepție putând face reținerea unei infr. de ultraj ce absoarbe o infr. complexă precum omorul săvârșit asupra a două sau mai multor persoane (doi polițiști uciși în aceeași unitate de împrejurare);
- ultrajul va constitui o infr. consumată, chiar dacă infr. absorbită rămâne în stadiul tentativei incriminate, atât timp cât tentativa la infr. absorbită este sancționată;
- maximul special al pedepsei majorate nu poate depăși maximul general;
- determinarea numărului de zile-amendă se face prin raportare la maximul special al pedepsei alternative a închisorii majorat.

Jurisprudență

HP: Noțiunea de „polițist" are în vedere și persoana care exercită funcția de *polițist local*, în temeiul Legii poliției locale nr. 155/2010 (*dec. 19/2020*).

Secvențe de practică judiciară

1. Latura obiectivă. *i)* Infracțiunea de ultraj are un obiect juridic complex, prin comiterea faptei fiind lezate o pluralitate de valori sociale, care au caracter eterogen, aparținând unor titulari diferiți: pe de o parte, statului în calitate de subiect pasiv principal, iar, pe de altă parte, funcționarului public lezat în calitate de subiect pasiv secundar. În cazul ultrajului, obiectul juridic complex al infracțiunii de ultraj este lezat prin comiterea unei singure activități infracționale prin care se aduce atingere atât obiectului juridic principal, cât și celui secundar, particularitățile acestei infracțiuni constând în aceea că: 1. *în conținutul său constitutiv sunt absorbite alte infracțiuni*: amenințarea, lovirea sau alte violențe, vătămarea corporală, lovirile sau vătămările cauzatoare de moarte ori omorul, care vor constitui modalități de realizare a elementului material al laturii obiective a infracțiunii de ultraj, fiind îndreptate în mod direct împotriva autorității de stat în cadrul căreia funcționarul își exercită atribuțiile de serviciu și aducând atingere demnității, libertății, integrității fizice ori psihice sau vieții funcționarului; 2. *la conținutul constitutiv al infracțiunilor absorbite se adaugă o serie de cerințe care sporesc pericolul social al infracțiunii prin suplimentul de valori*

sociale lezate. Astfel, este necesar ca oricare dintre infracțiunile absorbite să fie îndreptate împotriva unui funcționar public *fie în timpul când se află în exercitarea atribuțiilor de serviciu* (indiferent dacă faptele au sau nu legătură cu exercițiul funcțiunii, deoarece, în perioada de timp în care funcționarul se află în exercitarea atribuțiilor de serviciu, infracțiunile absorbite comise împotriva acestuia constituie și o atingere adusă autorității de stat al cărei reprezentant este funcționarul), *fie pentru fapte îndeplinite în exercitarea acestor atribuții*, fiecare dintre aceste două condiții prevăzute alternativ de lege putând realiza cerința esențială în conținutul laturii obiective. Deopotrivă, mai trebuie precizat că în jurisprudență (*TS, s. pen., dec. nr. 3861/1969*) s-a apreciat că prin *exercițiul funcției* se înțelege o activitate pe care funcționarul o prestează în legătură cu îndeplinirea atribuțiilor de serviciu și că această activitate poate fi desfășurată atât în orele legale de serviciu, cât și în afara lor, dacă interesele unității o impun. Tot astfel, trebuie notat că pentru reținerea tipicității infracțiunii complexe este necesar ca subiectul pasiv să acționeze în cadrul îndatoririlor ce decurg din funcția pe care o exercită, iar nu în mod abuziv, legea neoferind o protecție nelimitată funcționarului public *(CA Oradea, dec. 472/2019, nepublicată)*.

ii) În situația în care funcționarul public nu se află în exercitarea atribuțiilor de serviciu, atingerea adusă autorității de stat din care face parte nu poate avea loc decât atunci când una dintre acțiunile sau inacțiunile ce constituie elementul material al laturii obiective a infracțiunii de ultraj îmbracă forma unei manifestări în legătură cu fapte îndeplinite de funcționarul public în timp ce se afla în exercițiul funcțiunii *(CA Oradea, dec. 530/2017, nepublicată)*.

iii) Protecția oferită agenților statului prin intermediul infracțiunii complexe de ultraj există doar atâta vreme cât aceștia respectă legea și procedurile impuse de aceasta în exercitarea atribuțiilor pe care le desfășoară. Legea nu înțelege să asigure o protecție nelimitată în favoarea funcționarului, astfel că, în situația în care își depășește atribuțiile de serviciu sau le exercită abuziv, el nu se mai află în exercițiul funcțiunii și nu mai acționează în interesul autorității, astfel că nu se mai află sub protecția acordată de legiuitor. De aceea, în cazul reținerii unui comportament agresiv ori excesiv sau nejustificat al funcționarului public, este exclus a se putea angaja răspunderea penală *(ICCJ, dec. 26/ 2017, scj.ro)*.

2. Latura subiectivă. Inculpata a acționat cu intenție indirectă, întrucât, în momentul agresiunii, persoana vătămată o ținea pe inculpată de mână pentru ca aceasta să nu fugă, ulterior legitimării organelor de poliție, dar, cu toate acestea, inculpata și-a continuat drumul, a deschis o ușă și a tras persoana vătămată după ea, putând astfel să prevadă rezultatul faptei sale și, deși nu l-a urmărit, a acceptat posibilitatea producerii acestuia *(CAB, dec. 1540/2016, nepublicată)*.

3. Pedeapsă. Alin. (4) al art. 257 CP prevede majorarea cu jumătate a limitelor pedepsei pentru infracțiunea săvârșită. În acest context argumentativ, Înalta Curte constată că această majorare a limitelor pedepsei se referă numai la limitele pedepsei închisorii, dar nu și în cazul pedepsei amenzii. În cazul amenzii, majorarea limitelor se realizează numai pentru verificarea limitelor speciale ale zilelor-amendă în raport de dispozițiile art. 61 alin. (4) CP. Astfel, se constată că majorarea cu jumătate a limitelor pedepsei stabilite pentru infracțiunea prev. de art. 193 alin. (2) CP conduce la posibilitatea aplicării unei pedepse cuprinse între 9 luni și 7 ani și 6 luni închisoare. Instanța de control judiciar constată că la aceste limite de pedeapsă se poate raporta aplicarea zilelor-amendă, fiind incidente dispozițiile art. 61 alin. (4) lit. c) CP (*ICCJ, dec. 26/2017, scj.ro)*.

Art. 258. Uzurparea de calități oficiale. (1) Folosirea fără drept a unei calități oficiale care implică exercițiul autorității de stat, însoțită sau urmată de îndeplinirea vreunui act legat de acea calitate, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează fapta funcționarului public care continuă să exercite o funcție ce implică exercițiul autorității de stat, după ce a pierdut acest drept conform legii.

(3) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) sau alin. (2) au fost săvârșite de o persoană care poartă, fără drept, uniforme sau semne distinctive ale unei autorități publice, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani.

Esențial

- nu trebuie făcută confuzie cu uzurparea funcției [art. 300 CP];
- este o infr. de pericol abstract;
- nu are obiect material la forma de bază și cea asimilată;
- calitatea oficială trebuie să implice exercițiul autorității de stat (polițist, judecător, procuror, executor judecătoresc etc.);
- este necesar ca folosirea calității oficiale să fie însoțită sau urmată de efectuarea unui act în virtutea calității oficiale pe care și-o atribuie făptuitorul și ca actul să facă parte din competențele specifice de serviciu ale calității oficiale folosite (de ex., o persoană se legitimează ca fiind polițist și procedează la efectuarea unei percheziții corporale); nu este obligatoriu ca actul să îndeplinească toate cerințele de validitate stipulate de lege;
- *alin. (1):* subiectul activ nu este circumstanțiat;
- *alin. (2):* autor calificat → a avut calitatea de fcțn. public, pe care a pierdut-o în mod legal sau este suspendat din funcție;
- *alin. (3):* este o infr. continuă succesivă;
- poate fi reținută în concurs cu înșelăciunea și uzul de fals, furtul sau cu tâlhăria.

Secvențe de practică judiciară

1. Uzurparea de calități oficiale în concurs cu conexitate etiologică. Faptele inculpatului care s-a legitimat ca fiind reprezentantul poliției vamale, prezentând în acest sens și o legitimație, a oprit, în incinta benzinăriei Petrom din zona Punctului de trecere a frontierei Giurgiu, pe persoana vătămată aflată la volanul autoturismului proprietate personală și, pe motiv că nu purta centura de siguranță, atât aceasta, cât și ceilalți pasageri, i-a solicitat cu titlul de amendă suma de 680 lei de persoană, sumă pe care a refuzat să o plătească,

întrucât și-a dat seama că urmează să fie înșelat, iar în urma discuțiilor contradictorii, inculpatul a lovit persoana vătămată cu pumnul în față întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor de uzurpare de calități oficiale, tentativă la înșelăciune și lovire sau alte violențe *(CA București, dec. 82/2016, sintact).*

2. Varianta agravată. Noțiunea de „semn distinctiv" înseamnă un semn care caracterizează un lucru în mod exclusiv; un semn care servește pentru recunoaștere. Prezentarea legitimației din partea unui polițist care execută misiunea în ținută civilă reprezintă un astfel de semn distinctiv atât în sensul strict al noțiunii – „legitimația", cât și în sensul larg al noțiunii ca „manifestare exterioară" din partea individului fără semne distinctive evidente, care se pregătește însă să exercite autoritatea de stat asupra unui alt cetățean în baza legii, acestea pentru faptele evidente că: 1) interacțiunile spontane între cetățeni în spațiul public nu implică exercitarea unei forme de autoritate din partea vreuneia dintre părți, iar 2) aceste interacțiuni nu sunt precedate ori însoțite de prezentarea cărților de identitate ori alte legitimații fără legătură cu scopul/sensul relaționării. (..) folosirea unor obiecte cu titlu de legitimație, suficient de pertinente prin formă și conținut încât să imprime victimei impresia persistentă a unei „legitimații" au fost folosite în mod precis și cu succes pentru înfrângerea opoziției psihice instinctive pe care orice individ în deplinătatea facultăților mintale o generează când este abordată pe stradă, în mod neavenit, de indivizi necunoscuți, fără uniforme sau alte semne distinctive vizibile/explicite. Caracterul „distinctiv" al semnului întrebuințat pentru uzurparea calității oficiale trebuie observat de la caz la caz, având ca standard în apreciere evaluarea din partea observatorului obiectiv și informat expus relatării, altfel spus prin verificarea faptului dacă semnul astfel întrebuințat ar fi fost „de natură" să distingă o autoritate aflată în exercițiul funcțiunii („calitatea de polițist în activitate"). A aprecia altfel ar presupune, din punct de vedere teoretic, ca subiectul activ al infracțiunii de uzurpare de calități oficiale să fie întotdeauna un fost agent al statului învestit cu exercițiul autorității de stat pe care ulterior a pierdut-o (dar a rămas în posesia unui semn distinctiv valid din punct de vedere legal), pentru că, în afara acestei ipoteze, semnele distinctive legale, precum o legitimație, fiind excluse din circuitul civil, sunt inaccesibile subiectului activ necalificat. O astfel de concluzie s-ar dovedi pe mai departe contradictorie cu forma asimilată a infracțiunii reglementată la alin. (2), unde se indică în mod expres subiectul activ calificat – fost agent al statului învestit cu exercițiul autorității de stat *(CA Constanța, dec. 240/2017, sintact).*

Art. 259. Sustragerea sau distrugerea de înscrisuri. (1) Sustragerea ori distrugerea unui înscris care se află în păstrarea ori în deținerea unei persoane dintre cele prevăzute în art. 176 sau art. 175 alin. (2) se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Dacă fapta este săvârșită de un funcționar public în exercitarea atribuțiilor de serviciu, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

(3) Tentativa se pedepsește.

Esențial

- infr. de pericol abstract, cu conținut alternativ;
- se deosebește de furt prin obiectul juridic și material;
- dacă înscrisurile țin de o procedură judiciară, se va reține incidența art. 275 CP;
- tentativa perfectă sau imperfectă este posibilă și incriminată.

Secvențe de practică judiciară

1. Obiectul material. ***i)*** Îl constituie dosarul, registrul, documentul sau orice alt înscris aflat în păstrarea ori în deținerea unei organizații publice. *Dosarul* cuprinde totalitatea actelor privind aceeași problemă, afacere, persoană etc., de ex.: dosarul de personal al celui încadrat în muncă la o instituție de stat. Prin *registru* se înțelege o condică cu un număr de foi în care sunt trecute anumite acte sau fapte juridice, de ex.: registru de poartă în care sunt consemnate intrările – ieșirile de autovehicule. *Documentul* constituie un înscris de o valoare deosebită, când ar reprezenta actul constitutiv al unui organ, un tratat internațional etc. În sfârșit, prin *orice alt înscris* se înțelege: înscrisurile care produc efecte juridice, de ex., un proces-verbal de constatare a perisabilităților. Cu alte cuvinte, nu orice înscris poate constitui obiectul material al infracțiunii de sustragere de înscrisuri. Acesta trebuie să producă consecințe juridice (de ex.: sustragerea unui dosar de personal să ducă la imposibilitatea stabilirii pensiei față de o persoană; sustragerea sau distrugerea unui proces-verbal de contravenție să ducă la imposibilitatea aplicării sancțiunii sau la imposibilitatea atacării acestui înscris în instanța de judecată). În speță, înscrisurile sustrase de inculpat, respectiv referatul cu propunerea de clasare și adresa aferentă nu au produs consecințe juridice, dosarul fiind ulterior înaintat organelor în drept spre soluționare, chiar dacă inculpatul a sustras acele înscrisuri. În consecință, soluția instanței de fond de achitare a inculpatului apare ca fiind legală și temeinică *(CA Galați, dec. 298/2017, sintact).*

ii) Declarația care face obiectul învinuirii inculpatului nu se încadrează în categoria de înscrisuri, pentru că, nefiind semnată de acesta, nu prezintă nicio valoare și nu poate fi asimilată unui înscris. Pe de altă parte, infracțiunea se săvârșește numai cu intenție (directă sau indirectă), or, în cazul de față nu se poate considera că inculpatul ar fi urmărit sau acceptat producerea unor asemenea consecințe; el a rupt declarația spunând că „nu corespunde adevărului *(CA Constanța, dec. 178/1996, RDP nr. 2/1997, p. 127).*

2. Latura obiectivă. Fapta inculpatului care, în timp ce studia, în calitate de avocat, un dosar civil la arhiva instanței a sustras din acesta originalul contractelor de asistență juridică încheiate între inculpat și partea civilă întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de sustragere sau distrugere de înscrisuri. Fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de furt, întrucât un contract de asistență juridică, prin care sunt prevăzute drepturile și obligațiile părților și care dă naștere la efecte juridice nu are cum să fie un bun mobil în înțelesul alin. (3) al art. 228 CP, întrucât el nu are o valoare economică, chiar dacă în conținutul său este prevăzut cuantumul onorariului care va fi plătit *(ICCJ, dec. 184/2016, scj.ro).*

întrucât și-a dat seama că urmează să fie înșelat, iar în urma discuțiilor contradictorii, inculpatul a lovit persoana vătămată cu pumnul în față întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor de uzurpare de calități oficiale, tentativă la înșelăciune și lovire sau alte violențe *(CA București, dec. 82/2016, sintact).*

2. Varianta agravată. Noțiunea de „semn distinctiv" înseamnă un semn care caracterizează un lucru în mod exclusiv; un semn care servește pentru recunoaștere. Prezentarea legitimației din partea unui polițist care execută misiunea în ținută civilă reprezintă un astfel de semn distinctiv atât în sensul strict al noțiunii – „legitimația", cât și în sensul larg al noțiunii ca „manifestare exterioară" din partea individului fără semne distinctive evidente, care se pregătește însă să exercite autoritatea de stat asupra unui alt cetățean în baza legii, acestea pentru faptele evidente că: 1) interacțiunile spontane între cetățeni în spațiul public nu implică exercitarea unei forme de autoritate din partea vreuneia dintre părți, iar 2) aceste interacțiuni nu sunt precedate ori însoțite de prezentarea cărților de identitate ori alte legitimații fără legătură cu scopul/sensul relaționării. (..) folosirea unor obiecte cu titlu de legitimație, suficient de pertinente prin formă și conținut încât să imprime victimei impresia persistentă a unei „legitimații" au fost folosite în mod precis și cu succes pentru înfrângerea opoziției psihice instinctive pe care orice individ în deplinătatea facultăților mintale o generează când este abordată pe stradă, în mod neavenit, de indivizi necunoscuți, fără uniforme sau alte semne distinctive vizibile/explicite. Caracterul „distinctiv" al semnului întrebuințat pentru uzurparea calității oficiale trebuie observat de la caz la caz, având ca standard în apreciere evaluarea din partea observatorului obiectiv și informat expus relatării, altfel spus prin verificarea faptului dacă semnul astfel întrebuințat ar fi fost „de natură" să distingă o autoritate aflată în exercițiul funcțiunii („calitatea de polițist în activitate"). A aprecia altfel ar presupune, din punct de vedere teoretic, ca subiectul activ al infracțiunii de uzurpare de calități oficiale să fie întotdeauna un fost agent al statului învestit cu exercițiul autorității de stat pe care ulterior a pierdut-o (dar a rămas în posesia unui semn distinctiv valid din punct de vedere legal), pentru că, în afara acestei ipoteze, semnele distinctive legale, precum o legitimație, fiind excluse din circuitul civil, sunt inaccesibile subiectului activ necalificat. O astfel de concluzie s-ar dovedi pe mai departe contradictorie cu forma asimilată a infracțiunii reglementată la alin. (2), unde se indică în mod expres subiectul activ calificat – fost agent al statului învestit cu exercițiul autorității de stat *(CA Constanța, dec. 240/2017, sintact).*

Art. 259. Sustragerea sau distrugerea de înscrisuri. (1) Sustragerea ori distrugerea unui înscris care se află în păstrarea ori în deținerea unei persoane dintre cele prevăzute în art. 176 sau art. 175 alin. (2) se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Dacă fapta este săvârșită de un funcționar public în exercitarea atribuțiilor de serviciu, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

(3) Tentativa se pedepsește.

Esențial

- infr. de pericol abstract, cu conținut alternativ;
- se deosebește de furt prin obiectul juridic și material;
- dacă înscrisurile țin de o procedură judiciară, se va reține incidența art. 275 CP;
- tentativa perfectă sau imperfectă este posibilă și incriminată.

Secvențe de practică judiciară

1. Obiectul material. *i)* Îl constituie dosarul, registrul, documentul sau orice alt înscris aflat în păstrarea ori în deținerea unei organizații publice. *Dosarul* cuprinde totalitatea actelor privind aceeași problemă, afacere, persoană etc., de ex.: dosarul de personal al celui încadrat în muncă la o instituție de stat. Prin *registru* se înțelege o condică cu un număr de foi în care sunt trecute anumite acte sau fapte juridice, de ex.: registru de poartă în care sunt consemnate intrările – ieșirile de autovehicule. *Documentul* constituie un înscris de o valoare deosebită, când ar reprezenta actul constitutiv al unui organ, un tratat internațional etc. În sfârșit, prin *orice alt înscris* se înțelege: înscrisurile care produc efecte juridice, de ex., un proces-verbal de constatare a perisabilităților. Cu alte cuvinte, nu orice înscris poate constitui obiectul material al infracțiunii de sustragere de înscrisuri. Acesta trebuie să producă consecințe juridice (de ex.: sustragerea unui dosar de personal să ducă la imposibilitatea stabilirii pensiei față de o persoană; sustragerea sau distrugerea unui proces-verbal de contravenție să ducă la imposibilitatea aplicării sancțiunii sau la imposibilitatea atacării acestui înscris în instanța de judecată). În speță, înscrisurile sustrase de inculpat, respectiv referatul cu propunerea de clasare și adresa aferentă nu au produs consecințe juridice, dosarul fiind ulterior înaintat organelor în drept spre soluționare, chiar dacă inculpatul a sustras acele înscrisuri. În consecință, soluția instanței de fond de achitare a inculpatului apare ca fiind legală și temeinică *(CA Galați, dec. 298/2017, sintact).*

ii) Declarația care face obiectul învinuirii inculpatului nu se încadrează în categoria de înscrisuri, pentru că, nefiind semnată de acesta, nu prezintă nicio valoare și nu poate fi asimilată unui înscris. Pe de altă parte, infracțiunea se săvârșește numai cu intenție (directă sau indirectă), or, în cazul de față nu se poate considera că inculpatul ar fi urmărit sau acceptat producerea unor asemenea consecințe; el a rupt declarația spunând că „nu corespunde adevărului *(CA Constanța, dec. 178/1996, RDP nr. 2/1997, p. 127).*

2. Latura obiectivă. Fapta inculpatului care, în timp ce studia, în calitate de avocat, un dosar civil la arhiva instanței a sustras din acesta originalul contractelor de asistență juridică încheiate între inculpat și partea civilă întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de sustragere sau distrugere de înscrisuri. Fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de furt, întrucât un contract de asistență juridică, prin care sunt prevăzute drepturile și obligațiile părților și care dă naștere la efecte juridice nu are cum să fie un bun mobil în înțelesul alin. (3) al art. 228 CP, întrucât el nu are o valoare economică, chiar dacă în conținutul său este prevăzut cuantumul onorariului care va fi plătit *(ICCJ, dec. 184/2016, scj.ro).*

Art. 260. Ruperea de sigilii. (1) Înlăturarea ori distrugerea unui sigiliu legal aplicat se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Dacă fapta a fost săvârșită de custode, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 2 ani sau amenda.

Esențial

- este o infr. de pericol abstract cu conținut alternativ care se comite numai printr-o acțiune realizată cu intenție directă/indirectă;
- sub. activ este calificat numai la varianta agravată;
- fapta nu este tipică dacă sigiliul înlăturat aparține unei entități de drept privat;
- nu absoarbe distrugerea, nefiind o infracțiune complexă, și nici nu se reține în concurs cu aceasta față de lipsa de valoare economică a sigiliului;
- este necesar ca sigiliul să fie legal aplicat și să aparțină unei persoane publice, prev. de art. 176 CP, sau unei persoane care exercită un serviciu de interes public, prev. de art. 175 alin. (2) CP;
- nelegalitatea aplicării sigiliului poate rezulta fie din cerințele prev. de lege pentru aplicarea acestuia, fie din necompetența organului care l-a aplicat.

Secvențe de practică judiciară

Latura obiectivă. Elementul material constă în acțiunea inculpatului de a rupe sigiliul de la vagon, mai exact de la vana de descărcare. Urmarea imediată constă în săvârșirea acțiunii incriminate și, prin aceasta, crearea unei stări de pericol pentru autoritatea care a aplicat acel sigiliu. Legătura de cauzalitate rezultă din materialitatea faptei *(Jud. Fetești, dec. 25/2016, sintact).*

Art. 261. Sustragerea de sub sechestru. (1) Sustragerea unui bun care este legal sechestrat se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Dacă fapta a fost săvârșită de custode, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 2 ani sau amenda.

Esențial

- elementul material se poate realiza prin scoaterea în mod ilegal a bunului de sub sechestrul legal aplicat și însușirea acestuia ori prin realizarea unor acte de dispoziție sau prin înlocuirea bunului;

- este necesar ca bunul să fie legal sechestrat; nelegalitatea aplicării sechestrului poate rezulta fie din încălcarea cerințelor prevăzute de lege pentru aplicarea acestuia (de ex., asupra unor bunuri exceptate de la urmărire), fie din necompetența organului care l-a aplicat;
- nu este o infr. complexă care absoarbe furtul, această din urmă infracțiune având un pericol social mai ridicat decât sustragerea de sub sechestru, reflectat în limitele mai mari de pedeapsă;
- nu în toate cazurile sustragerea de sub sechestru este realizată în scop de însușire a bunului;
- dacă bunul sechestrat este lăsat în custodia unui terț (neproprietar), sustragerea comisă în scop de însușire de către proprietar atrage reținerea unui concurs între sustragerea de sub sechestru și furt;
- dacă bunul este sustras de custodele neproprietar, se va reține un concurs ideal între sustragerea de sub sechestru și abuzul de încredere sau abuzul de încredere prin fraudarea creditorilor.

Secvențe de practică judiciară

1. Obiectul material. Situația premisă. Obiectul material al infracțiunii de sustragere de sub sechestru este același ca al infracțiunii de furt, respectiv bunul mobil, la care legiuitorul impune ca situație premisă condiția ca bunul să fie legal sechestrat. Noțiunea de „bun mobil" corespunde semnificației atribuite în dreptul civil, intrând deci în sfera obiectului material al faptei mobilele prin natura lor, imobilele prin destinație, imobilele prin natura lor, dacă sunt scoase din această stare și apoi sustrase. Actul de sustragere nu se poate referi decât la bunuri mobile corporale, dar este indiferent dacă acestea sunt bunuri principale sau accesorii, divizibile sau indivizibile, fungibile sau nefungibile, consumptibile sau neconsumptibile. În doctrină, prin noțiunea de „bun" se înțelege orice obiect cu existență determinată într-un patrimoniu. În același timp, prin „bun mobil" se înțelege bunul care poate fi deplasat, transportat dintr-un loc în altul, fără a-și modifica structura și calitățile esențiale. Această precizare este important de făcut, deoarece doar un bun mobil corporal poate fi sustras *(CAB, dec. 887/2017, sintact).*

2. Elementul material. Prin *sustragere*, ca element material al infracțiunii de sustragere de sub sechestru, se înțelege aceeași acțiune specifică elementului material al infracțiunii de furt. Cu alte cuvinte, sustragerea se apreciază după aceleași criterii ca și „luarea" de la furt, adică elementul material va exista ori de câte ori bunul luat de făptuitor va fi scos de sub imperiul sechestrului, trecând în puterea de dispoziție a făptuitorului. Pe cale de consecință, *sustragerea de sub sechestru* va reprezenta luarea unui bun mobil corporal legal sechestrat din posesia sau detenția legitimă a unei persoane, fără consimțământul persoanei care a instituit în mod legal sechestrul. *Luarea* reprezintă acea formă de sustragere care se realizează prin scoaterea fizică a bunului din sfera de stăpânire a persoanei care deține bunul legal sechestrat și trecerea sa în sfera de stăpânire a făptuitorului. Deși este o acțiune unică, acțiunea de luare se realizează prin două acte, constând în deposedare și imposedare. *Deposedarea* reprezintă scoaterea bunului din sfera de stăpânire a posesorului sau detentorului, fapt ce produce o mutație efectivă, obiectivă, în realitatea patrimoniului lezat, iar *imposedarea* constă în trecerea acelui bun în sfera de stăpânire a făptuitorului *(CAB, dec. 887/2017, sintact).*

Art. 260. Ruperea de sigilii. (1) Înlăturarea ori distrugerea unui sigiliu legal aplicat se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Dacă fapta a fost săvârșită de custode, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 2 ani sau amenda.

Esențial

- este o infr. de pericol abstract cu conținut alternativ care se comite numai printr-o acțiune realizată cu intenție directă/indirectă;
- sub. activ este calificat numai la varianta agravată;
- fapta nu este tipică dacă sigiliul înlăturat aparține unei entități de drept privat;
- nu absoarbe distrugerea, nefiind o infracțiune complexă, și nici nu se reține în concurs cu aceasta față de lipsa de valoare economică a sigiliului;
- este necesar ca sigiliul să fie legal aplicat și să aparțină unei persoane publice, prev. de art. 176 CP, sau unei persoane care exercită un serviciu de interes public, prev. de art. 175 alin. (2) CP;
- nelegalitatea aplicării sigiliului poate rezulta fie din cerințele prev. de lege pentru aplicarea acestuia, fie din necompetența organului care l-a aplicat.

Secvențe de practică judiciară

Latura obiectivă. Elementul material constă în acțiunea inculpatului de a rupe sigiliul de la vagon, mai exact de la vana de descărcare. Urmarea imediată constă în săvârșirea acțiunii incriminate și, prin aceasta, crearea unei stări de pericol pentru autoritatea care a aplicat acel sigiliu. Legătura de cauzalitate rezultă din materialitatea faptei *(Jud. Fetești, dec. 25/2016, sintact).*

Art. 261. Sustragerea de sub sechestru. (1) Sustragerea unui bun care este legal sechestrat se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Dacă fapta a fost săvârșită de custode, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 2 ani sau amenda.

Esențial

- elementul material se poate realiza prin scoaterea în mod ilegal a bunului de sub sechestrul legal aplicat și însușirea acestuia ori prin realizarea unor acte de dispoziție sau prin înlocuirea bunului;

- este necesar ca bunul să fie legal sechestrat; nelegalitatea aplicării sechestrului poate rezulta fie din încălcarea cerințelor prevăzute de lege pentru aplicarea acestuia (de ex., asupra unor bunuri exceptate de la urmărire), fie din necompetența organului care l-a aplicat;
- nu este o infr. complexă care absoarbe furtul, această din urmă infracțiune având un pericol social mai ridicat decât sustragerea de sub sechestru, reflectat în limitele mai mari de pedeapsă;
- nu în toate cazurile sustragerea de sub sechestru este realizată în scop de însușire a bunului;
- dacă bunul sechestrat este lăsat în custodia unui terț (neproprietar), sustragerea comisă în scop de însușire de către proprietar atrage reținerea unui concurs între sustragerea de sub sechestru și furt;
- dacă bunul este sustras de custodele neproprietar, se va reține un concurs ideal între sustragerea de sub sechestru și abuzul de încredere sau abuzul de încredere prin fraudarea creditorilor.

Secvențe de practică judiciară

1. Obiectul material. Situația premisă. Obiectul material al infracțiunii de sustragere de sub sechestru este același ca al infracțiunii de furt, respectiv bunul mobil, la care legiuitorul impune ca situație premisă condiția ca bunul să fie legal sechestrat. Noțiunea de „bun mobil" corespunde semnificației atribuite în dreptul civil, intrând deci în sfera obiectului material al faptei mobilele prin natura lor, imobilele prin destinație, imobilele prin natura lor, dacă sunt scoase din această stare și apoi sustrase. Actul de sustragere nu se poate referi decât la bunuri mobile corporale, dar este indiferent dacă acestea sunt bunuri principale sau accesorii, divizibile sau indivizibile, fungibile sau nefungibile, consumptibile sau neconsumptibile. În doctrină, prin noțiunea de „bun" se înțelege orice obiect cu existență determinată într-un patrimoniu. În același timp, prin „bun mobil" se înțelege bunul care poate fi deplasat, transportat dintr-un loc în altul, fără a-și modifica structura și calitățile esențiale. Această precizare este important de făcut, deoarece doar un bun mobil corporal poate fi sustras *(CAB, dec. 887/2017, sintact).*

2. Elementul material. Prin *sustragere*, ca element material al infracțiunii de sustragere de sub sechestru, se înțelege aceeași acțiune specifică elementului material al infracțiunii de furt. Cu alte cuvinte, sustragerea se apreciază după aceleași criterii ca și „luarea" de la furt, adică elementul material va exista ori de câte ori bunul luat de făptuitor va fi scos de sub imperiul sechestrului, trecând în puterea de dispoziție a făptuitorului. Pe cale de consecință, *sustragerea de sub sechestru* va reprezenta luarea unui bun mobil corporal legal sechestrat din posesia sau detenția legitimă a unei persoane, fără consimțământul persoanei care a instituit în mod legal sechestrul. *Luarea* reprezintă acea formă de sustragere care se realizează prin scoaterea fizică a bunului din sfera de stăpânire a persoanei care deține bunul legal sechestrat și trecerea sa în sfera de stăpânire a făptuitorului. Deși este o acțiune unică, acțiunea de luare se realizează prin două acte, constând în deposedare și imposedare. *Deposedarea* reprezintă scoaterea bunului din sfera de stăpânire a posesorului sau detentorului, fapt ce produce o mutație efectivă, obiectivă, în realitatea patrimoniului lezat, iar *imposedarea* constă în trecerea acelui bun în sfera de stăpânire a făptuitorului *(CAB, dec. 887/2017, sintact).*

Titlul IV
Infracțiuni contra înfăptuirii justiției

Observații generale

- nu toate infr. aduc atingere relațiilor sociale relative la justiția penală, putându-se comite și în procesele civile sau administrative (ex.: influențarea declarațiilor ori mărturia mincinoasă); sunt infr. care aduc atingere justiției penale: nedenunțarea, omisiunea sesizării, favorizarea făptuitorului;
- unele infr. lezează o pluralitate de valori sociale, nu doar buna înfăptuire a actului de justiție;
  - infr. de ultraj judiciar aduce atingere inclusiv valorilor sociale protejate de textele de incriminare la care se raportează (omor, amenințare, lipsire de libertate etc.);
- în principiu, nu au obiect material; ca excepție, unele infr. (din tematică) pot avea obiect material (de ex., tăinuirea sau ultrajul judiciar prin loviri);
- unele infr. au sub. activ special, cum ar fi mărturia mincinoasă (martorul, expertul etc.), cercetarea abuzivă (organul judiciar) sau omisiunea sesizării (funcționarul public). Majoritatea infr. au însă subiect activ general: nedenunțarea, inducerea în eroare a organelor judiciare, favorizarea făptuitorului, obstrucționarea justiției, ultrajul judiciar, influențarea declarațiilor etc.;
- întotdeauna sub. pasiv principal este statul;
- de regulă, se comit printr-o acțiune și au natura unor infracțiuni de pericol abstract la care legătura de cauzalitate rezultă *ex re*;
- nedenunțarea sau omisiunea sesizării sunt singurele infracțiuni la care timpul („de îndată") prezintă relevanță penală în cadrul structurii tipicității obiective;
- în principiu, se comit cu intenție directă sau indirectă, mobilul sau scopul neavând relevanță în privința tipicității;
- tentativa este incriminată doar la evadare și înlesnirea evadării (dintre infr. din tematică);
- toate infr. se urmăresc din oficiu, iar împăcarea nu produce efecte juridice;
- cauze speciale de nepedepsire sunt reglementate doar la nedenunțare, favorizarea făptuitorului, tăinuire și mărturia mincinoasă.

Art. 266. Nedenunțarea. (1) Fapta persoanei care, luând cunoștință de comiterea unei fapte prevăzute de legea penală contra vieții sau care a avut ca urmare moartea unei persoane, nu înștiințează de îndată autoritățile se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Nedenunțarea săvârșită de un membru de familie nu se pedepsește.

(3) Nu se pedepsește persoana care, înainte de punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva unei persoane pentru săvârșirea faptei nedenunțate, încunoștințează autoritățile competente despre aceasta sau care, chiar după punerea în mișcare a acțiunii penale, a înlesnit tragerea la răspundere penală a autorului sau a participanților.

Esențial

- este o infr. de pericol abstract;
- nu are caracterul unei norme generale, față de incriminarea de la art. 267 CP;
- sub. activ este general;
  - atenție la membrii de familie și participanții la infr. predicat!
  - calitatea de fcțn. public poate atrage aplicabilitatea art. 267 CP (omisiunea sesizării): un fcțn. de la Curtea de Conturi nu sesizează autoritățile cu privire la o faptă penală descoperită în urma unui control;
  - coautoratul la nedenunțare nu este posibil, fiind vorba despre o obligație personală;
- infr. se reține doar în cazul nedenunțării unei infr. contra vieții (infr. din culpă sau intenționate) sau care au avut ca urmare moartea unei persoane (infr. praeterintenționate):
  - *infr. intenționate*: omorul, ultrajul (prin omor), ultrajul judiciar (prin omor), uciderea la cererea victimei, uciderea nou-născutului săvârșită de către mamă, determinarea sau înlesnirea sinuciderii etc.;
  - *infr. din culpă*: uciderea din culpă;
  - *infr. praeterintenționate*: LVCM, ultraj (prin LVCM), ultraj judiciar (prin LVCM), tâlhăria urmată de moartea victimei, întreruperea cursului sarcinii care a avut ca urmare moartea femeii însărcinate, violul sau agresiunea sexuală care a avut ca urmare moartea victimei etc.;
  - infr. complexe care le absorb pe cele enumerate anterior (de ex., ultrajul sau ultrajul judiciar);
  - nu se poate reține în cazul vătămării fătului;
  - în principiu, complicitatea / instigarea nu sunt posibile pt. că înseamnă că știe deja și nu denunță => devine autor

Titlul IV
Infracțiuni contra înfăptuirii justiției

Observații generale

- nu toate infr. aduc atingere relațiilor sociale relative la justiția penală, putându-se comite și în procesele civile sau administrative (ex.: influențarea declarațiilor ori mărturia mincinoasă); sunt infr. care aduc atingere justiției penale: nedenunțarea, omisiunea sesizării, favorizarea făptuitorului;
- unele infr. lezează o pluralitate de valori sociale, nu doar buna înfăptuire a actului de justiție;
  - infr. de ultraj judiciar aduce atingere inclusiv valorilor sociale protejate de textele de incriminare la care se raportează (omor, amenințare, lipsire de libertate etc.);
- în principiu, nu au obiect material; ca excepție, unele infr. (din tematică) pot avea obiect material (de ex., tăinuirea sau ultrajul judiciar prin loviri);
- unele infr. au sub. activ special, cum ar fi mărturia mincinoasă (martorul, expertul etc.), cercetarea abuzivă (organul judiciar) sau omisiunea sesizării (funcționarul public). Majoritatea infr. au însă subiect activ general: nedenunțarea, inducerea în eroare a organelor judiciare, favorizarea făptuitorului, obstrucționarea justiției, ultrajul judiciar, influențarea declarațiilor etc.;
- întotdeauna sub. pasiv principal este statul;
- de regulă, se comit printr-o acțiune și au natura unor infracțiuni de pericol abstract la care legătura de cauzalitate rezultă *ex re*;
- nedenunțarea sau omisiunea sesizării sunt singurele infracțiuni la care timpul („de îndată") prezintă relevanță penală în cadrul structurii tipicității obiective;
- în principiu, se comit cu intenție directă sau indirectă, mobilul sau scopul neavând relevanță în privința tipicității;
- tentativa este incriminată doar la evadare și înlesnirea evadării (dintre infr. din tematică);
- toate infr. se urmăresc din oficiu, iar împăcarea nu produce efecte juridice;
- cauze speciale de nepedepsire sunt reglementate doar la nedenunțare, favorizarea făptuitorului, tăinuire și mărturia mincinoasă.

Art. 266. Nedenunțarea. (1) Fapta persoanei care, luând cunoștință de comiterea unei fapte prevăzute de legea penală contra vieții sau care a avut ca urmare moartea unei persoane, nu înștiințează de îndată autoritățile se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Nedenunțarea săvârșită de un membru de familie nu se pedepsește.

(3) Nu se pedepsește persoana care, înainte de punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva unei persoane pentru săvârșirea faptei nedenunțate, încunoștințează autoritățile competente despre aceasta sau care, chiar după punerea în mișcare a acțiunii penale, a înlesnit tragerea la răspundere penală a autorului sau a participanților.

Esențial

- este o infr. de pericol abstract;
- nu are caracterul unei norme generale, față de incriminarea de la art. 267 CP;
- sub. activ este general;
  - atenție la membrii de familie și participanții la infr. predicat!
  - calitatea de fcțn. public poate atrage aplicabilitatea art. 267 CP (omisiunea sesizării): un fcțn. de la Curtea de Conturi nu sesizează autoritățile cu privire la o faptă penală descoperită în urma unui control;
  - coautoratul la nedenunțare nu este posibil, fiind vorba despre o obligație personală;
- infr. se reține doar în cazul nedenunțării unei infr. contra vieții (infr. din culpă sau intenționate) sau care au avut ca urmare moartea unei persoane (infr. praeterintenționate):
  - *infr. intenționate*: omorul, ultrajul (prin omor), ultrajul judiciar (prin omor), uciderea la cererea victimei, uciderea nou-născutului săvârșită de către mamă, determinarea sau înlesnirea sinuciderii etc.;
  - *infr. din culpă*: uciderea din culpă;
  - *infr. praeterintenționate*: LVCM, ultraj (prin LVCM), ultraj judiciar (prin LVCM), tâlhăria urmată de moartea victimei, întreruperea cursului sarcinii care a avut ca urmare moartea femeii însărcinate, violul sau agresiunea sexuală care a avut ca urmare moartea victimei etc.;
  - infr. complexe care le absorb pe cele enumerate anterior (de ex., ultrajul sau ultrajul judiciar);
  - nu se poate reține în cazul vătămării fătului;

• în principiu, complicitatea / instigarea nu sunt posibile pt. că înseamnă că știe deja și nu denunță => devine autor

Titlul IV
Infracțiuni contra înfăptuirii justiției

Observații generale

- nu toate infr. aduc atingere relațiilor sociale relative la justiția penală, putându-se comite și în procesele civile sau administrative (ex.: influențarea declarațiilor ori mărturia mincinoasă); sunt infr. care aduc atingere justiției penale: nedenunțarea, omisiunea sesizării, favorizarea făptuitorului;
- unele infr. lezează o pluralitate de valori sociale, nu doar buna înfăptuire a actului de justiție;
  - infr. de ultraj judiciar aduce atingere inclusiv valorilor sociale protejate de textele de incriminare la care se raportează (omor, amenințare, lipsire de libertate etc.);
- în principiu, nu au obiect material; ca excepție, unele infr. (din tematică) pot avea obiect material (de ex., tăinuirea sau ultrajul judiciar prin loviri);
- unele infr. au sub. activ special, cum ar fi mărturia mincinoasă (martorul, expertul etc.), cercetarea abuzivă (organul judiciar) sau omisiunea sesizării (funcționarul public). Majoritatea infr. au însă subiect activ general: nedenunțarea, inducerea în eroare a organelor judiciare, favorizarea făptuitorului, obstrucționarea justiției, ultrajul judiciar, influențarea declarațiilor etc.;
- întotdeauna sub. pasiv principal este statul;
- de regulă, se comit printr-o acțiune și au natura unor infracțiuni de pericol abstract la care legătura de cauzalitate rezultă *ex re*;
- nedenunțarea sau omisiunea sesizării sunt singurele infracțiuni la care timpul („de îndată") prezintă relevanță penală în cadrul structurii tipicității obiective;
- în principiu, se comit cu intenție directă sau indirectă, mobilul sau scopul neavând relevanță în privința tipicității;
- tentativa este incriminată doar la evadare și înlesnirea evadării (dintre infr. din tematică);
- toate infr. se urmăresc din oficiu, iar împăcarea nu produce efecte juridice;
- cauze speciale de nepedepsire sunt reglementate doar la nedenunțare, favorizarea făptuitorului, tăinuire și mărturia mincinoasă.

Art. 266. Nedenunțarea. (1) Fapta persoanei care, luând cunoștință de comiterea unei fapte prevăzute de legea penală contra vieții sau care a avut ca urmare moartea unei persoane, nu înștiințează de îndată autoritățile se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Nedenunțarea săvârșită de un membru de familie nu se pedepsește.

(3) Nu se pedepsește persoana care, înainte de punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva unei persoane pentru săvârșirea faptei nedenunțate, încunoștințează autoritățile competente despre aceasta sau care, chiar după punerea în mișcare a acțiunii penale, a înlesnit tragerea la răspundere penală a autorului sau a participanților.

Esențial

- este o infr. de pericol abstract;
- nu are caracterul unei norme generale, față de incriminarea de la art. 267 CP;
- sub. activ este general;
  - atenție la membrii de familie și participanții la infr. predicat!
  - calitatea de fcțn. public poate atrage aplicabilitatea art. 267 CP (omisiunea sesizării): un fcțn. de la Curtea de Conturi nu sesizează autoritățile cu privire la o faptă penală descoperită în urma unui control;
  - coautoratul la nedenunțare nu este posibil, fiind vorba despre o obligație personală;
- infr. se reține doar în cazul nedenunțării unei infr. contra vieții (infr. din culpă sau intenționate) sau care au avut ca urmare moartea unei persoane (infr. praeterintenționate):
  - *infr. intenționate*: omorul, ultrajul (prin omor), ultrajul judiciar (prin omor), uciderea la cererea victimei, uciderea nou-născutului săvârșită de către mamă, determinarea sau înlesnirea sinuciderii etc.;
  - *infr. din culpă*: uciderea din culpă;
  - *infr. praeterintenționate*: LVCM, ultraj (prin LVCM), ultraj judiciar (prin LVCM), tâlhăria urmată de moartea victimei, întreruperea cursului sarcinii care a avut ca urmare moartea femeii însărcinate, violul sau agresiunea sexuală care a avut ca urmare moartea victimei etc.;
  - infr. complexe care le absorb pe cele enumerate anterior (de ex., ultrajul sau ultrajul judiciar);
  - nu se poate reține în cazul vătămării fătului;

• în principiu, complicitatea / instigarea nu sunt posibile pt. că înseamnă că știe deja și nu denunță => devine autor

- infr. cu privire la care există obligația de denunțare pot fi în formă tentată sau consumată;

infr. este una omisivă proprie. Nedenunțarea trebuie să aibă loc „de îndată", analiza fiind una *in concreto*;

- nedenunțarea nu vizează doar o infr. (fiind îndeplinite toate trăsăturile infr.), ci inclusiv o faptă prevăzută de legea penală (de ex., un omor săvârșit de un minor în vârstă de 12 ani);
- nedenunțarea nu se reține dacă fapta este deja cunoscută de către autorități ori de către publicul larg;
- sesizarea nu trebuie obligatoriu să îmbrace forma unui denunț. Se poate sesiza inclusiv serviciul de ambulanță, pompieri etc.;

infr. se poate comite cu intenție directă sau indirectă, scopul sau mobilul fiind irelevant;

tentativa nu este posibilă. Infr. se consumă dacă fapta prevăzută de legea penală nu se denunță „de îndată";

nu răspund pentru nedenunțare membrii de familie, participanții la infracțiunea predicat, favorizatorul, tăinuitorul sau victima infracțiunii;

- pentru membrul de familie operează o cauză de nepedepsire [art. 266 alin. (3) CP];
- cauza de nepedepsire se aplică inclusiv persoanei care sesizează autoritățile înainte de punerea în mișcare a acțiunii penale sau care înlesnește tragerea la răspundere penală (oferă informații relevante cauzei) după punerea în mișcare a acțiunii penale = dobândirea calității de inculpat;
- pentru participanții la infracțiunea predicat se aplică privilegiul contra autoincriminării;
- victima unei tentative de omor nu are obligația de a denunța fapta;
- situația tăinuitorului sau a favorizatorului poate prezenta unele nuanțe.

↳ perioada f. mare de timp = concurs

Atenție la diferențe!

nedenunțarea este o formă specială de favorizare a făptuitorului;

- favorizarea poate avea loc printr-o nedenunțare;
- nu orice nedenunțare este implicit și o favorizare: X nu îl denunță pe Y pentru încercarea de a-l ucide pe Z, deoarece se afla în relații de dușmănie cu acesta din urmă;

- nu este exclusă reținerea infr. în concurs cu mărturia mincinoasă: dec. RIL nr. 1/2019 se răsfrânge doar asupra raportului dintre infr. de favorizare a făptuitorului și infr. de mărturie mincinoasă;

omisiunea sesizării este o normă specială față de infr. de nedenunțare, raportat la calitatea specială a sub. activ;

promisiunea făcută unei persoane că nu o va denunța reprezintă un act de complicitate intelectuală la infr. respectivă, fapt ce va exclude ulterior reținerea nedenunțării.

Secvențe de practică judiciară

1. Dacă la săvârșirea unei fapte au participat mai multe persoane, acestea nu au obligația de denunțare și, ca atare, nu pot fi acuzate de săvârșirea infracțiunii de nedenunțare *(TS, dec. 1871/1968, în RRD nr. 2/1969, p. 164)*.

2. Obligația de a denunța de îndată săvârșirea unei infracțiuni apare ca o excepție de la regula potrivit căreia, în legislația penală, nu este stabilită obligația generală de denunțare a infracțiunilor. În raport cu infracțiunile ce trebuiau denunțate, fapta de nedenunțare apare ca o infracțiune subsecventă, dar autonomă. Sub aspectul laturii obiective, infracțiunea cuprinde, ca element material, o inacțiune ce se înfățișează sub forma unei atitudini pasive a celui care, luând cunoștință de săvârșirea unor infracțiuni grave, omite a le denunța de îndată. Nedenunțarea unor infracțiuni implică, așadar, săvârșirea, în prealabil, de către o anumită persoană a uneia dintre infracțiunile expres prevăzute de lege. Pentru realizarea laturii obiective este suficient ca subiectul activ să fi omis a denunța una dintre infracțiunile enumerate de textul legal. Verificarea măsurii în care obligația de denunțare a fost îndeplinită de îndată se face în raport cu împrejurările concrete ale fiecărei cauze, deoarece numai în raport cu aceste împrejurări se poate stabili momentul în care făptuitorul a avut posibilitatea reală de a încunoștința autoritățile *(ICCJ, dec. 96/2009, scj.ro)*.

3. Pentru a exista nedenunțare este necesar ca făptuitorul să cunoască suficiente elemente de natură a-i forma convingerea că s-a săvârșit una dintre infracțiunile prevăzute de lege. Această condiție nu este îndeplinită atunci când făptuitorul are cunoștință doar de fapte disparate, incomplete, care nu sunt în măsură a-i întregi imaginea infracțiunii. Căci o simplă bănuială despre săvârșirea unei infracțiuni nu obligă la denunțarea acesteia *(CAB, dec. 449/1998, în CPJP 1998, p. 90)*.

+ art. 291 C.pr.pen

Art. 267. Omisiunea sesizării. (1) Funcționarul public care, luând cunoștință de săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală în legătură cu serviciul în cadrul căruia își îndeplinește sarcinile, omite sesizarea de îndată a organelor de urmărire penală se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Când fapta este săvârșită din culpă, pedeapsa este închisoarea de la 3 luni la un an sau amenda.

• Spre deosebire de nedenunțare, instigarea / complicitatea sunt posibile.

Esențial

- autorul este special: doar fcțn. public (propriu-zis sau asimilat), în sensul art. 175 CP;
  - coautoratul nu este posibil, fiind o obligație personală a fiecărui fcțn. public în parte;
- omisiunea sesizării trebuie să fie cu privire la o faptă de care fcțn. public a luat cunoștință în exercitarea atrib. sale de serviciu;
  - dacă fapta de care a luat cunoștință fcțn. public nu are legătură cu serviciul acestuia, se va putea reține infr. de nedenunțare (norma generală);
  - obligația sesizării nu este limitată doar la faptele comise de colegii de serviciu ai autorului;
- spre deosebire de infr. de nedenunțare, omisiunea sesizării poate avea ca obiect orice infr. *în legătură cu serviciul* ori comisă în timpul exercitării funcției sale sau a îndatoririlor de serviciu;
  - doar excepțional (de ex., infr. contra securității naționale), omisiunea sesizării poate intra sub incidența unui alt text de incriminare (cum ar fi art. 410 CP);
  - este sancționată și atunci când este comisă din culpă;
  - este necesară sesizarea organelor de urmărire penală, iar nu încunoștințarea oricărei autorități;
- similar cu infr. de nedenunțare, omisiunea sesizării este o infr. omisivă proprie și se consumă dacă funcționarul nu sesizează organul de urmărire penală „de îndată";
- în forma de bază, fapta se comite cu intenție directă sau indirectă;
  - comiterea faptei din culpă (inclusiv în ipotezele de eroare asupra tipicității) atrage aplicabilitatea formei atenuante;
- tentativa nu este posibilă.

Secvențe de practică judiciară

1. Omisiunea sesizării și autodenunțarea. Nu există această obligație de sesizare atunci când subiectul, luând cunoștință despre o infracțiune săvârșită în legătură cu serviciul, săvârșește și el, în legătură cu aceasta, o altă infracțiune. Dacă ar denunța prima infracțiune, pe care nu a săvârșit-o și la care nu a participat în vreun fel, s-ar autodenunța ca făptuitor al infracțiunii proprii care nu era posibilă decât datorită existenței primei fapte *(CA Suceava, dec. 153/2020, sintact).*

2. Sintagma „în legătură cu serviciul". Cerința legală ca infracțiunea constatată să fie „în legătură cu serviciul" se explică prin faptul că poate fi vorba despre o infracțiune săvârșită de un funcționar public din același serviciu cu făptuitorul sau de o infracțiune săvârșită de o persoană din afară, care se răsfrânge însă asupra activității serviciului respectiv (de ex., un trafic de influență). Prin urmare, infracțiunile avute în vedere de acest text de lege se referă cu precădere la infracțiunile de serviciu sau în legătură cu serviciul, dar nu se limitează în mod necesar la aceste fapte, ci vizează orice infracțiuni comise împotriva intereselor sau bunurilor acelei instituții publice în care își desfășoară activitatea funcționarul public, de către orice persoană sau de alți funcționari din cadrul respectivei instituții. Cu alte cuvinte, acea instituție trebuie să fie afectată, direct sau indirect, de infracțiunea cu pricina pentru a exista obligația de sesizare a organelor judiciare. Obligația de sesizare a organelor judiciare instituită de lege este o obligație generală a funcționarului public, de probitate morală, ea fiind extrinsecă atribuțiilor sale de serviciu. Legiuitorul a urmărit prin incriminarea acestei fapte să asigure un climat de corectitudine în instituțiile publice, prin stimularea funcționarilor publici de a denunța, spre pildă, eventuale fapte de dare de mită, luare de mită, primire de foloase necuvenite ori alte asemenea fapte comise de alți funcționari ori persoane din afară. Norma de incriminare nu se referă la sesizarea unor eventuale infracțiuni pe care funcționarul public le constată în cadrul activității sale obișnuite *(Jud. Oltenița, sent. 32/2020, sintact).*

3. Latura subiectivă. Pentru existența infracțiunii de omisiune a sesizării este necesar ca funcționarul căruia i se impută nesesizarea de îndată a procurorului sau a organului de urmărire penală despre săvârșirea unei infracțiuni în legătură cu serviciul în cadrul căruia își îndeplinește sarcinile să aibă cunoștințe certe cu privire la comiterea acelei infracțiuni; în lipsa unei asemenea reprezentări, instanța trebuie să pronunțe achitarea *(TS, dec. 3071/1974, în RRD nr. 8/1975, p. 71).*

Art. 268. Inducerea în eroare a organelor judiciare. (1) Sesizarea penală, făcută prin denunț sau plângere, cu privire la existența unei fapte prevăzute de legea penală ori în legătură cu săvârșirea unei asemenea fapte de către o anumită persoană, cunoscând că aceasta este nereală, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Producerea sau ticluirea de probe nereale, în scopul de a dovedi existența unei fapte prevăzute de legea penală ori săvârșirea acesteia de către o anumită persoană, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(3) Nu se pedepsește persoana care a săvârșit inducerea în eroare a organelor judiciare, dacă declară, înainte de reținerea, arestarea sau de punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva celui față de care s-a făcut denunțul sau plângerea ori s-au produs probe, că denunțul, plângerea sau probele sunt nereale.

Esențial

- sub. activ este general;
  - poate răspunde penal inclusiv o pers. juridică;

Esenţial

- autorul este special: doar fcţn. public (propriu-zis sau asimilat), în sensul art. 175 CP;
  - coautoratul nu este posibil, fiind o obligaţie personală a fiecărui fcţn. public în parte;
- omisiunea sesizării trebuie să fie cu privire la o faptă de care fcţn. public a luat cunoştinţă în exercitarea atrib. sale de serviciu;
  - dacă fapta de care a luat cunoştinţă fcţn. public nu are legătură cu serviciul acestuia, se va putea reţine infr. de nedenunţare (norma generală);
  - obligaţia sesizării nu este limitată doar la faptele comise de colegii de serviciu ai autorului;
- spre deosebire de infr. de nedenunţare, omisiunea sesizării poate avea ca obiect orice infr. *în legătură cu serviciul* ori comisă în timpul exercitării funcţiei sale sau a îndatoririlor de serviciu;
  - doar excepţional (de ex., infr. contra securităţii naţionale), omisiunea sesizării poate intra sub incidenţa unui alt text de incriminare (cum ar fi art. 410 CP);
  - este sancţionată şi atunci când este comisă din culpă;
  - este necesară sesizarea organelor de urmărire penală, iar nu încunoştinţarea oricărei autorităţi;
- similar cu infr. de nedenunţare, omisiunea sesizării este o infr. omisivă proprie şi se consumă dacă funcţionarul nu sesizează organul de urmărire penală „de îndată";
- în forma de bază, fapta se comite cu intenţie directă sau indirectă;
  - comiterea faptei din culpă (inclusiv în ipotezele de eroare asupra tipicităţii) atrage aplicabilitatea formei atenuante;
- tentativa nu este posibilă.

Secvenţe de practică judiciară

1. Omisiunea sesizării şi autodenunţarea. Nu există această obligaţie de sesizare atunci când subiectul, luând cunoştinţă despre o infracţiune săvârşită în legătură cu serviciul, săvârşeşte şi el, în legătură cu aceasta, o altă infracţiune. Dacă ar denunţa prima infracţiune, pe care nu a săvârşit-o şi la care nu a participat în vreun fel, s-ar autodenunţa ca făptuitor al infracţiunii proprii care nu era posibilă decât datorită existenţei primei fapte *(CA Suceava, dec. 153/2020, sintact).*

2. Sintagma „în legătură cu serviciul". Cerinţa legală ca infracţiunea constatată să fie „în legătură cu serviciul" se explică prin faptul că poate fi vorba despre o infracţiune săvârşită de un funcţionar public din acelaşi serviciu cu făptuitorul sau de o infracţiune săvârşită de o persoană din afară, care se răsfrânge însă asupra activităţii serviciului respectiv (de ex., un trafic de influenţă). Prin urmare, infracţiunile avute în vedere de acest text de lege se referă cu precădere la infracţiunile de serviciu sau în legătură cu serviciul, dar nu se limitează în mod necesar la aceste fapte, ci vizează orice infracţiuni comise împotriva intereselor sau bunurilor acelei instituţii publice în care îşi desfăşoară activitatea funcţionarul public, de către orice persoană sau de alţi funcţionari din cadrul respectivei instituţii. Cu alte cuvinte, acea instituţie trebuie să fie afectată, direct sau indirect, de infracţiunea cu pricina pentru a exista obligaţia de sesizare a organelor judiciare. Obligaţia de sesizare a organelor judiciare instituită de lege este o obligaţie generală a funcţionarului public, de probitate morală, ea fiind extrinsecă atribuţiilor sale de serviciu. Legiuitorul a urmărit prin incriminarea acestei fapte să asigure un climat de corectitudine în instituţiile publice, prin stimularea funcţionarilor publici de a denunţa, spre pildă, eventuale fapte de dare de mită, luare de mită, primire de foloase necuvenite ori alte asemenea fapte comise de alţi funcţionari ori persoane din afară. Norma de incriminare nu se referă la sesizarea unor eventuale infracţiuni pe care funcţionarul public le constată în cadrul activităţii sale obişnuite *(Jud. Olteniţa, sent. 32/2020, sintact).*

3. Latura subiectivă. Pentru existenţa infracţiunii de omisiune a sesizării este necesar ca funcţionarul căruia i se impută nesesizarea de îndată a procurorului sau a organului de urmărire penală despre săvârşirea unei infracţiuni în legătură cu serviciul în cadrul căruia îşi îndeplineşte sarcinile să aibă cunoştinţe certe cu privire la comiterea acelei infracţiuni; în lipsa unei asemenea reprezentări, instanţa trebuie să pronunţe achitarea *(TS, dec. 3071/1974, în RRD nr. 8/1975, p. 71).*

Art. 268. Inducerea în eroare a organelor judiciare. (1) Sesizarea penală, făcută prin denunţ sau plângere, cu privire la existenţa unei fapte prevăzute de legea penală ori în legătură cu săvârşirea unei asemenea fapte de către o anumită persoană, cunoscând că aceasta este nereală, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Producerea sau ticluirea de probe nereale, în scopul de a dovedi existenţa unei fapte prevăzute de legea penală ori săvârşirea acesteia de către o anumită persoană, se pedepseşte cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(3) Nu se pedepseşte persoana care a săvârşit inducerea în eroare a organelor judiciare, dacă declară, înainte de reţinerea, arestarea sau de punerea în mişcare a acţiunii penale împotriva celui faţă de care s-a făcut denunţul sau plângerea ori s-au produs probele, că denunţul, plângerea sau probele sunt nereale.

Esenţial

- sub. activ este general;
  - poate răspunde penal inclusiv o pers. juridică;

- dacă producerea de probe nereale sau ticluirea de probe se realizează de către organul de urmărire penală, se poate reține infr. de cercetare abuzivă [art. 280 alin. (2) CP];

- sub. pasiv secundar este pers. învinuită în mod mincinos;
- infr. este una cu conținut alternativ;
- *alin. (1):* sesizarea penală mincinoasă poate lua forma unei plângeri penale, plângeri prealabile sau a unui denunț, indiferent de modul în care actul de sesizare a fost transmis organelor judiciare;
  - sesizarea penală poate să fie *in rem* (doar cu privire la faptă) sau *in personam* (fiind menționat făptuitorul);
    - sesizarea trebuie să se refere la comiterea faptei de o altă persoană, nu de autorul sesizării;
    - nu este exclus să discutăm despre o sesizare penală făcută în conținutul unei declarații de martor/suspect/inculpat. În aceste cazuri, trebuie analizat în ce măsură sesizarea penală nu implică o exercitare a dreptului la apărare/dreptului de a nu se autoincrimina;
  - în cazul sesizării penale *in rem*, pentru reținerea infr. nu este necesar să se dispună efectuarea în continuare a urmăririi penale față de o anumită persoană;
    - în acest caz, infr. se consumă la momentul sesizării mincinoase cu privire la existența unei fapte prevăzute de legea penală;
  - sesizarea penală va fi una mincinoasă dacă este îndreptată asupra unei persoane nevinovate, chiar dacă fapta despre care se face vorbire în conținutul sesizării există și este prevăzută de legea penală;
  - consumarea infr. are loc la momentul depunerii/prezentării sesizării;
- *alin. (2):* producerea de probe nereale sau ticluirea de probe:
  - infr. se reține doar dacă există scopul de a dovedi existența unei fapte prevăzute de legea penală (teza 1) sau de a dovedi vinovăția unei anumite persoane (teza 2);
    - nu este necesar să fie incidente ambele teze. Dacă se urmărește dovedirea unei fapte reale, dar se încearcă în același timp învinuirea unei persoane nevinovate, sunt îndeplinite elementele constitutive ale infr.;
    - dacă lipsește scopul special, se va putea reține infr. de favorizare a făptuitorului (de ex., se produc probe nereale în susținerea nevinovăției unei persoane);
  - producerea de probe nereale se referă la o activitate prin care acestea sunt înfățișate (depuse) organului judiciar;

    - ex.: contrafacerea unui înscris și depunerea acestuia ca probă; crearea unei noi înregistrări audio prin compilarea unor fragmente din alte înregistrări audio;
    - falsificarea unui înscris în modalitatea contrafacerii va fi relevantă pentru reținerea infr. doar dacă înscrisul este depus la dosarul cauzei. Altfel, se va putea reține doar o infr. de fals în înscrisuri, în măsura în care sunt îndeplinite elementele constitutive;
    - o declarație mincinoasă a martorului ori depunerea unei expertize false de către expertul judiciar va conduce însă la reținerea infr. de mărturie mincinoasă (normă specială);
  - ticluirea de probe se referă la utilizarea unor probe preexistente pentru a crea un fir narativ (scenariu) mincinos. În acest caz, este indiferent dacă probele care fac obiectul ticluirii sunt reale sau nereale;
    - ex.: plasarea unor obiecte incriminatorii la locul faptei, mutarea cadavrului etc.;
  - dacă producerea de probe nereale sau ticluirea de probe constituie prin ea însuși infr. (de ex., o infr. de fals în înscrisuri oficiale/sub semnătură privată), se va reține un concurs de infr.;
- fapta se comite doar cu intenție directă sau indirectă, accentul fiind pus pe reaua-credință a persoanei care face sesizarea;
  - redactarea din culpă a unui înscris cu conținut nereal, urmată de conștientizarea conținutului nereal și depunerea acestuia la dosarul cauzei în scopul de a învinui pe nedrept o anumită persoană se află sub incidența textului de incriminare;
- tentativa nu este incriminată;
- are o cauză de nepedepsire [alin. (3)].

Secvențe de practică judiciară

1. Conținutul constitutiv. *i)* În cazul inducerii în eroare a organelor judiciare, existența infracțiunii nu este condiționată de îndeplinirea tuturor cerințelor formale prevăzute în legea procesual penală pentru plângere. Fapta constituie infracțiune și în cazul în care plângerea penală nu este formulată cu respectarea tuturor condițiilor reglementate în normele procesual penale, dacă are aptitudinea să conducă la sesizarea organelor judiciare. Nucleul vinovăției îl constituie reaua-credință cu care făptuitorul face învinuirea mincinoasă. Făptuitorul trebuie să fie de rea-credință, adică să sesizeze organele judiciare cu privire la existența unei fapte prevăzute de legea penală, cunoscând că aceasta este nereală. Reaua-credință trebuie dovedită. Dacă făptuitorul avea cunoștință de împrejurări care relevă lipsa de vinovăție a celui învinuit ori imposibilitatea tragerii lui la răspundere penală, atunci reaua sa credință este dovedită. Totodată, dacă făptuitorul este conștient că

- dacă producerea de probe nereale sau ticluirea de probe se realizează de către organul de urmărire penală, se poate reține infr. de cercetare abuzivă [art. 280 alin. (2) CP];

- sub. pasiv secundar este pers. învinuită în mod mincinos;
- infr. este una cu conținut alternativ;
- *alin. (1)*: sesizarea penală mincinoasă poate lua forma unei plângeri penale, plângeri prealabile sau a unui denunț, indiferent de modul în care actul de sesizare a fost transmis organelor judiciare;
  - sesizarea penală poate să fie *in rem* (doar cu privire la faptă) sau *in personam* (fiind menționat făptuitorul);
    - sesizarea trebuie să se refere la comiterea faptei de o altă persoană, nu de autorul sesizării;
    - nu este exclus să discutăm despre o sesizare penală făcută în conținutul unei declarații de martor/suspect/inculpat. În aceste cazuri, trebuie analizat în ce măsură sesizarea penală nu implică o exercitare a dreptului la apărare/dreptului de a nu se autoincrimina;
  - în cazul sesizării penale *in rem*, pentru reținerea infr. nu este necesar să se dispună efectuarea în continuare a urmării penale față de o anumită persoană;
    - în acest caz, infr. se consumă la momentul sesizării mincinoase cu privire la existența unei fapte prevăzute de legea penală;
  - sesizarea penală va fi una mincinoasă dacă este îndreptată asupra unei persoane nevinovate, chiar dacă fapta despre care se face vorbire în conținutul sesizării există și este prevăzută de legea penală;
  - consumarea infr. are loc la momentul depunerii/prezentării sesizării;
- *alin. (2)*: producerea de probe nereale sau ticluirea de probe:
  - infr. se reține doar dacă există scopul de a dovedi existența unei fapte prevăzute de legea penală (teza 1) sau de a dovedi vinovăția unei anumite persoane (teza 2);
    - nu este necesar să fie incidente ambele teze. Dacă se urmărește dovedirea unei fapte reale, dar se încearcă în același timp învinuirea unei persoane nevinovate, sunt îndeplinite elementele constitutive ale infr.;
    - dacă lipsește scopul special, se va putea reține infr. de favorizare a făptuitorului (de ex., se produc probe nereale în susținerea nevinovăției unei persoane);
  - producerea de probe nereale se referă la o activitate prin care acestea sunt înfățișate (depuse) organului judiciar;

    - ex.: contrafacerea unui înscris și depunerea acestuia ca probă; crearea unei noi înregistrări audio prin compilarea unor fragmente din alte înregistrări audio;
    - falsificarea unui înscris în modalitatea contrafacerii va fi relevantă pentru reținerea infr. doar dacă înscrisul este depus la dosarul cauzei. Altfel, se va putea reține doar o infr. de fals în înscrisuri, în măsura în care sunt îndeplinite elementele constitutive;
    - o declarație mincinoasă a martorului ori depunerea unei expertize false de către expertul judiciar va conduce însă la reținerea infr. de mărturie mincinoasă (normă specială);
  - ticluirea de probe se referă la utilizarea unor probe preexistente pentru a crea un fir narativ (scenariu) mincinos. În acest caz, este indiferent dacă probele care fac obiectul ticluirii sunt reale sau nereale;
    - ex.: plasarea unor obiecte incriminatorii la locul faptei, mutarea cadavrului etc.;
  - dacă producerea de probe nereale sau ticluirea de probe constituie prin ea însuși infr. (de ex., o infr. de fals în înscrisuri oficiale/sub semnătură privată), se va reține un concurs de infr.;
- fapta se comite doar cu intenție directă sau indirectă, accentul fiind pus pe reaua-credință a persoanei care face sesizarea;
  - redactarea din culpă a unui înscris cu conținut nereal, urmată de conștientizarea conținutului nereal și depunerea acestuia la dosarul cauzei în scopul de a învinui pe nedrept o anumită persoană se află sub incidența textului de incriminare;
- tentativa nu este incriminată;
- are o cauză de nepedepsire [alin. (3)].

Secvențe de practică judiciară

1. Conținutul constitutiv. *i)* În cazul inducerii în eroare a organelor judiciare, existența infracțiunii nu este condiționată de îndeplinirea tuturor cerințelor formale prevăzute în legea procesual penală pentru plângere. Fapta constituie infracțiune și în cazul în care plângerea penală nu este formulată cu respectarea tuturor condițiilor reglementate în normele procesual penale, dacă are aptitudinea să conducă la sesizarea organelor judiciare. Nucleul vinovăției îl constituie reaua-credință cu care făptuitorul face învinuirea mincinoasă. Făptuitorul trebuie să fie de rea-credință, adică să sesizeze organele judiciare cu privire la existența unei fapte prevăzute de legea penală, cunoscând că aceasta este nereală. Reaua-credință trebuie dovedită. Dacă făptuitorul avea cunoștință de împrejurări care relevă lipsa de vinovăție a celui învinuit ori imposibilitatea tragerii lui la răspundere penală, atunci reaua sa credință este dovedită. Totodată, dacă făptuitorul este conștient că

învinuirea pe care o aduce unei persoane este mincinoasă, faptele sunt comise cu intenție, condițiile legale privind latura subiectivă a infracțiunii de inducere în eroare a organelor judiciare fiind întrunite în cauză *(ICCJ, dec. 255/A/2018, scj.ro)*.

ii) Simpla invocare în cuprinsul unei plângeri penale a unui text de lege ce sancționează o infracțiune nu este suficientă pentru a atrage sancționarea penală a unei persoane pentru infracțiunea de inducere în eroare a organelor judiciare, ci trebuie, în plus, ca faptele ce se reclamă să fie unele nereale, mincinoase, iar cel care le reclamă să cunoască caracterul lor nereal *(CA Alba Iulia, dec. 1131/2016, sintact)*.

iii) Momentul consumării infracțiunii este reprezentat de data prezentării denunțului sau plângerii la organul competent, și nu de data întocmirii acestor înscrisuri *(TS, dec. 2657/1972, CD 1972, p. 366)*.

2. Cauză de nepedepsire. Cauza de nepedepsire prev. în art. 268 alin. (3) CP nu operează în ipoteza în care autorul inducerii în eroare a organelor judiciare declară că plângerea formulată este nereală, după dispunerea unei soluții de clasare în dosarul format pe baza plângerii penale *(ICCJ, dec. nr. 255/A/2018, scj.ro)*.

Art. 269. Favorizarea făptuitorului. (1) Ajutorul dat făptuitorului în scopul împiedicării sau îngreunării cercetărilor într-o cauză penală, tragerii la răspundere penală, executării unei pedepse sau măsuri privative de libertate se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

(2) Pedeapsa aplicată favorizatorului nu poate fi mai mare decât pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta săvârșită de autor.

(3) Favorizarea săvârșită de un membru de familie nu se pedepsește.

Esențial

- este o infracțiune autonomă de cea principală (comisă de favorizat);
- favorizarea este o normă generală și subsidiară în raport cu alte texte de incriminare. În principiu, dacă sunt îndeplinite elementele constitutive ale unei alte infracțiuni contra înfăptuirii justiției, se va reține doar acea infracțiune: nedenunțare, omisiunea sesizării, tăinuire, mărturie mincinoasă, influențarea declarațiilor, înlesnirea evadării etc.;
- este o infr. de pericol abstract care se consumă la momentul în care făptuitorul acționează (prin ajutorul dat) în baza scopului special prevăzut de normă (împiedicarea cercetărilor, îngreunarea cercetărilor etc.). Nu prezintă relevanță pentru consumarea infr. dacă prin ajutorul dat s-a reușit atingerea scopului;
- sub. activ este general. Cu toate acestea, în principiu, nu vor răspunde pentru infr. de favorizare participanții la faptă, tăinuitorii sau membrii de familie (inclusiv un concubin) ai făptuitorului favorizat;

  - inclusiv avocatul poate răspunde pentru această infracțiune;
  - pers. vătămată sau partea civilă nu pot răspunde pentru mărturie mincinoasă (lipsește calitatea specială), dar declarația mincinoasă a acestora poate constitui o favorizare a făptuitorului;
- conduita făptuitorului poate consta fie într-un sprijin material, fie într-un sprijin moral. Situația premisă este existența unei fapte prevăzute de legea penală (nu neapărat o infracțiune);
  - ex. de *sprijin material*: găzduirea unui evadat; ascunderea armei crimei; blocarea ușii de acces pentru împiedicarea urmăririi făptuitorului în contextul constatării unei infr. flagrante;
  - ex. de *sprijin moral*: oferirea de informații pentru eludarea supravegherii tehnice; oferirea de informații false cu privire la locația persoanei urmărite;
  - poate consta atât într-o acțiune, cât și într-o inacțiune;
  - favorizarea se poate reține în formă continuată;
  - are natura unui act de complicitate posterioară;
  - favorizarea reală (cu privire la produsul infr.) reprezintă o tăinuire;
- favorizatorul trebuie să cunoască faptul că persoana favorizată (făptuitorul) a comis o faptă prevăzută de legea penală (tipică obiectiv);
  - este posibilă sancționarea favorizatorului chiar dacă persoana favorizată nu este trasă la răspundere penală;
  - nu trebuie să existe o înțelegere prealabilă cu făptuitorul;
- infracțiunea este calificată printr-un scop special;
  - scopul împiedicării sau îngreunării cercetărilor într-o cauză penală: informarea suspectului cu privire la supravegherea tehnică a acestuia;
  - scopul împiedicării sau îngreunării tragerii la răspundere penală: falsificarea unor înscrisuri folosite în apărarea inculpatului;
  - scopul împiedicării sau îngreunării executării unei pedepse sau măsuri privative de libertate: ajutorul acordat persoanei condamnate pentru ca aceasta să poată părăsi țara;
- favorizarea se poate comite doar cu intenție;
- în cazul unui membru de familie operează o cauză de nepedepsire, în sensul că fapta va constitui infracțiune, dar nu se va pedepsi.

Jurisprudență

CCR: **Elemente constitutive.** (...) nu orice faptă ce se concretizează într-un ajutor dat făptuitorului întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de favorizare a făptuitorului. Astfel, doar dacă se constată că scopul prevăzut de lege – împiedicarea sau îngreunarea cercetărilor într-o cauză penală, tragerea la răspundere penală, executarea unei pedepse sau măsuri privative de libertate – a fost urmărit prin realizarea faptei, se va reține săvârșirea infracțiunii de favorizare a făptuitorului. În realizarea elementului material al infracțiunii de favorizare a făptuitorului, autorul acesteia își va fi prefigurat efectul pe care realizarea acestuia îl va avea asupra făptuitorului unei fapte prevăzute de legea penală. Astfel, favorizatorul va avea o reprezentare reală a activității desfășurate de cel favorizat, altfel nu s-ar realiza conceptual activitatea sub forma ajutorului dat făptuitorului. Totodată, prin *făptuitor* se înțelege persoana care nu are calitatea de suspect, dar în legătură cu care sunt realizate acte de cercetare penală. Astfel, pot avea calitatea de făptuitor persoanele împotriva cărora a fost înregistrată o plângere penală sau persoanele avute în vedere în desfășurarea urmăririi penale *in rem*, dar în privința cărora nu este atins standardul de probațiune necesar pentru a putea fi încadrate în categoria suspecților sau a inculpaților. Prin urmare, în privința acestor persoane, probatoriul administrat furnizează indicii care să sugereze o eventuală formă de vinovăție în săvârșirea faptelor ce fac obiectul urmăririi penale *(dec. 810/2017)*.

RIL: Fapta unei persoane audiate ca martor de a face afirmații mincinoase sau de a nu spune tot ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările esențiale cu privire la care a fost întrebată întrunește numai elementele de tipicitate ale infracțiunii de mărturie mincinoasă, prev. de art. 273 alin. (1) CP *(dec. 1/2019)*.

Secvențe de practică judiciară

1. Conținutul constitutiv. ***i)*** Infracțiunea de favorizare a făptuitorului este o infracțiune contra înfăptuirii justiției, al cărei subiect pasiv principal este statul, *fără a avea nicio relevanță juridică numărul persoanelor favorizate prin aceeași acțiune (CAB, dec. 1884/2016, sintact)*.

ii) A împiedica sau îngreuna urmărirea penală, judecata sau executarea pedepsei înseamnă a desfășura o activitate îndreptată în mod categoric împotriva operei de înfăptuire a justiției. Pentru existența infracțiunii de favorizare a făptuitorului este necesar ca ajutorul să fie dat pentru a îngreuna sau zădărnici urmărirea penală, judecata sau executarea pedepsei. Totodată, acțiunea de ajutor trebuie să fie de natură a îngreuna sau zădărnici urmărirea penală, judecata ori executarea pedepsei. Nu prezintă relevanță pentru existența infracțiunii dacă urmărirea penală sau judecata au fost efectiv îngreunate sau zădărnicite, fiind suficient să fi existat posibilitatea de a se realiza unul dintre aceste rezultate. Sub aspectul laturii subiective, este necesar să se facă dovada că autorul știa că s-a săvârșit o infracțiune, că dă ajutor unui făptuitor și a prevăzut că prin acest ajutor ar putea îngreuna sau zădărnici urmărirea penală sau judecata, rezultat pe care îl urmărește sau îl acceptă *(ICCJ, dec. 63/A/2018, idrept)*.

2. Favorizarea făptuitorului – complicitate. Participația penală sub forma complicității presupune acte de sprijin acordate autorului, în comiterea infracțiunii. Or, transmiterea, la

rândul său, a unei informații primite de la autorul unei asemenea infracțiuni presupune nu un act de ajutor, moral sau material, îndreptat către autor, ci un act infracțional distinct, în sine, de autor, care-l ajută pe un terț, înștiințându-l că va fi organizat un flagrant, pentru a împiedica, astfel, desfășurarea procedurii penale. Prin urmare, cererea formulată de Ministerul Public este întemeiată, întrucât încadrarea juridică corectă a acestei fapte penale este în infracțiunea de favorizare a făptuitorului *(ICCJ, dec. 121/2019, scj.ro)*.

3. Favorizarea făptuitorului – tăinuire. Sub aspect intențional, pentru a se reține existența infracțiunii (fapta fiind incriminată numai atunci când se săvârșește cu intenție directă sau indirectă), legea cere ca favorizatorul să fi știut că cel căruia îi dă ajutorul este un infractor, adică o persoană care a săvârșit o infracțiune, iar, pe de altă parte, ca scopul activității favorizatorului să fie cel de a împiedica sau îngreuna cercetările într-o cauză penală, tragerea la răspundere penală, executarea unei pedepse sau măsuri privative de libertate, iar nu cea de a obține un folos material, similar infracțiunii de tăinuire. Din această perspectivă, ceea ce deosebește favorizarea prin asigurarea folosului material de infracțiunea de tăinuire este scopul urmărit. Astfel, fapta inculpatului, de a se înțelege cu autorul unei infracțiuni, după săvârșirea de către acesta a infracțiunii de a-l ajuta să înstrăineze bunurile și de a împărți prețul obținut, constituie infracțiunea de tăinuire, iar nu cea de favorizare a făptuitorului; ceea ce deosebește cele două infracțiuni este scopul de a obține un folos material pe care îl urmărește făptuitorul, caracteristic infracțiunii de tăinuire *(CAB, dec. 283/2019, sintact)*.

Art. 270. Tăinuirea. (1) Primirea, dobândirea, transformarea ori înlesnirea valorificării unui bun, de către o persoană care fie a cunoscut, fie a prevăzut din împrejurările concrete că acesta provine din săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, chiar fără a cunoaște natura acesteia, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

(2) Pedeapsa aplicată tăinuitorului nu poate fi mai mare decât pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta săvârșită de autor.

(3) Tăinuirea săvârșită de un membru de familie nu se pedepsește.

Esențial

- este o infr. autonomă de cea din care provine bunul, nefiind relevant sub aspectul reținerii tăinuirii dacă va fi tras la răspundere penală autorul faptei din care provine bunul;
- precizările făcute la infr. de favorizare sunt relevante și în ceea ce privește infr. de tăinuire;
  - în esență, tăinuirea este o formă de favorizare reală, în legătură cu bunurile provenite din săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală (nu neapărat o infr.);

- obiectul material poate fi un bun mobil, nu şi un bun imobil prin natura sa;
- sub. activ este general;
  - participaţia penală este posibilă în toate formele sale;
  - inclusiv proprietarul bunului sustras poate răspunde pentru infr. de tăinuire, în măsura în care acesta nu este şi sub. pasiv al infr. de furt;
  - tăinuitorul nu trebuie să aibă o înţelegere prealabilă ori concomitentă cu participanţii din care provine bunul tăinuit;
    - dacă există o asemenea înţelegere, se va reţine complicitate la respectiva infr., şi nu infr. de tăinuire;
    - se va reţine complicitate chiar dacă actul material este realizat ulterior consumării infr. din care provine bunul (de ex., un furt), atât timp cât înţelegerea a fost anterioară ori concomitentă comiterii faptei din care provine bunul;
    - împărţirea produsului infr. între participanţi nu constituie tăinuire;
- situaţia premisă constă în existenţa unui bun ce provine din săvârşirea unei fapte prevăzute de legea penală;
  - bun provenit din fapte penale îndreptate împotriva patrimoniului unei persoane: furt, tâlhărie, înşelăciune, abuz de încredere, fraudă informatică etc.;
  - bun provenit din alte fapte penale: şantaj, luare de mită, trafic de influenţă, camătă etc.
- elementul material constă în mai multe modalităţi alternative (infr. cu conţinut alternativ):
  - *primirea:* cu titlul gratuit sau oneros; simplul contact material cu bunul (necesită o luare în posesie/detenţie) nu este suficient;
  - *dobândirea:* implică o luare în stăpânire a acestuia; tăinuitorul devine proprietarul bunului;
  - *transformarea:* implică modificări operate asupra bunului, precum vopsirea acestuia ori modificarea aspectului în orice fel;
  - *înlesnirea valorificării:* identificarea unui cumpărător, publicarea unui anunţ de vânzare, diseminarea unui asemenea anunţ etc.
- tăinuirea este tipică chiar dacă nu se reţine sau nu se pedepseşte infr. din care provine bunul tăinuit. Esenţial este ca fapta din care provine bunul să fie una prevăzută de legea penală, iar tăinuitorul să cunoască acest lucru (intenţie directă) sau să îl prevadă (intenţie indirectă);
  - tăinuitorul nu trebuie să cunoască natura faptei din care provine bunul tăinuit, ci doar provenienţa ilicită a acestuia;

- fapta se poate comite cu intenţie directă sau indirectă;
  - ex. de *intenţie directă*: tăinuitorul este informat cu privire la provenienţa bunului tăinuit;
  - ex. de *intenţie indirectă*: tăinuitorul dobândeşte un bun la o valoare derizorie şi este indiferent cu privire la provenienţa bunului;
- în cazul unui membru de familie operează o cauză de nepedepsire, în sensul că fapta va constitui infracţiune, dar nu se va pedepsi;
- pedeapsa aplicată tăinuitorului nu poate fi mai mare decât pedeapsa prevăzută pentru infr. din care provine bunul tăinuit;
- tentativa este posibilă, dar nu este incriminată.

Jurisprudenţă

CCR: Obiectul juridic principal al infracţiunii de tăinuire constă în ocrotirea relaţiilor sociale din sfera înfăptuirii actului de justiţie, relaţii care sunt incompatibile cu orice ingerinţă în desfăşurarea normală a activităţii organelor judiciare. Prin urmare, o persoană care are cunoştinţă de săvârşirea unei infracţiuni sau, din împrejurările concrete, prevede săvârşirea unei fapte incriminate de legea penală nu poate primi, dobândi sau transforma un bun care provine dintr-o astfel de faptă şi nu poate înlesni valorificarea lui decât cu încălcarea interesului aflării adevărului în cauzele penale. Astfel, relaţiile sociale protejate penal prin intermediul normei criticate sunt de o importanţă majoră pentru întreaga societate. În cazul acestei infracţiuni, persoana vătămată prin comiterea faptei nu este strict determinată. Infracţiunea fiind una de pericol, şi nu de rezultat, consumarea ei are loc în momentul în care, săvârşindu-se acţiunea sau inacţiunea incriminată, este creată starea de pericol social pentru activitatea de înfăptuire a justiţiei. Având în vedere aceste caracteristici ale infracţiunii de tăinuire, respectiv importanţa relaţiilor sociale ocrotite, care sunt cele din sfera înfăptuirii justiţiei, şi, în consecinţă, pericolul social crescut al acestei infracţiuni, care vizează împiedicarea aflării adevărului în cauzele penale, cu toate că alin. (2) al art. 270 CP prevede că pedeapsa aplicată tăinuitorului nu poate fi mai mare decât pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta săvârşită de autor, legiuitorul nu a înţeles să reglementeze şi faptul că împăcarea intervenită între autorul infracţiunii din care provine bunul tăinuit şi partea vătămată produce efecte asupra răspunderii penale a tăinuitorului. Această opţiune legislativă este justificată de caracterul personal al împăcării, dar şi de caracterul distinct (de infracţiunea de tăinuire) al infracţiunii din care provine bunul. Prin urmare, faptul că, în considerarea pericolului social redus al acesteia din urmă şi având în vedere relaţiile sociale ocrotite prin incriminarea ei, legiuitorul a înţeles să acorde părţilor posibilitatea împăcării nu obligă la extinderea efectelor actului de împăcare asupra răspunderii penale a tăinuitorului. (…) tăinuitorul şi autorul infracţiunii din care provine bunul care face obiectul tăinuirii se află în situaţii juridice diferite, aceştia având calitatea de subiect activ al unor infracţiuni ce au ca obiect principal protejarea unor relaţii sociale diferite şi un grad diferit de pericol social. Aceste aspecte justifică reglementarea de

către legiuitor în situația celor două categorii de autori a unui regim juridic diferit din perspectiva efectelor instituției împăcării *(dec. 458/2015)*.

RIL: În situația existenței unui prim act de tăinuire, urmat de o altă acțiune a aceluiași tăinuitor care promite că va asigura valorificarea în continuare și a altor bunuri sustrase, sunt întrunite elementele constitutive ale complicității la infracțiunea de furt în formă simplă sau continuată, după caz, în concurs real cu infracțiunea de tăinuire, chiar dacă promisiunea anticipată de tăinuire a bunurilor nu a fost îndeplinită *(dec. 2/2008)*.

Secvențe de practică judiciară

1. Conținutul constitutiv. *i)* Nu sunt întrunite condițiile de tipicitate ale infracțiunii de tăinuire și din perspectiva cerinței ca bunul să provină din săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală. (...) pentru a se reține comiterea infracțiunii de tăinuire nu este necesară existența unei soluții în ceea ce privește infracțiunea premisă, din care se presupune că provine bunul care a făcut obiectul tăinuirii; la fel, nu este irelevant dacă fapta prevăzută de legea penală din care provine bunul constituie sau nu infracțiune, dacă autorul acesteia a fost descoperit sau dacă a fost sau nu tras la răspundere penală. Cu toate acestea, trebuie să se dovedească că bunul provine din săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, condiție care nu a fost analizată de organele de urmărire penală. (...) Prin înlesnirea valorificării unui bun se înțelege a ajuta la înstrăinarea bunului, astfel că tăinuitorul nu înstrăinează în mod direct bunul, ci efectuează acte de ajutorare a altei persoane *(CA Constanța, dec. 94/2018, sintact)*.

ii) Infracțiunea de tăinuire se referă însă la înlesnirea valorificării bunurilor provenind din comiterea faptelor penale, ceea ce presupune că valorificarea a fost realizată, însă, în cauză, actele materiale realizate de inculpat au rămas fără rezultat, întrucât această valorificare nu a avut loc. Rațiunea incriminării tăinuirii, ca infracțiune împotriva patrimoniului, dar și împotriva înfăptuirii justiției, este tocmai aceea că tăinuirea duce la pierderea urmei bunurilor scoase dintr-un patrimoniu în mod ilicit și împiedică reîntoarcerea bunurilor în acest patrimoniu și, totodată, stânjenește identificarea și prinderea făptuitorilor, precum și sancționarea lor. Înlesnirea valorificării înseamnă a ajuta în orice mod la înstrăinarea bunului pentru a obține un avantaj. Urmarea imediată constă în schimbarea situației de fapt a bunului prin trecerea lui în altă sferă patrimonială ori prin modificarea substanței și formei sale, prin aceasta reducându-se efectiv posibilitatea de recuperare a bunului de către posesorul sau deținătorul acestuia, ceea ce contribuie la menținerea consecințelor păgubitoare ale faptei principale *(CAB, dec. 1326/2014, sintact)*.

iii) Nu este incidentă *eroarea de drept asupra antijuridicității*, având în vedere că textul legal care reglementează tăinuirea este Codul penal, fapta este prevăzută de art. 270 CP, normă previzibilă, tăinuirea având o reglementare veche în ilicitul penal. Astfel, necunoașterea dispozițiilor privind caracterul penal al infracțiunii de tăinuire nu poate constitui o cauză care să înlăture antijuridicitatea faptei, având în vedere că, potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (5) CP, nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită ca urmare a necunoașterii sau cunoașterii greșite a caracterului ilicit al faptei din cauza unei împrejurări care nu putea fi în niciun fel evitată. Or, în prezenta cauză nu se poate reține că inculpatul ar fi comis o faptă pe care a considerat-o licită, fără a avea obiectiv posibilitatea de a cunoaște incriminarea faptei de tăinuire, având în vedere că art. 270 CP reprezintă

o normă previzibilă, tăinuirea având o reglementare veche în ilicitul penal *(JS 6, sent. 1411/2019, sintact)*.

2. Complicitate – tăinuire. Spre deosebire de complicitate – care nu poate îmbrăca forma continuată de săvârșire, dacă multiplele acte de ajutor sau înlesnire se referă la autori diferiți –, tăinuirea este o infracțiune autonomă, independentă – deși corelativă – față de infracțiunea din care provin bunurile ce constituie obiectul său material, așa încât nu există niciun impediment de principiu ca reținerea formei continuate să se realizeze și atunci când bunurile tăinuite provin din infracțiuni comise de mai mulți autori, cu condiția, bineînțeles, ca la baza săvârșirii tuturor acțiunilor incriminate să se afle o singură rezoluție infracțională *(TS, dec. 1789/1974, Repertoriu 1969-1975, p. 216)*.

Art. 271. Obstrucționarea justiției. (1) Persoana care, fiind avertizată asupra consecințelor faptei sale:

a) împiedică, fără drept, organul de urmărire sau instanța să efectueze, în condițiile legii, un act procedural;

b) refuză să pună la dispoziția organului de urmărire penală, instanței sau judecătorului sindic, în tot sau în parte, datele, informațiile, înscrisurile sau bunurile deținute, care i-au fost solicitate în mod explicit, în condițiile legii, în vederea soluționării unei cauze,

se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică în cazul persoanei urmărite sau judecate pentru infracțiunea care formează obiectul procesului penal.

Esențial

- sub. activ este general;
  - nu poate răspunde pentru această infr. persoana care poate invoca în beneficiul ei privilegiul contra autoincriminării (de ex., suspectul sau inculpatul);
  - poate fi sub. activ inclusiv pers. vătămată, partea civilă, pârâtul ori reclamantul (într-o cauză civilă) etc.;
- situația premisă: în lipsa unei avertizări (notificări) venite din partea organelor judiciare, nu se poate reține infr. de obstrucționare a justiției;
  - în cazul conduitelor de la art. 271 alin. (1) lit. b) CP, pe lângă avertizarea cu privire la consecințele obstrucționării justiției, este necesar să existe și o solicitare explicită;
  - notificarea poate să fie orală sau scrisă, dar obligatoriu prealabilă conduitei făptuitorului;

către legiuitor în situația celor două categorii de autori a unui regim juridic diferit din perspectiva efectelor instituției împăcării *(dec. 458/2015)*.

RIL: În situația existenței unui prim act de tăinuire, urmat de o altă acțiune a aceluiași tăinuitor care promite că va asigura valorificarea în continuare și a altor bunuri sustrase, sunt întrunite elementele constitutive ale complicității la infracțiunea de furt în formă simplă sau continuată, după caz, în concurs real cu infracțiunea de tăinuire, chiar dacă promisiunea anticipată de tăinuire a bunurilor nu a fost îndeplinită *(dec. 2/2008)*.

 Secvențe de practică judiciară

1. Conținutul constitutiv. *i)* Nu sunt întrunite condițiile de tipicitate ale infracțiunii de tăinuire și din perspectiva cerinței ca bunul să provină din săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală. (...) pentru a se reține comiterea infracțiunii de tăinuire nu este necesară existența unei soluții în ceea ce privește infracțiunea premisă, din care se presupune că provine bunul care a făcut obiectul tăinuirii; la fel, nu este irelevant dacă fapta prevăzută de legea penală din care provine bunul constituie sau nu infracțiune, dacă autorul acesteia a fost descoperit sau dacă a fost sau nu tras la răspundere penală. Cu toate acestea, trebuie să se dovedească că bunul provine din săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, condiție care nu a fost analizată de organele de urmărire penală. (...) Prin înlesnirea valorificării unui bun se înțelege a ajuta la înstrăinarea bunului, astfel că tăinuitorul nu înstrăinează în mod direct bunul, ci efectuează acte de ajutorare a altei persoane *(CA Constanța, dec. 94/2018, sintact)*.

ii) Infracțiunea de tăinuire se referă însă la înlesnirea valorificării bunurilor provenind din comiterea faptelor penale, ceea ce presupune că valorificarea a fost realizată, însă, în cauză, actele materiale realizate de inculpat au rămas fără rezultat, întrucât această valorificare nu a avut loc. Rațiunea incriminării tăinuirii, ca infracțiune împotriva patrimoniului, dar și împotriva înfăptuirii justiției, este tocmai aceea că tăinuirea duce la pierderea urmei bunurilor scoase dintr-un patrimoniu în mod ilicit și împiedică reîntoarcerea bunurilor în acest patrimoniu și, totodată, stânjenește identificarea și prinderea făptuitorilor, precum și sancționarea lor. Înlesnirea valorificării înseamnă a ajuta în orice mod la înstrăinarea bunului pentru a obține un avantaj. Urmarea imediată constă în schimbarea situației de fapt a bunului prin trecerea lui în altă sferă patrimonială ori prin modificarea substanței și formei sale, prin aceasta reducându-se efectiv posibilitatea de recuperare a bunului de către posesorul sau deținătorul acestuia, ceea ce contribuie la menținerea consecințelor păgubitoare ale faptei principale *(CAB, dec. 1326/2014, sintact)*.

iii) Nu este incidentă *eroarea de drept asupra antijuridicității*, având în vedere că textul legal care reglementează tăinuirea este Codul penal, fapta este prevăzută de art. 270 CP, normă previzibilă, tăinuirea având o reglementare veche în ilicitul penal. Astfel, necunoașterea dispozițiilor privind caracterul penal al infracțiunii de tăinuire nu poate constitui o cauză care să înlăture antijuridicitatea faptei, având în vedere că, potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (5) CP, nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită ca urmare a necunoașterii sau cunoașterii greșite a caracterului ilicit al faptei din cauza unei împrejurări care nu putea fi în niciun fel evitată. Or, în prezenta cauză nu se poate reține că inculpatul ar fi comis o faptă pe care a considerat-o licită, fără a avea obiectiv posibilitatea de a cunoaște incriminarea faptei de tăinuire, având în vedere că art. 270 CP reprezintă

o normă previzibilă, tăinuirea având o reglementare veche în ilicitul penal *(JS 6, sent. 1411/2019, sintact)*.

2. Complicitate – tăinuire. Spre deosebire de complicitate – care nu poate îmbrăca forma continuată de săvârșire, dacă multiplele acte de ajutor sau înlesnire se referă la autori diferiți –, tăinuirea este o infracțiune autonomă, independentă – deși corelativă – față de infracțiunea din care provin bunurile ce constituie obiectul său material, așa încât nu există niciun impediment de principiu ca reținerea formei continuate să se realizeze și atunci când bunurile tăinuite provin din infracțiuni comise de mai mulți autori, cu condiția, bineînțeles, ca la baza săvârșirii tuturor acțiunilor incriminate să se afle o singură rezoluție infracțională *(TS, dec. 1789/1974, Repertoriu 1969-1975, p. 216)*.

Art. 271. Obstrucționarea justiției. (1) Persoana care, fiind avertizată asupra consecințelor faptei sale:

a) împiedică, fără drept, organul de urmărire sau instanța să efectueze, în condițiile legii, un act procedural;

b) refuză să pună la dispoziția organului de urmărire penală, instanței sau judecătorului sindic, în tot sau în parte, datele, informațiile, înscrisurile sau bunurile deținute, care i-au fost solicitate în mod explicit, în condițiile legii, în vederea soluționării unei cauze,

se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică în cazul persoanei urmărite sau judecate pentru infracțiunea care formează obiectul procesului penal.

Esențial

- sub. activ este general;
  - nu poate răspunde pentru această infr. persoana care poate invoca în beneficiul ei privilegiul contra autoincriminării (de ex., suspectul sau inculpatul);
  - poate fi sub. activ inclusiv pers. vătămată, partea civilă, pârâtul ori reclamantul (într-o cauză civilă) etc.;
- situația premisă: în lipsa unei avertizări (notificări) venite din partea organelor judiciare, nu se poate reține infr. de obstrucționare a justiției;
  - în cazul conduitelor de la art. 271 alin. (1) lit. b) CP, pe lângă avertizarea cu privire la consecințele obstrucționării justiției, este necesar să existe și o solicitare explicită;
  - notificarea poate să fie orală sau scrisă, dar obligatoriu prealabilă conduitei făptuitorului;

către legiuitor în situația celor două categorii de autori a unui regim juridic diferit din perspectiva efectelor instituției împăcării *(dec. 458/2015)*.

RIL: În situația existenței unui prim act de tăinuire, urmat de o altă acțiune a aceluiași tăinuitor care promite că va asigura valorificarea în continuare și a altor bunuri sustrase, sunt întrunite elementele constitutive ale complicității la infracțiunea de furt în formă simplă sau continuată, după caz, în concurs real cu infracțiunea de tăinuire, chiar dacă promisiunea anticipată de tăinuire a bunurilor nu a fost îndeplinită *(dec. 2/2008)*.

Secvențe de practică judiciară

1. Conținutul constitutiv. ***i)*** Nu sunt întrunite condițiile de tipicitate ale infracțiunii de tăinuire și din perspectiva cerinței ca bunul să provină din săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală. (...) pentru a se reține comiterea infracțiunii de tăinuire nu este necesară existența unei soluții în ceea ce privește infracțiunea premisă, din care se presupune că provine bunul care a făcut obiectul tăinuirii; la fel, nu este irelevant dacă fapta prevăzută de legea penală din care provine bunul constituie sau nu infracțiune, dacă autorul acesteia a fost descoperit sau dacă a fost sau nu tras la răspundere penală. Cu toate acestea, trebuie să se dovedească că bunul provine din săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, condiție care nu a fost analizată de organele de urmărire penală. (...) Prin înlesnirea valorificării unui bun se înțelege a ajuta la înstrăinarea bunului, astfel că tăinuitorul nu înstrăinează în mod direct bunul, ci efectuează acte de ajutorare a altei persoane *(CA Constanța, dec. 94/2018, sintact)*.

ii) Infracțiunea de tăinuire se referă însă la înlesnirea valorificării bunurilor provenind din comiterea faptelor penale, ceea ce presupune că valorificarea a fost realizată, însă, în cauză, actele materiale realizate de inculpat au rămas fără rezultat, întrucât această valorificare nu a avut loc. Rațiunea incriminării tăinuirii, ca infracțiune împotriva patrimoniului, dar și împotriva înfăptuirii justiției, este tocmai aceea că tăinuirea duce la pierderea urmei bunurilor scoase dintr-un patrimoniu în mod ilicit și împiedică reîntoarcerea bunurilor în acest patrimoniu și, totodată, stânjenește identificarea și prinderea făptuitorilor, precum și sancționarea lor. Înlesnirea valorificării înseamnă a ajuta în orice mod la înstrăinarea bunului pentru a obține un avantaj. Urmarea imediată constă în schimbarea situației de fapt a bunului prin trecerea lui în altă sferă patrimonială ori prin modificarea substanței și formei sale, prin aceasta reducându-se efectiv posibilitatea de recuperare a bunului de către posesorul sau deținătorul acestuia, ceea ce contribuie la menținerea consecințelor păgubitoare ale faptei principale *(CAB, dec. 1326/2014, sintact)*.

iii) Nu este incidentă *eroarea de drept asupra antijuridicității*, având în vedere că textul legal care reglementează tăinuirea este Codul penal, fapta este prevăzută de art. 270 CP, normă previzibilă, tăinuirea având o reglementare veche în ilicitul penal. Astfel, necunoașterea dispozițiilor privind caracterul penal al infracțiunii de tăinuire nu poate constitui o cauză care să înlăture antijuridicitatea faptei, având în vedere că, potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (5) CP, nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită ca urmare a necunoașterii sau cunoașterii greșite a caracterului ilicit al faptei din cauza unei împrejurări care nu putea fi în niciun fel evitată. Or, în prezenta cauză nu se poate reține că inculpatul ar fi comis o faptă pe care a considerat-o licită, fără a avea obiectiv posibilitatea de a cunoaște incriminarea faptei de tăinuire, având în vedere că art. 270 CP reprezintă

o normă previzibilă, tăinuirea având o reglementare veche în ilicitul penal *(JS 6, sent. 1411/2019, sintact)*.

2. Complicitate – tăinuire. Spre deosebire de complicitate – care nu poate îmbrăca forma continuată de săvârșire, dacă multiplele acte de ajutor sau înlesnire se referă la autori diferiți –, tăinuirea este o infracțiune autonomă, independentă – deși corelativă – față de infracțiunea din care provin bunurile ce constituie obiectul său material, așa încât nu există niciun impediment de principiu ca reținerea formei continuate să se realizeze și atunci când bunurile tăinuite provin din infracțiuni comise de mai mulți autori, cu condiția, bineînțeles, ca la baza săvârșirii tuturor acțiunilor incriminate să se afle o singură rezoluție infracțională *(TS, dec. 1789/1974, Repertoriu 1969-1975, p. 216)*.

Art. 271. Obstrucționarea justiției. (1) Persoana care, fiind avertizată asupra consecințelor faptei sale:

a) împiedică, fără drept, organul de urmărire sau instanța să efectueze, în condițiile legii, un act procedural;

b) refuză să pună la dispoziția organului de urmărire penală, instanței sau judecătorului sindic, în tot sau în parte, datele, informațiile, înscrisurile sau bunurile deținute, care i-au fost solicitate în mod explicit, în condițiile legii, în vederea soluționării unei cauze,

se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică în cazul persoanei urmărite sau judecate pentru infracțiunea care formează obiectul procesului penal.

Esențial

- sub. activ este general;
  - nu poate răspunde pentru această infr. persoana care poate invoca în beneficiul ei privilegiul contra autoincriminării (de ex., suspectul sau inculpatul);
  - poate fi sub. activ inclusiv pers. vătămată, partea civilă, pârâtul ori reclamantul (într-o cauză civilă) etc.;
- situația premisă: în lipsa unei avertizări (notificări) venite din partea organelor judiciare, nu se poate reține infr. de obstrucționare a justiției;
  - în cazul conduitelor de la art. 271 alin. (1) lit. b) CP, pe lângă avertizarea cu privire la consecințele obstrucționării justiției, este necesar să existe și o solicitare explicită;
  - notificarea poate să fie orală sau scrisă, dar obligatoriu prealabilă conduitei făptuitorului;

- în cazul în care actul procedural este unul vădit nelegal, notificarea nu produce efecte juridice;
- avertizarea/notificarea poate avea loc în orice procedură judiciară (nu vizează doar cauzele penale);

elementul material (infr. cu conținut alternativ) constă în:

- *împiedicarea* (nu doar îngreunarea) efectuării unui act procedural;
  - făptuitorul trebuie avertizat prealabil cu privire la consecințele împiedicării efectuării actului;
- *refuzul* (explicit sau tacit) cu privire la punerea la dispoziție a informațiilor, datelor, înscrisurilor ori bunurilor solicitate de către organul judiciar;
  - făptuitorul trebuie avertizat prealabil cu privire la consecințele refuzului de a colabora și trebuie să existe o solicitare explicită (în scris sau verbală) cu privire la obiectul colaborării;

se poate comite cu intenție directă ori eventuală;

tentativa este posibilă, dar nu este incriminată. De ex., există tentativă (nepedepsibilă) atunci când se încearcă împiedicarea efectuării unui act procedural, dar se reușește doar îngreunarea efectuării acestuia.

Art. 272. Influențarea declarațiilor. (1) Încercarea de a determina sau determinarea unei persoane, indiferent de calitatea acesteia, prin corupere, prin constrângere ori prin altă faptă cu efect vădit intimidant, săvârșită asupra sa ori asupra unui membru de familie al acesteia, să nu sesizeze organele de urmărire penală, să nu dea declarații, să își retragă declarațiile, să dea declarații mincinoase ori să nu prezinte probe, într-o cauză penală, civilă sau în orice altă procedură judiciară, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani. Dacă actul de intimidare sau corupere constituie prin el însuși o infracțiune, se aplică regulile privind concursul de infracțiuni.

(2) Nu constituie infracțiune înțelegerea patrimonială dintre infractor și persoana vătămată, intervenită în cazul infracțiunilor pentru care acțiunea penală se pune în mișcare la plângere prealabilă sau pentru care intervine împăcarea.

Esențial

infr. poate aduce atingere unei pluralități de valori sociale (infr. pluriofensivă);

- ob. juridic principal este buna înfăptuire a justiției; ob. juridic secundar trebuie raportat la infr. prin care se poate comite influențarea declarațiilor (prin lovire, amenințare etc.);

sub. activ este general;

- orice persoană fizică sau juridică (inclusiv un suspect ori inculpat) poate răspunde pentru infr. de influențare a declarațiilor;
- în cazul suspectului ori inculpatului, trebuie verificat în ce măsură nu discutăm despre o înțelegere patrimonială cu pers. vătămată (fizică sau juridică) cu privire la retragerea plângerii prealabile ori o eventuală împăcare;
- participația penală este posibilă în toate formele sale;

sub. pasiv secundar este pers. amenințată, lovită etc.

elementul material (infr. cu conținut alternativ) constă în încercarea de a determina (instigare neurmată de executare) sau determinarea (instigarea urmată de executare) unei anumite persoane să aibă una dintre următoarele conduite:

- să nu sesizeze (plângere, plângere prealabilă sau denunț) organele de urmărire penală;
  - în acest caz putem discuta despre o formă specială de nedenunțare, omisiune a sesizării sau favorizare a făptuitorului;
- să nu dea declarații într-o procedură judiciară;
  - pers. în cauză nu trebuie să aibă o calitate procesuală (martor, parte civilă etc.) la acel moment;
  - în acest caz putem discuta despre o formă specială de favorizare sau instigare la mărturie mincinoasă;
- să își retragă (retracteze) declarațiile;
  - în acest caz putem discuta despre o formă specială de instigare la mărturie mincinoasă;
- să nu prezinte probe;
  - trebuie delimitată această conduită de instigarea la producerea sau ticluirea de probe nereale în scopul de a proba o faptă ori vinovăția unei persoane, caz în care se va reține infr. de inducere în eroare a organelor judiciare;

încercarea de determinare sau determinarea trebuie să se realizeze în una dintre următoarele modalități:

- prin *corupere*: promisiunea, oferirea ori darea de bani, bunuri ori alte foloase;
  - se poate reține în concurs cu infr. de dare de mită. Spre ex., un funcționar public este mituit să omită sesizarea instanței;
- prin *constrângere*: atât morală (amenințare), cât și fizică (lovire);

- în acest caz, influențarea declarațiilor este o formă specială de șantaj;
- printr-o *conduită cu efect vădit intimidant*: nu trebuie neapărat să ia forma unei fapte prevăzute de legea penală;
- se comite cu intenție directă sau indirectă;
- tentativa este posibilă, dar nu este incriminată;
  - încercarea de determinare este asimilată formei consumate a infr.;
  - infr. se consumă la momentul comiterii acțiunii tipice, când se produce starea de pericol, iar nu la data când martorul constrâns sau corupt dă declarație;
  - infr. se consumă chiar dacă persoana determinată se desistă.

Jurisprudență

CCR: **Elemente constitutive.** Sensul general al noțiunii de „corupție" este acela de a oferi sau de a presta servicii din sfera puterii publice sau din cea a mediului privat, în schimbul unor foloase, în general, de natură materială. Strâns legat de aceasta, sensul noțiunii de „corupere" este acela de a oferi avantaje, de regulă de natură materială, în schimbul unor conduite specifice. Acesta este și sensul folosit de legiuitor în reglementarea, prin art. 272 alin. (1) CP, a infracțiunii de influențare a declarațiilor. Această dispoziție legală arată, în mod expres, clar, precis și previzibil, că o variantă a elementului material al laturii obiective a acestei infracțiuni constă în oferirea sau darea de foloase unei persoane pentru a încerca a o determina sau pentru a o determina pe aceasta să nu sesizeze organele de urmărire penală, să nu dea declarații, să își retragă declarațiile, să dea declarații mincinoase ori să nu prezinte probe într-o cauză penală, civilă sau în orice altă procedură judiciară *(dec. 321/2016)*.

Secvențe de practică judiciară

1. Conținut constitutiv. ***i)*** Câtă vreme asupra inculpaților nu s-a intervenit într-una din modalitățile prevăzute prin norma de incriminare, nu este suficient ca între aceștia, persoana vătămată și un alt inculpat, să fi existat un concert fraudulos, deoarece această înțelegere nu presupune cu necesitate și un act de corupere, adică o activitate prin care bunăvoința unei persoane este cumpărată și, deci, influențată, prin remiterea, oferirea sau promiterea de bani, avantaje, foloase de orice natură, în vederea determinării ei la o anumită conduită. Că actele de corupere nu pot fi simple acte de influențare a unei persoane în formularea anumitor declarații rezultă chiar din faptul că legea penală ar fi putut face trimitere la o simplă determinare a persoanei influențate din partea autorului infracțiunii, or, câtă vreme legiuitorul a dorit ca influențarea declarației să aibă loc prin corupere, înseamnă că acesta a avut în vedere un tip de conduită, cu un anumit grad de pericol social, și nu orice act de determinare *(CA Constanța, dec. 1016/2019, sintact)*.

ii) Infracțiunea nu este condiționată de insuflarea efectivă a unei stări de temere la adresa victimei și nici de comiterea vreunui act de amenințare sau intimidare de natură să inducă

o asemenea stare, precum în cazul infracțiunii de amenințare, prevăzută de art. 206 CP, pentru existența infracțiunii fiind suficientă încercarea de a determina o persoană să nu dea declarații, să își retragă declarațiile, să dea declarații mincinoase sau să nu prezinte probe în una dintre cauzele anume prevăzute în norma de incriminare și într-una din modalitățile prevăzute de lege, indiferent dacă această faptă a și produs rezultatul urmărit sau dacă a avut aptitudinea de a-i insufla victimei vreo temere *(CA Constanța, dec. 1283/2017, sintact)*.

2. Raportul dintre infracțiunea de influențare a declarațiilor și infracțiunea de răzbunare pentru ajutorul dat justiției. În cazul influențării declarațiilor, acțiunea de intimidare trebuie să intervină anterior audierii persoanei respective, în timp ce, în cazul răzbunării pentru ajutorul dat justiției, acțiunea inculpatului intervine după ce declarațiile au fost deja date. În cauză, persoana vătămată a fost amenințată atât înainte, cât și după ce a dat declarații (...). Cu toate acestea, este posibil ca acțiunea de intimidare să intervină după acest moment, iar fapta să fie încadrată în textul art. 272 C.pen. dacă scopul vizat este ca persoana audiată să își retragă declarațiile, element alternativ prevăzut în conținutul constitutiv al infracțiunii de influențare a declarațiilor. Într-o astfel de situație, elementul de diferențiere dintre cele două infracțiuni este dat de scopul avut în vedere de inculpat: pentru a influența declarațiile persoanei audiate sau pentru a se răzbuna pentru declarațiile date *(CAB, dec. 672/A/2016, sintact)*.

Art. 273. Mărturia mincinoasă. (1) Fapta martorului care, într-o cauză penală, civilă sau în orice altă procedură în care se ascultă martori, face afirmații mincinoase ori nu spune tot ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările esențiale cu privire la care este întrebat se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Mărturia mincinoasă săvârșită:

a) de un martor cu identitate protejată ori aflat în Programul de protecție a martorilor;

b) de un investigator sub acoperire;

c) de o persoană care întocmește un raport de expertiză ori de un interpret;

d) în legătură cu o faptă pentru care legea prevede pedeapsa detențiunii pe viață ori închisoarea de 10 ani sau mai mare,

se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(3) Autorul nu se pedepsește dacă își retrage mărturia, în cauzele penale înainte de reținere, arestare sau de punerea în mișcare a acțiunii penale ori în alte cauze înainte de a se fi pronunțat o hotărâre sau de a se fi dat o altă soluție, ca urmare a mărturiei mincinoase.

Esențial

- are sub. activ special: martorul (trebuie să existe calitatea procesuală), investigatorul sub acoperire, expertul sau interpretul;

- pers. juridică poate răspunde doar în calitate de instigator sau complice;
- suspectul, inculpatul, partea civilă, pârâtul ori reclamantul nu vor răspunde pentru infr. de mărturie mincinoasă în calitate de autor. Vor putea răspunde însă în calitate de complici ori instigatori;
  - partea civilă ar putea răspunde pentru favorizarea făptuitorului dacă prin declarația mincinoasă urmărește favorizarea acestuia;
- pers. audiată în calitate de martor și care invocă în mod justificat dreptul la tăcere nu va răspunde pentru infr. de mărturie mincinoasă;
  - pentru detalii, se pot vedea considerentele Deciziei CCR nr. 236/2020;
- coautoratul nu este posibil în cazul martorilor. Dacă expertiza ori traducerea autorizată este realizată de mai mulți experți ori interpreți, în sarcina acestora se poate reține coautoratul, în modalitatea omisivă;

situația premisă: declarația trebuie să fie dată într-o cauză penală (în urmărire penală sau în instanță), civilă ori altă procedură în care se ascultă martori (disciplinară, notarială etc.);

actul material constă într-o conduită comisivă (sunt făcute afirmații mincinoase) sau omisivă (omisiunea de a spune tot ce știe);

- faptele sau împrejurările ce fac obiectul conduitei comisive ori omisive trebuie să fie esențiale și să facă obiectul unei întrebări;
  - caracterul esențial al faptelor și împrejurărilor se raportează la aptitudinea acestora de a fi utile, pertinente și concludente pentru soluționarea cauzei. Este irelevant dacă organul judiciar decide în cele din urmă să nu țină cont de declarația mincinoasă sau o exclude din ansamblul probator;
  - esențial este ca declarația mincinoasă să aibă aptitudinea de a produce consecințe juridice în procedura respectivă (în sensul de a influența soluția ce ar putea fi dată), chiar dacă acestea nu se produc în cele din urmă;
- conduita omisivă nu acoperă și refuzul martorului de a se prezenta pentru luarea unei declarații ori refuzul martorului care, deși prezent, nu dorește să depună jurământul și să dea declarație în cauză;
- în cazul instigării (de ex., determinarea în baza unei relații de prietenie ori prin exercitarea influenței) la mărturie mincinoasă, trebuie obligatoriu ca aceasta să fie urmată de executare;
  - dacă instigarea are loc prin corupere sau constrângere, se va reține infr. de influențare a declarațiilor;

mărturia mincinoasă se reține în formă agravată atunci când autorul are una dintre următoarele calități speciale: martor cu identitate protejată ori

aflat în Programul de protecție a martorilor; investigator sub acoperire; expert sau interpret;

- se va reține forma agravată inclusiv atunci când fapta vizează o infr. pentru care legea prevede pedeapsa detențiunii pe viață ori închisoarea de 10 ani sau mai mare;

fapta se comite cu intenție directă sau indirectă;

- eroarea asupra faptelor și împrejurărilor esențiale cauzei înlătură tipicitatea subiectivă;

tentativa este posibilă, dar nu se sancționează;

- în cazul expertului, infr. se consumă în momentul depunerii raportului de expertiză sau în momentul în care este semnată declarația expertului în fața organelor judiciare;
- în cazul traducătorului, infr. se consumă în momentul depunerii traducerii autorizate;

se va reține o cauză de nepedepsire în următoarele situații:

- în cauzele penale, atunci când se retrage mărturia mincinoasă făcută în defavoarea suspectului sau inculpatului înainte de momentul reținerii, arestării preventive ori la domiciliu sau a punerii în mișcare a acțiunii penale;
  - retragerea mărturiei are loc prin retractarea afirmațiilor mincinoase (de regulă, printr-o nouă declarație sau completare la declarație) ori prin remedierea omisiunii de a declara cu privire la anumite fapte sau împrejurări esențiale cauzei;
- în alte cauze decât cele penale, atunci când se retrage mărturia mincinoasă înainte de pronunțarea hotărârii în primă instanță ori înainte de a se da o soluție în procedura în care se ascultă martori;
- retragerea mărturiei mincinoase trebuie să aibă loc în cauza/procedura în care a fost dată;
- cauza de nepedepsire are caracter personal și profită doar autorului infr. de mărturie mincinoasă.

Jurisprudență

CCR: **1.** Soluția legislativă cuprinsă în art. 117 alin. (1) lit. a) și lit. b) CPP, care exclude de la dreptul de a refuza să fie audiate în calitate de martor persoanele care au stabilit relații asemănătoare acelora dintre soți, este neconstituțională *(dec. 562/2017)*.

2. Sintagma *„a face afirmații mincinoase"* din conținutul constitutiv al infracțiunii de mărturie mincinoasă satisface standardul de claritate și previzibilitate. În motivarea soluției pronunțate s-a reținut, în esență, că: „în limbajul curent, *a face afirmații*

mincinoase presupune a spune altceva decât cele știute, a declara ca fiind adevărat ceva ce nu corespunde cu cele cunoscute. Esențial este să existe o nepotrivire între cele declarate ca martor și cele știute de el. Elementul material al laturii obiective se realizează fie printr-o acțiune, fie printr-o inacțiune și constă în fapta martorului care face afirmații mincinoase ori nu spune tot ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările esențiale cu privire la care este întrebat. Nu are importanță dacă afirmațiile mincinoase sunt pozitive, adică martorul afirmă ca existente împrejurări despre care știe că nu există în realitate, sau negative, adică afirmă ca inexistente împrejurări despre care știe că există în realitate. Tot astfel, când mărturia mincinoasă se săvârșește în modalitatea omisivă, este necesar ca martorul să fi fost întrebat asupra împrejurărilor esențiale. Numai în măsura în care martorului i se atrage atenția, printr-o întrebare, asupra unei anumite împrejurări, acesta își poate da seama că acea împrejurare este esențială și, prin urmare, că orice alterare a adevărului aduce atingere activității de înfăptuire a justiției. Întrebarea expresă adresată martorului asupra împrejurărilor esențiale constituie o condiție pentru realizarea laturii obiective a infracțiunii de mărturie mincinoasă. (...) De asemenea, în privința variantei comisive de realizare a elementului material al laturii obiective a infracțiunii de mărturie mincinoasă, sintagma *face afirmații mincinoase* nu este de natură a încălca prezumția de nevinovăție prevăzută la art. 23 alin. (11) din Constituție, deoarece, la fel ca și în cazul celorlalte infracțiuni, constatarea săvârșirii infracțiunii de mărturie mincinoasă și sancționarea ei urmează a fi făcute de către instanța de judecată competentă, în urma cercetării judecătorești, atunci când se constată că fapta există, că ea a fost săvârșită de către inculpat și că aceasta constituie infracțiune, iar până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana în cauză este prezumată a fi nevinovată".

(...) sintagma *împrejurări esențiale* ce constituie o cerință esențială a infracțiunii de mărturie mincinoasă satisface standardul de claritate și previzibilitate. În motivarea soluției pronunțate s-a reținut, în esență, că: „cerința privitoare la «împrejurările esențiale» determină conținutul declarației care poate constitui o mărturie mincinoasă, limitându-l la obiectul probei, la ceea ce interesează a fi probat în cercetarea sau soluționarea cauzei. Conceptul de «împrejurări» vizează atât faptele principale ale cauzei, cât și circumstanțele în care au avut loc acestea, precum și orice alte date de natură a servi la soluționarea cauzei (de ex., identificarea autorului, un alibi). Caracterul de împrejurare «esențială» este dat de eficiența probatorie a acesteia, de pertinența și concludența sa în cercetarea și soluționarea cauzei respective, fiind indiferent dacă instanța care a soluționat cauza a înlăturat din ansamblul probator administrat declarațiile date de martor ca fiind nesincere, întrucât infracțiunea de mărturie mincinoasă se consumă în momentul în care s-au făcut afirmațiile mincinoase cu privire la împrejurările esențiale, neavând relevanță dacă au influențat sau nu soluția pronunțată" *(dec. 53/2019)*.

RIL: A se vedea dec. 1/2019, *supra* (la favorizarea făptuitorului).

HP: 1. Participantul la comiterea unei infracțiuni care a fost judecat separat de ceilalți participanți și audiat ulterior ca martor, în cauza disjunsă, nu poate avea calitatea de subiect activ al infracțiunii de mărturie mincinoasă prev. de art. 273 CP *(dec. 10/2019)*.

2. Martorul denunțător care beneficiază de cauza de nepedepsire prev. la art. 290 alin. (3) CP (în ipoteza dării de mită) poate fi subiect activ al infracțiunii de mărturie mincinoasă, prev. de art. 273 alin. (1) CP *(dec. 1/2020)*.

Secvențe de practică judiciară

1. Conținutul constitutiv. ***i)*** Persoana care a stabilit cu inculpatul relații asemănătoare acelora dintre soți, audiată în calitate de martor, are calitatea de subiect activ al infracțiunii de mărturie mincinoasă prev. în art. 273 alin. (1) CP, dacă – deși organele judiciare i-au adus la cunoștință dreptul de a refuza să fie audiată în calitate de martor numai după audiere și i-au dat posibilitatea de a-și retracta declarația în care a făcut afirmații mincinoase în legătură cu faptele sau împrejurările esențiale cu privire la care a fost întrebată – și-a menținut declarația, menționând că i s-a adus la cunoștință dreptul de a refuza să fie audiată în calitate de martor și că își menține declarația *(ICCJ, dec. 114/RC/2020, scj.ro)*.

ii) Este dincolo de orice îndoială că audierea unei persoane în calitate de martor, deși se cunoaște că este implicată într-o activitate infracțională în legătură cu care este audiată, este contrară dispozițiilor legale și, pe cale de consecință, o asemenea declarație nu poate fi folosită împotriva sa, după convertirea calității de martor în cea de inculpat. Astfel, încă de la începutul audierii celor doi inculpați, procurorul, văzând implicarea acestora în lanțul infracțional ce făcea obiectul audierii, ar fi trebuit să le aducă la cunoștință conținutul dreptului la tăcere. Numai în aceste condiții declarațiile date puteau fi folosite în cauza în care au fost audiați. Construcția juridică sau strategia acuzării constând în folosirea participanților în calitate de martori în dosarul penal generează recunoașterea dreptului acestora de a nu se autoincrimina, chiar de la primele audieri și independent de conținutul declarației. De aceea, remediul unei asemenea încălcări a principiului instituit de art. 6 CEDO este achitarea *(ICCJ, dec. 42/2016, scj.ro)*.

iii) *Elementul material* al laturii obiective a infracțiunii de mărturie mincinoasă, prev. de art. 273 alin. (1) CP, constă în acțiunea subiectului activ nemijlocit, care este unul calificat, de a face afirmații mincinoase sau omisiunea acestuia de a declara tot ce știe, ambele în legătură cu faptele sau împrejurările esențiale cu privire la care este întrebat într-o cauză penală, civilă, disciplinară sau în orice cauză în care se ascultă martori. *Cerința esențială atașată elementului material* este ca declarația mincinoasă să vizeze fapte sau împrejurări esențiale ale cauzei, respectiv orice fapte, date, situații sau circumstanțe care, având legătură cu fondul cauzei, au importanță în ceea ce privește soluția ce se adoptă în procesul respectiv. Caracterul esențial sau neesențial al faptelor și împrejurărilor trebuie determinat numai prin raportare la obiectul probei și la relevanța acesteia în raport de obiectul investigației penale *in rem* ori la acuzația formulată *in personam* sau la alte aspecte de natură să conducă la adoptarea unei soluții asupra fondului cauzei. Așadar, Curtea consideră că nu orice relatare inexactă sau necorespunzătoare realității făcută de martor în procesul penal întrunește elementele de tipicitate obiectivă ale infracțiunii de mărturie mincinoasă. Astfel, dacă afirmațiile mincinoase se referă la stări, situații sau împrejurări care nu sunt esențiale, fapta nu întrunește cerințele de tipicitate obiectivă stipulate de norma de incriminare. Deopotrivă, Curtea opinează că, pentru reținerea tipicității obiective, nu este necesar ca procurorul sau instanța de judecată să își întemeieze soluția dispusă în cauză pe declarația mincinoasă a martorului, ci doar ca aceasta să fi avut aptitudinea de a servi la adoptarea unei soluții asupra fondului cauzei *(CA Oradea, dec. 318/2018, nepublicată)*.

2. Retragerea mărturiei mincinoase. Condiția cerută de legiuitor se referă la retragerea mărturiei mincinoase, *iar nu a unei declarații reale, corespunzătoare adevărului*. A considera că aceste dispoziții sunt aplicabile pentru retragerea declarațiilor conforme adevărului

înseamnă a denatura atât litera, cât și spiritul acestor dispoziții legale, care sunt menite a încuraja pe cel care declară mincinos să recunoască acest lucru și să dea declarații reale, care să slujească la aflarea adevărului. Retragerea declarației mincinoase presupune ca martorul să ofere detalii pe care le-a perceput direct, care erau esențiale și despre care fusese special întrebat, și nu să-și mențină declarația anterioară, care conținea aspecte contrare realității. Rațiunea cauzelor de nepedepsire nu este aceea de a oferi „gratuități" celor care inițial înțeleg să dea declarații mincinoase, ci sunt menite a stimula făptuitorul ca, după ce prin afirmațiile sale mincinoase determină organele judiciare să facă cercetări raportat la situații sau împrejurări nereale, inapte să conducă la aflarea adevărului, să își retragă mărturia înainte de a se produce efecte grave sau chiar ireversibile, iar cercetările să fie reorientate într-o direcție eficientă pentru soluționarea corectă a cauzei și tragerea la răspundere exclusiv a persoanei vinovate de comiterea infracțiunii, pentru corecta înfăptuire a justiției. (...) potrivit doctrinei și practicii judecătorești, cauza de nepedepsire nu este aplicabilă în cazul în care împotriva martorului mincinos a fost pornit procesul penal pentru săvârșirea infracțiunii de mărturie mincinoasă, chiar dacă retragerea mărturiei mincinoase a avut loc anterior soluționării definitive a cauzei în care această mărturie a fost făcută. Practic, declarația de retragere a mărturiei mincinoase a martorului făcută în procesul penal pornit împotriva sa pentru infracțiunea de mărturie mincinoasă nu are caracterul de retragere a mărturiei în cauza în care a fost depusă, ci de recunoaștere a comiterii acestei infracțiuni, în aceeași cauză în care are calitatea de inculpat, recunoașterea făcută în aceste condiții neputând duce la apărarea de pedeapsă sau la reducerea obligatorie a acesteia, ea putând eventual constitui o circumstanță atenuantă facultativă *(ICCJ, dec. 74/RC /2016, scj.ro).*

Art. 279. Ultrajul judiciar. (1) Amenințarea, lovirea sau alte violențe, vătămarea corporală, lovirile sau vătămările cauzatoare de moarte ori omorul, săvârșite împotriva unui judecător sau procuror aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu, se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite speciale se majorează cu jumătate.

(2) Săvârșirea unei infracțiuni împotriva unui judecător sau procuror ori împotriva bunurilor acestuia, în scop de intimidare sau de răzbunare, în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite speciale se majorează cu jumătate.

(3) Cu aceeași pedeapsă se sancționează faptele comise în condițiile alin. (2), dacă privesc un membru de familie al judecătorului sau al procurorului.

(4) Dispozițiile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător și faptelor comise împotriva unui avocat în legătură cu exercitarea profesiei.

Esențial

- analiza făcută în cazul infr. de ultraj (art. 257 CP) este valabilă și cu privire la infr. de ultraj judiciar;

- diferențele dintre infr. de ultraj și infr. de ultraj judiciar sunt următoarele:
  - valoarea socială principală;
  - sub. pasiv secundar la infr. de ultraj judiciar nu este orice fcțn. public ce exercită autoritatea de stat, ci exclusiv judecătorul, procurorul și avocatul;
- similar cu infr. de ultraj, sub. pasiv secundar poate să fie inclusiv membrul de familie al judecătorului, procurorului sau avocatului.

Secvențe de practică judiciară

Conținutul constitutiv. Fapta inculpatului care a transmis mai multe mesaje de amenințare și expresii triviale judecătorului care îl arestase într-o altă cauză întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de ultraj judiciar. Sub aspectul laturii obiective, elementul material a fost reprezentat de acțiunea de amenințare cu săvârșirea unor infracțiuni și a unor fapte păgubitoare, îndreptată împotriva persoanei vătămate, respectiv: „Te prind pe stradă și te omor", „Mă voi răzbuna pe tine și familia ta", „O să te distrug, te vânez ca pe iepure". Săvârșirea infracțiunii a avut legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu ale persoanei vătămate, mesajele de amenințare fiind transmise ca urmare a dispunerii unei măsuri de arest preventiv. Există trei condiții atașate elementului material al infracțiunii. O primă condiție este ca amenințarea să se refere la comiterea unei infracțiuni sau a unei fapte păgubitoare. În prezenta cauză, această condiție este îndeplinită, astfel cum s-a arătat anterior. Cea de-a doua condiție este ca infracțiunea sau fapta păgubitoare cu care se amenință să se îndrepte fie direct împotriva persoanei vătămate, fie împotriva altei persoane. Cea de-a treia condiție se referă la necesitatea de a exista o amenințare serioasă, care să aibă un potențial intimidant, altfel spus, să fie de așa natură încât să producă o stare de temere *(CA Craiova, dec. 285/2019, sintact).*

Art. 280. Cercetarea abuzivă. (1) Întrebuințarea de promisiuni, amenințări sau violențe împotriva unei persoane urmărite sau judecate într-o cauză penală, de către un organ de cercetare penală, un procuror sau un judecător, pentru a o determina să dea ori să nu dea declarații, să dea declarații mincinoase ori să își retragă declarațiile, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează producerea, falsificarea ori ticluirea de probe nereale de către un organ de cercetare penală, un procuror sau un judecător.

Esențial

- sub. activ este calificat, și anume procurorul, organul de cercetare penală sau judecătorul;

- de aici decurge faptul că pers. juridică poate fi doar instigator sau complice;
- nu este necesar, precum în cazul represiunii nedrepte, ca autorul să cunoască nevinovăția sub. pasiv secundar;

- conduitele infracționale pot avea loc doar într-o cauză penală, nu și într-o cauză civilă;
- *alin. (1)* (conținut alternativ): vizează o acțiune îndreptată asupra suspectului ori inculpatului;
  - *constrângerea* (prin amenințare sau violențe) în scopul determinării de a da declarație (indiferent dacă mincinoasă sau nu), a nu da declarație ori de a se retrage declarația (prin modificarea ori completarea acesteia) în sensul dorit de sub. activ al infr.;
    - în acest caz, cercetarea abuzivă reprezintă o formă specială de șantaj;
    - amenințările ori lovirile sunt absorbite legal, infr. de cercetare abuzivă fiind în acest sens o infr. complexă. În schimb, vătămarea corporală, omorul ori LVCM se vor reține în concurs cu infr. de cercetare abuzivă;
  - *întrebuințarea de promisiuni* (privind obținerea unor foloase patrimoniale ori nepatrimoniale) în scopul de mai sus;
    - obținerea unor beneficii prevăzute de lege nu intră în sfera de aplicabilitate a textului de incriminare, în măsura în care nu se urmărește obținerea unui denunț ori a unei declarații mincinoase;
- *alin. (2)* (conținut alternativ): *producerea* ori *ticluirea de probe nereale* sau *falsificarea de probe*;
    - dacă această conduită constituie prin ea însăși o altă infracțiune (fals în înscrisuri, fals informatic etc.), se va reține un concurs de infr.;
    - în aceste modalități de comitere discutăm despre o formă specială a inducerii în eroare a organelor judiciare;
- infr. se poate comite cu intenție directă sau indirectă;
- tentativa este posibilă, dar nu este incriminată.

Secvențe de practică judiciară

Conținutul constitutiv. Acțiunile inculpaților au fost realizate de aceștia în exercitarea atribuțiilor de ofițeri de poliție judiciară, în vederea obținerii unor informații de la investigatorul sub acoperire, în sensul deconspirării acestuia, și nu al obținerii unei declarații. De altfel, în cauză, chiar și în ipoteza susținută de apărare, la momentul exercitării violențelor fizice, psihice și amenințărilor de către inculpați, nu au fost efectuate decât acte de verificare și strângere a unor minime informații, nefiind întocmit nici procesul-verbal de constatare a infracțiunii flagrante de trafic de droguri, care să poată conduce la aprecierea

că acțiunile inculpaților au fost exercitate asupra unei persoane față de care se efectuau cercetări penale pentru obținerea de declarații *(ICCJ, dec. 385/ 2019, sintact).*

Art. 281. Supunerea la rele tratamente. (1) Supunerea unei persoane la executarea unei pedepse, măsuri de siguranță sau educative în alt mod decât cel prevăzut de dispozițiile legale se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.

(2) Supunerea la tratamente degradante ori inumane a unei persoane aflate în stare de reținere, deținere ori în executarea unei măsuri de siguranță sau educative, privative de libertate, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.

Esențial

- infr. aduce atingere unei pluralități de valori sociale (infr. pluriofensivă). Val. soc. secundară ține de libertatea, demnitatea, integritatea corporală ori sănătatea persoanei;
- sub. activ este calificat;
  - la forma de bază, autor este fcțn. public cu atrib. în legătură cu executarea pedepselor, măsurilor de siguranță sau a măsurilor educative;
  - la varianta agravată, autor este pers. cu atrib. ref. la paza pers. aflate în stare de reținere sau deținere, în executarea unor măsuri de siguranță sau măsuri educative privative de libertate ori cu privire la executarea pedepselor;
- elementul material:
  - în forma de bază – supunerea unei persoane la executarea unei pedepse, măsuri de siguranță sau a unei măsuri educative în alt mod decât cel prev. de dispozițiile legale;
    - dacă însăși privarea de libertate este una nelegală, se va putea reține infr. de lipsire de libertate sau represiune nedreaptă, după caz;
  - în forma agravată – supunerea la tratamente degradante ori inumane (fizice sau psihice) a pers. reținute, arestate ori care se află în executarea unei pedepse, a unei măsuri de siguranță (internarea medicală) sau a unei măsuri educative (centru educativ sau de detenție);
    - ex.: privarea de somn sau hrană;
- infr. se comite cu intenție directă sau indirectă.
- tentativa nu este incriminată.

art. 16(1) lit. a) - d) C.pr.pen

Art. 283. Represiunea nedreaptă. (1) Fapta de a pune în mişcare acţiunea penală, de a lua o măsură preventivă neprivativă de libertate ori de a trimite în judecată o persoană, ştiind că este nevinovată, se pedepseşte cu închisoarea de la 3 luni la 3 ani şi interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcţie publică.

(2) Reţinerea sau arestarea ori condamnarea unei persoane, ştiind că este nevinovată, se pedepseşte cu închisoarea de la 3 la 10 ani şi interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcţie publică.

• pt. art. 16(1) lit. e) - j) C.pr.pen. = abuz în serv.

Esenţial

- poate fi comisă doar într-o cauză penală;
- autorul este calificat: procurorul, judecătorul (atât la forma de bază, cât şi la varianta agravată) sau organul de cercetare penală (doar la varianta agravată);
- sub. pasiv secundar poate fi atât o pers. fizică, cât şi o pers. juridică;
- situaţia premisă este cunoaşterea de către sub. activ a nevinovăţiei sub. pasiv secundar;
- elementul material constă în:
  - punerea în mişcare a acţiunii penale, ştiind că persoana este nevinovată;
    - se poate dispune doar de către procuror;
    - începerea urmării penale *in rem* (cu privire la faptă) sau continuarea urmăririi penale faţă de o anumită persoană (dobândirea calităţii de suspect) nu este suficientă pentru reţinerea infr.; → abuz în serviciu
  - luarea unei măsuri preventive neprivative de libertate (de ex., controlul judiciar), ştiind că pers. este nevinovată;
  - trimiterea în judecată (inclusiv printr-un acord de recunoaştere a vinovăţiei), ştiind că pers. este nevinovată;
    - trimiterea în judecată poate fi dispusă doar de către procuror;
    - judecătorul de cameră preliminară care, în faza de cameră preliminară, dispune prin încheiere începerea judecăţii nu adoptă o soluţie de trimitere în judecată; (dar când admite plâng. la clasare şi disp. începerea jud. DA)
  - reţinerea, arestarea (sau prelungirea acestor măsuri preventive) ori condamnarea (inclusiv în procedura admiterii acordului de recunoaştere a vinovăţiei) unei persoane, ştiind că pers. este nevinovată;
    - reţinerea poate fi dispusă inclusiv de către organul de cercetare penală, alături de procuror;
    - arestarea şi condamnarea pot fi dispuse doar de către un judecător;

- infr. se comite cu intenţie;
- tentativa este posibilă, dar nu este incriminată.

Art. 284. Asistenţa şi reprezentarea neloială. (1) Fapta avocatului sau a reprezentantului unei persoane care, în înţelegere frauduloasă cu o persoană cu interese contrare în aceeaşi cauză, în cadrul unei proceduri judiciare sau notariale, vatămă interesele clientului sau ale persoanei reprezentate se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează înţelegerea frauduloasă dintre avocat sau reprezentantul unei persoane şi un terţ interesat de soluţia ce se va pronunţa în cauză, în scopul vătămării intereselor clientului sau ale persoanei reprezentate.

(3) Acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Esenţial

- autorul este calificat: avocatul sau reprezentantul (legal, convenţional sau judiciar) al unei pers. fizice sau juridice;
- situaţia premisă constă în existenţa unei proceduri judiciare (de orice natură) ori notariale (de ex., o procedură succesorală);
- elementul material constă în:
  - realizarea unei înţelegeri frauduloase între avocatul/reprezentantul unei pers. fizice ori juridice şi o pers. cu interese contrare în aceeaşi cauză (coinculpat, partea civilă, pârât ori reclamant etc.), urmate de o conduită care vatămă interesele clientului/persoanei reprezentate;
    - trebuie să existe o vătămare efectivă a intereselor;
  - realizarea unei înţelegeri frauduloase între avocatul/reprezentantul unei pers. fizice ori juridice şi un terţ interesat de soluţia ce urmează să fie pronunţată în cauză, în scopul vătămării intereselor clientului/persoanei reprezentate;
    - în cazul formei asimilate nu este necesară vătămarea efectivă a intereselor, fiind suficient pentru consumarea infr. să existe un asemenea scop special;
- infr. se poate comite doar cu intenţie;
- tentativa nu este incriminată.

Art. 283. Represiunea nedreaptă. (1) Fapta de a pune în mișcare acțiunea penală, de a lua o măsură preventivă neprivativă de libertate ori de a trimite în judecată o persoană, știind că este nevinovată, se pedepsește cu închisoarea de la 3 luni la 3 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.

(2) Reținerea sau arestarea ori condamnarea unei persoane, știind că este nevinovată, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.

Esențial

- poate fi comisă doar într-o cauză penală;
- autorul este calificat: procurorul, judecătorul (atât la forma de bază, cât și la varianta agravată) sau organul de cercetare penală (doar la varianta agravată);
- sub. pasiv secundar poate fi atât o pers. fizică, cât și o pers. juridică;
- situația premisă este cunoașterea de către sub. activ a nevinovăției sub. pasiv secundar;
- elementul material constă în:
  - punerea în mișcare a acțiunii penale, știind că persoana este nevinovată;
    - se poate dispune doar de către procuror;
    - începerea urmăririi penale *in rem* (cu privire la faptă) sau continuarea urmăririi penale față de o anumită persoană (dobândirea calității de suspect) nu este suficientă pentru reținerea infr.;
  - luarea unei măsuri preventive neprivative de libertate (de ex., controlul judiciar), știind că pers. este nevinovată;
  - trimiterea în judecată (inclusiv printr-un acord de recunoaștere a vinovăției), știind că pers. este nevinovată;
    - trimiterea în judecată poate fi dispusă doar de către procuror;
    - judecătorul de cameră preliminară care, în faza de cameră preliminară, dispune prin încheiere începerea judecății nu adoptă o soluție de trimitere în judecată;
  - reținerea, arestarea (sau prelungirea acestor măsuri preventive) ori condamnarea (inclusiv în procedura admiterii acordului de recunoaștere a vinovăției) unei persoane, știind că pers. este nevinovată;
    - reținerea poate fi dispusă inclusiv de către organul de cercetare penală, alături de procuror;
    - arestarea și condamnarea pot fi dispuse doar de către un judecător;

- infr. se comite cu intenție;
- tentativa este posibilă, dar nu este incriminată.

Art. 284. Asistența și reprezentarea neloială. (1) Fapta avocatului sau a reprezentantului unei persoane care, în înțelegere frauduloasă cu o persoană cu interese contrare în aceeași cauză, în cadrul unei proceduri judiciare sau notariale, vatămă interesele clientului sau ale persoanei reprezentate se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează înțelegerea frauduloasă dintre avocat sau reprezentantul unei persoane și un terț interesat de soluția ce se va pronunța în cauză, în scopul vătămării intereselor clientului sau ale persoanei reprezentate.

(3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Esențial

- autorul este calificat: avocatul sau reprezentantul (legal, convențional sau judiciar) al unei pers. fizice sau juridice;
- situația premisă constă în existența unei proceduri judiciare (de orice natură) ori notariale (de ex., o procedură succesorală);
- elementul material constă în:
  - realizarea unei înțelegeri frauduloase între avocatul/reprezentantul unei pers. fizice ori juridice și o pers. cu interese contrare în aceeași cauză (coinculpat, partea civilă, pârât ori reclamant etc.), urmate de o conduită care vatămă interesele clientului/persoanei reprezentate;
    - trebuie să existe o vătămare efectivă a intereselor;
  - realizarea unei înțelegeri frauduloase între avocatul/reprezentantul unei pers. fizice ori juridice și un terț interesat de soluția ce urmează să fie pronunțată în cauză, în scopul vătămării intereselor clientului/persoanei reprezentate;
    - în cazul formei asimilate nu este necesară vătămarea efectivă a intereselor, fiind suficient pentru consumarea infr. să existe un asemenea scop special;
- infr. se poate comite doar cu intenție;
- tentativa nu este incriminată.

Art. 285. Evadarea. (1) Evadarea din starea legală de reținere sau de deținere se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

(2) Când evadarea este săvârșită prin folosire de violențe sau arme, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Se consideră evadare:

a) neprezentarea nejustificată a persoanei condamnate la locul de deținere, la expirarea perioadei în care s-a aflat legal în stare de libertate;

b) părăsirea, fără autorizare, de către persoana condamnată, a locului de muncă, aflat în exteriorul locului de deținere.

(4) Pedeapsa aplicată pentru infracțiunea de evadare se adaugă la restul rămas neexecutat din pedeapsă la data evadării.

(5) Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1) și alin. (2) se pedepsește.

Esențial

- autorul este calificat: pers. reținută ori arestată preventiv (inclusiv în procedura predării în baza unui mandat european de arestare ori într-o procedură de extrădare) sau pers. condamnată la pedeapsa închisorii cu executare în regim de detenție sau la pedeapsa detențiunii pe viață;
  - nu este posibil coautoratul;
  - pers. juridică nu poate răspunde în calitate de autor (incompatibilitate naturală);
- complicitatea materială la evadare este sancționată în mod autonom prin reținerea infr. de înlesnire a evadării;
- elementul material în forma de bază constă în:
  - evadarea din starea privativă de libertate (infr. cu conținut deschis);
    - ex.: pers. fuge din penitenciar, părăsește fără drept punctul de lucru aflat în afara penitenciarului, fuge de sub escortă în timpul deplasării către instanță sau penitenciar etc.;
    - nu se va reține infr. de evadare ~~în cazul nerespectării măsurii preventive a arestului la domiciliu~~ sau în contextul lipsirii de libertate ca urmare a prinderii pers. după săvârșirea unei infr. flagrante;
    - nu se va reține infr. de evadare atunci când pers. condamnată printr-o hotărâre definitivă și executorie nu se predă și se sustrage de la executarea pedepsei;
  - este asimilată evadării neprezentarea nejustificată a persoanei condamnate la locul de deținere, după expirarea perioadei în care s-a aflat legal în stare de libertate, respectiv părăsirea, fără autorizare, de către persoana condamnată, a locului de muncă, aflat în exteriorul locului de deținere;
  - evadarea în formă de bază se va reține în concurs cu infr. de distrugere dacă exercită acte de violență asupra bunurilor;
- elementul material în varianta agravată:
  - evadarea săvârșită prin folosirea de violențe (asupra unei pers.) sau de arme (propriu-zis sau asimilate);
    - circumstanța de agravare este una reală;
    - infr. de lovire sau alte violențe este absorbită legal în varianta agravată a infr. de evadare;
    - infr. de evadare se reține în concurs cu infr. de văt. corp., LVCM sau ultraj;
  - infr. se comite doar cu intenție;
- tentativa este posibilă și incriminată;
  - infr. se consumă când sub. activ se află în concret în stare de libertate (indiferent de perioada de timp) sau atunci când expiră termenul de revenire la locul de detenție.

Secvențe de practică judiciară

Conținutul constitutiv. *i)* Din maniera în care este formulat textul art. 285 alin. (1) CP, legiuitorul român a atribuit valențe penale evadării în sensul noțiunii utilizate în limbajul obișnuit, mai exact scăparea prin fugă a unei persoane aflate în custodia și/sau paza agenților statului, iar dacă a înțeles să extindă ipoteza premisă și la alte situații în care persoana nu se află în custodia sau sub paza agenților statului, a făcut-o expres în alin. (3) al art. 285, prin reglementarea restrictivă a celor două forme asimilate evadării. De aici, rezultă că ipoteza premisă a evadării, în sensul art. 285 alin. (1) CP, nu acoperă orice privare legală de libertate a unei persoane, ci *numai privarea legală de libertate în centrele de reținere sau de arestare preventivă ori în stabilimentele penitenciare*, iar situațiile asimilate evadării prev. de art. 285 alin. (3) CP sunt de strictă interpretare și aplicare, principiul legalității incriminării opunându-se să fie extinse și la alte ipoteze neprevăzute, precum fuga din arestul la domiciliu *(CA Târgu Mureș, dec. 15/2018, sintact)*.

ii) Faptele inculpaților întrunesc elementele constitutive ale tentativei la infracțiunea de evadare, și nu ale infracțiunii de evadare, aceasta pentru că inculpații nu au părăsit incinta penitenciarului, fiind surprinși pe acoperișul clădirii acestuia atunci când se gândeau să escaladeze un copac pentru a coborî în stradă, acolo unde s-ar fi găsit în starea ilegală de libertate. Nu se poate considera că poziționarea inculpaților pe acoperișul penitenciarului ar fi oferit acestora o stare ilegală de libertate atâta vreme cât inculpații se găseau sub controlul gardienilor, nereușind să iasă de sub supravegherea acestora pentru a se găsi în stare de libertate în afara perimetrului penitenciarului *(CA Târgu Mureș, dec. 143/2016, sintact)*.

Art. 286. Înlesnirea evadării. (1) Înlesnirea prin orice mijloace a evadării se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Înlesnirea evadării:

a) săvârșită prin folosire de violențe, arme, substanțe narcotice sau paralizante;

b) a două sau mai multor persoane în aceeași împrejurare;

c) unei persoane reținute sau arestate pentru o infracțiune sancționată de lege cu pedeapsa detențiunii pe viață ori cu pedeapsa închisorii de 10 ani sau mai mare ori condamnate la o astfel de pedeapsă,

se sancționează cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) sunt săvârșite de o persoană care avea îndatorirea de a-l păzi pe cel reținut sau deținut, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

(4) Înlesnirea evadării, săvârșită din culpă, de către o persoană care avea îndatorirea de a-l păzi pe cel care a evadat, se pedepsește cu închisoarea de la 3 luni la 2 ani.

(5) Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1)-(3) se pedepsește.

concurs cu instigare la evadare

Esențial

- înlesnirea evadării reprezintă o infr. autonomă în raport cu infr. de evadare și sancționează actele de complicitate materială;
- autorul este calificat doar într-una din variantele agravate ale infr.;
  - inclusiv sub. activ al infr. de evadare poate răspunde pentru infr. de înlesnire a evadării, cu privire la o altă pers.;
- înlesnirea evadării poate consta într-o acțiune (deschiderea unei uși de acces) sau inacțiune (neînchiderea celulei în care se află pers. condamnată);
  - dacă pers. care evadează nu profită în concret de actul de înlesnire, nu se va reține infr. de înlesnire a evadării;
    - în acest caz se va putea reține complicitate intelectuală sau instigare la infr. de evadare;
- infr. se va reține în varianta agravată dacă înlesnirea are loc în una dintre următoarele situații:
  - se folosesc violențe (asupra persoanei), arme (propriu-zise sau asimilate), substanțe narcotice ori paralizante;
    - în acest caz se aplică regulile privind concursul de infr. ori absorbția legală, similar infr. de evadare;
    - dacă folosirea unei substanțe narcotice are ca urmare lipsirea de libertate a unei persoane, se va reține un concurs de infr.;

  - este înlesnită evadarea a două sau mai multor pers.;
  - când autorul este calificat: este vorba de persoana care are, potrivit legii, competența de a păzi persoana privată de libertate, iar înlesnirea evadării să fie realizată în exercitarea atribuțiilor de serviciu;
- dacă fapta este comisă din culpă, se va reține varianta atenuată a infr.;
  - spre ex., supravegherea neglijentă în contextul transportării pers. arestate preventiv la sediul instanței.

Secvențe de practică judiciară

Conținutul constitutiv. Elementul material al infracțiunii de înlesnire a evadării din culpă este reprezentat în acest caz de *inacțiunea inculpatului* de a încuia lacătul porții de gratii, cu ocazia ieșirii în curtea interioară din spate a secției de poliție. (...) Infracțiunea săvârșită de inculpat este o infracțiune comisivă prin omisiune, deoarece acesta avea obligația legală de a asigura paza persoanelor arestate aflate în curtea de aer, comisă prin neîndeplinirea atribuțiilor de serviciu. Omisiunea sa constă, așadar, în lipsa împiedicării producerii rezultatului socialmente periculos, și anume în înlăturarea ajutorului dat celor doi deținuți pentru evadare, cu toate că normele legale stabileau în sarcina sa menținerea stării legale de arest preventiv *(JS 5, sent. 538/2018, sintact)*.

Art. 287. Nerespectarea hotărârilor judecătorești. (1) Nerespectarea unei hotărâri judecătorești săvârșită prin:

a) împotrivirea la executare, prin opunerea de rezistență față de organul de executare;

b) refuzul organului de executare de a pune în aplicare o hotărâre judecătorească, prin care este obligat să îndeplinească un anumit act;

c) refuzul de a sprijini organul de executare în punerea în aplicare a hotărârii, de către persoanele care au această obligație conform legii;

d) neexecutarea hotărârii judecătorești prin care s-a dispus reintegrarea în muncă a unui salariat;

e) neexecutarea hotărârii judecătorești privind plata salariilor în termen de 15 zile de la data cererii de executare adresate angajatorului de către partea interesată;

f) nerespectarea hotărârilor judecătorești privind stabilirea, plata, actualizarea și recalcularea pensiilor;

g) împiedicarea unei persoane de a folosi, în tot sau în parte, un imobil deținut în baza unei hotărâri judecătorești, de către cel căruia îi este opozabilă hotărârea;

h) nerespectarea unei măsuri de protecție dispuse în executarea unui ordin european de protecție,

se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Art. 286. Înlesnirea evadării. (1) Înlesnirea prin orice mijloace a evadării se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Înlesnirea evadării:

a) săvârșită prin folosire de violențe, arme, substanțe narcotice sau paralizante;

b) a două sau mai multor persoane în aceeași împrejurare;

c) unei persoane reținute sau arestate pentru o infracțiune sancționată de lege cu pedeapsa detențiunii pe viață ori cu pedeapsa închisorii de 10 ani sau mai mare ori condamnate la o astfel de pedeapsă,

se sancționează cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) sunt săvârșite de o persoană care avea îndatorirea de a-l păzi pe cel reținut sau deținut, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

(4) Înlesnirea evadării, săvârșită din culpă, de către o persoană care avea îndatorirea de a-l păzi pe cel care a evadat, se pedepsește cu închisoarea de la 3 luni la 2 ani.

(5) Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1)-(3) se pedepsește.

concurs cu instigare la evadare

Esențial

- înlesnirea evadării reprezintă o infr. autonomă în raport cu infr. de evadare și sancționează actele de complicitate materială;
- autorul este calificat doar într-una din variantele agravate ale infr.;
  - inclusiv sub. activ al infr. de evadare poate răspunde pentru infr. de înlesnire a evadării, cu privire la o altă pers.;
- înlesnirea evadării poate consta într-o acțiune (deschiderea unei uși de acces) sau inacțiune (neînchiderea celulei în care se află pers. condamnată);
  - dacă pers. care evadează nu profită în concret de actul de înlesnire, nu se va reține infr. de înlesnire a evadării;
    - în acest caz se va putea reține complicitate intelectuală sau instigare la infr. de evadare;
- infr. se va reține în varianta agravată dacă înlesnirea are loc în una dintre următoarele situații:
  - se folosesc violențe (asupra persoanei), arme (propriu-zise sau asimilate), substanțe narcotice ori paralizante;
    - în acest caz se aplică regulile privind concursul de infr. ori absorbția legală, similar infr. de evadare;
    - dacă folosirea unei substanțe narcotice are ca urmare lipsirea de libertate a unei persoane, se va reține un concurs de infr.;

  - este înlesnită evadarea a două sau mai multor pers.;
  - când autorul este calificat: este vorba de persoana care are, potrivit legii, competența de a păzi persoana privată de libertate, iar înlesnirea evadării să fie realizată în exercitarea atribuțiilor de serviciu;
- dacă fapta este comisă din culpă, se va reține varianta atenuată a infr.;
  - spre ex., supravegherea neglijentă în contextul transportării pers. arestate preventiv la sediul instanței.

Secvențe de practică judiciară

Conținutul constitutiv. Elementul material al infracțiunii de înlesnire a evadării din culpă este reprezentat în acest caz de *inacțiunea inculpatului* de a încuia lacătul porții de gratii, cu ocazia ieșirii în curtea interioară din spate a secției de poliție. (...) Infracțiunea săvârșită de inculpat este o infracțiune comisivă prin omisiune, deoarece acesta avea obligația legală de a asigura paza persoanelor arestate aflate în curtea de aer, comisă prin neîndeplinirea atribuțiilor de serviciu. Omisiunea sa constă, așadar, în lipsa împiedicării producerii rezultatului socialmente periculos, și anume în înlăturarea ajutorului dat celor doi deținuți pentru evadare, cu toate că normele legale stabileau în sarcina sa menținerea stării legale de arest preventiv *(JS 5, sent. 538/2018, sintact)*.

Art. 287. Nerespectarea hotărârilor judecătorești. (1) Nerespectarea unei hotărâri judecătorești săvârșită prin:

a) împotrivirea la executare, prin opunerea de rezistență față de organul de executare;

b) refuzul organului de executare de a pune în aplicare o hotărâre judecătorească, prin care este obligat să îndeplinească un anumit act;

c) refuzul de a sprijini organul de executare în punerea în aplicare a hotărârii, de către persoanele care au această obligație conform legii;

d) neexecutarea hotărârii judecătorești prin care s-a dispus reintegrarea în muncă a unui salariat;

e) neexecutarea hotărârii judecătorești privind plata salariilor în termen de 15 zile de la data cererii de executare adresate angajatorului de către partea interesată;

f) nerespectarea hotărârilor judecătorești privind stabilirea, plata, actualizarea și recalcularea pensiilor;

g) împiedicarea unei persoane de a folosi, în tot sau în parte, un imobil deținut în baza unei hotărâri judecătorești, de către cel căruia îi este opozabilă hotărârea;

h) nerespectarea unei măsuri de protecție dispuse în executarea unui ordin european de protecție,

se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Art. 286. Înlesnirea evadării. (1) Înlesnirea prin orice mijloace a evadării se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Înlesnirea evadării:

a) săvârșită prin folosire de violențe, arme, substanțe narcotice sau paralizante;

b) a două sau mai multor persoane în aceeași împrejurare;

c) unei persoane reținute sau arestate pentru o infracțiune sancționată de lege cu pedeapsa detențiunii pe viață ori cu pedeapsa închisorii de 10 ani sau mai mare ori condamnate la o astfel de pedeapsă,

se sancționează cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) sunt săvârșite de o persoană care avea îndatorirea de a-l păzi pe cel reținut sau deținut, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

(4) Înlesnirea evadării, săvârșită din culpă, de către o persoană care avea îndatorirea de a-l păzi pe cel care a evadat, se pedepsește cu închisoarea de la 3 luni la 2 ani.

(5) Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1)-(3) se pedepsește.

↱ concurs cu instigare la evadare

Esențial

- înlesnirea evadării reprezintă o infr. autonomă în raport cu infr. de evadare și sancționează actele de complicitate materială;
- autorul este calificat doar într-una din variantele agravate ale infr.;
  - inclusiv sub. activ al infr. de evadare poate răspunde pentru infr. de înlesnire a evadării, cu privire la o altă pers.;
- înlesnirea evadării poate consta într-o acțiune (deschiderea unei uși de acces) sau inacțiune (neînchiderea celulei în care se află pers. condamnată);
  - dacă pers. care evadează nu profită în concret de actul de înlesnire, nu se va reține infr. de înlesnire a evadării;
    - în acest caz se va putea reține complicitate intelectuală sau instigare la infr. de evadare;
- infr. se va reține în varianta agravată dacă înlesnirea are loc în una dintre următoarele situații:
  - se folosesc violențe (asupra persoanei), arme (propriu-zise sau asimilate), substanțe narcotice ori paralizante;
    - în acest caz se aplică regulile privind concursul de infr. ori absorbția legală, similar infr. de evadare;
    - dacă folosirea unei substanțe narcotice are ca urmare lipsirea de libertate a unei persoane, se va reține un concurs de infr.;

  - este înlesnită evadarea a două sau mai multor pers.;
  - când autorul este calificat: este vorba de persoana care are, potrivit legii, competența de a păzi persoana privată de libertate, iar înlesnirea evadării să fie realizată în exercitarea atribuțiilor de serviciu;
- dacă fapta este comisă din culpă, se va reține varianta atenuată a infr.;
  - spre ex., supravegherea neglijentă în contextul transportării pers. arestate preventiv la sediul instanței.

Secvențe de practică judiciară

Conținutul constitutiv. Elementul material al infracțiunii de înlesnire a evadării din culpă este reprezentat în acest caz de *inacțiunea inculpatului* de a încuia lacătul porții de gratii, cu ocazia ieșirii în curtea interioară din spate a secției de poliție. (...) Infracțiunea săvârșită de inculpat este o infracțiune comisivă prin omisiune, deoarece acesta avea obligația legală de a asigura paza persoanelor arestate aflate în curtea de aer, comisă prin neîndeplinirea atribuțiilor de serviciu. Omisiunea sa constă, așadar, în lipsa împiedicării producerii rezultatului socialmente periculos, și anume în înlăturarea ajutorului dat celor doi deținuți pentru evadare, cu toate că normele legale stabileau în sarcina sa menținerea stării legale de arest preventiv *(JS 5, sent. 538/2018, sintact)*.

Art. 287. Nerespectarea hotărârilor judecătorești. (1) Nerespectarea unei hotărâri judecătorești săvârșită prin:

a) împotrivirea la executare, prin opunerea de rezistență față de organul de executare;

b) refuzul organului de executare de a pune în aplicare o hotărâre judecătorească, prin care este obligat să îndeplinească un anumit act;

c) refuzul de a sprijini organul de executare în punerea în aplicare a hotărârii, de către persoanele care au această obligație conform legii;

d) neexecutarea hotărârii judecătorești prin care s-a dispus reintegrarea în muncă a unui salariat;

e) neexecutarea hotărârii judecătorești privind plata salariilor în termen de 15 zile de la data cererii de executare adresate angajatorului de către partea interesată;

f) nerespectarea hotărârilor judecătorești privind stabilirea, plata, actualizarea și recalcularea pensiilor;

g) împiedicarea unei persoane de a folosi, în tot sau în parte, un imobil deținut în baza unei hotărâri judecătorești, de către cel căruia îi este opozabilă hotărârea;

h) nerespectarea unei măsuri de protecție dispuse în executarea unui ordin european de protecție,

se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) În cazul faptelor prevăzute în lit. d)-g), acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(3) În cazul faptei prevăzute la alin. (1) lit. h), împăcarea părților înlătură răspunderea penală.

Esențial

- infr. este una cu conținuturi alternative;
- sub. activ este general doar în cazul infracțiunii prev. la lit. a);
- elementul material constă în:
  - împotrivirea la executarea unui hotărâri judecătorești executorii: este necesar ca împotrivirea (conduită comisivă) să se realizeze prin opunerea de rezistență față de organul de executare;
    - opunerea de rezistență poate lua forma unei alte infr. (amenințări, loviri etc.). Dacă această conduită constituite o infr. autonomă, se va reține un concurs de infr.;
  - refuzul organului de executare de a pune în executare o hotărâre judecătorească poate interveni și în forma omisiunii îndeplinirii unui act stabilit prin hotărâre judecătorească;
  - refuzul de a sprijini organul de executare în punerea în aplicare a hotărârii instanței;
  - neexecutarea hotărârii judecătorești privind reintegrarea în muncă a unui salariat;
    - se urmărește la plângerea prealabilă a persoanei prejudiciate prin neexecutare (salariatul);
  - neexecutarea hotărârii judecătorești privind plata salariilor: are la bază o conduită omisivă;
    - se urmărește la plângerea prealabilă a pers. prejudiciate prin neplata salariului (salariatul);
  - nerespectarea hotărârilor judecătorești privind stabilirea, plata, actualizarea și recalcularea pensiilor: are la bază o conduită omisivă ori comisivă;
    - se urmărește la plângere prealabilă;
  - împiedicarea unei persoane de a folosi, în tot sau în parte, un imobil deținut în baza unei hotărâri judecătorești;
    - împiedicarea se poate realiza în orice mod;
    - se urmărește la plângere prealabilă;

  - nerespectarea unei măsuri de protecție dispuse în executarea unui ordin european de protecție;
- infr. se comite cu intenție directă sau indirectă;
- tentativa este posibilă, dar nu este incriminată.

Secvențe de practică judiciară

Conținutul constitutiv. ***i)*** *Opunerea de rezistență* cuprinde deci acele acțiuni care se concretizează în manifestări explicite, neechivoce, prin care se urmărește blocarea organului de executare în punerea în executare a hotărârii, manifestări care se pot concretiza în acte de amenințare, de violență sau de vătămare corporală comise asupra organului de executare, încercarea de a suprima viața acestuia, refuzul fățiș de a-i permite aducerea la îndeplinire a actului de executare silită etc. *(CA Oradea, dec. 167/2018, sintact).*

ii) Refuzul executorului judecătoresc de a îndeplini un act sau de a efectua o executare silită constituie infracțiune numai dacă, în prealabil, executorul judecătoresc a fost obligat printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă la îndeplinirea actului, iar acesta nu a respectat obligația de a se conforma hotărârii judecătorești *(ICCJ, dec. 470/2009, scj.ro).*

iii) Elementul material din structura laturii obiective a infracțiunii de nerespectare a hotărârilor judecătorești constă într-o acțiune sau inacțiune îndreptată împotriva exercițiului deplin al prerogativelor unui drept de proprietate consacrat printr-o hotărâre judecătorească. Momentul consumării infracțiunii este acela în care, subsecvent executării unei hotărâri judecătorești obținute de persoana vătămată într-un proces de revendicare imobiliară, inculpatul a împiedicat-o pe aceasta să se folosească de imobilul – în speță, să cultive terenul – asupra căruia fusese pusă în posesie. Nu are importanță, în ceea ce privește existența infracțiunii, împrejurarea că după săvârșirea faptei inculpatul a obținut un titlu de proprietate în care este trecută și suprafața de teren în litigiu. Existența unui alt titlu de proprietate – pentru aceeași suprafață de teren și valabilitatea celor două titluri pot fi discutate tot în cadrul unei acțiuni în revendicare și nu au relevanță penală *(CA București, dec. 972/1998, CPJP 1998, p. 194).*

(2) În cazul faptelor prevăzute în lit. d)-g), acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(3) În cazul faptei prevăzute la alin. (1) lit. h), împăcarea părților înlătură răspunderea penală.

Esențial

- infr. este una cu conținuturi alternative;
- sub. activ este general doar în cazul infracțiunii prev. la lit. a);
- elementul material constă în:
  - împotrivirea la executarea unui hotărâri judecătorești executorii: este necesar ca împotrivirea (conduită comisivă) să se realizeze prin opunerea de rezistență față de organul de executare;
    - opunerea de rezistență poate lua forma unei alte infr. (amenințări, loviri etc.). Dacă această conduită constituite o infr. autonomă, se va reține un concurs de infr.;
  - refuzul organului de executare de a pune în executare o hotărâre judecătorească poate interveni și în forma omisiunii îndeplinirii unui act stabilit prin hotărâre judecătorească;
  - refuzul de a sprijini organul de executare în punerea în aplicare a hotărârii instanței;
  - neexecutarea hotărârii judecătorești privind reintegrarea în muncă a unui salariat;
    - se urmărește la plângerea prealabilă a persoanei prejudiciate prin neexecutare (salariatul);
  - neexecutarea hotărârii judecătorești privind plata salariilor: are la bază o conduită omisivă;
    - se urmărește la plângerea prealabilă a pers. prejudiciate prin neplata salariului (salariatul);
  - nerespectarea hotărârilor judecătorești privind stabilirea, plata, actualizarea și recalcularea pensiilor: are la bază o conduită omisivă ori comisivă;
    - se urmărește la plângere prealabilă;
  - împiedicarea unei persoane de a folosi, în tot sau în parte, un imobil deținut în baza unei hotărâri judecătorești;
    - împiedicarea se poate realiza în orice mod;
    - se urmărește la plângere prealabilă;

  - nerespectarea unei măsuri de protecție dispuse în executarea unui ordin european de protecție;
- infr. se comite cu intenție directă sau indirectă;
- tentativa este posibilă, dar nu este incriminată.

Secvențe de practică judiciară

Conținutul constitutiv. ***i)*** *Opunerea de rezistență* cuprinde deci acele acțiuni care se concretizează în manifestări explicite, neechivoce, prin care se urmărește blocarea organului de executare în punerea în executare a hotărârii, manifestări care se pot concretiza în acte de amenințare, de violență sau de vătămare corporală comise asupra organului de executare, încercarea de a suprima viața acestuia, refuzul fățiș de a-i permite aducerea la îndeplinire a actului de executare silită etc. *(CA Oradea, dec. 167/2018, sintact).*

ii) Refuzul executorului judecătoresc de a îndeplini un act sau de a efectua o executare silită constituie infracțiune numai dacă, în prealabil, executorul judecătoresc a fost obligat printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă la îndeplinirea actului, iar acesta nu a respectat obligația de a se conforma hotărârii judecătorești *(ICCJ, dec. 470/2009, scj.ro).*

iii) Elementul material din structura laturii obiective a infracțiunii de nerespectare a hotărârilor judecătorești constă într-o acțiune sau inacțiune îndreptată împotriva exercițiului deplin al prerogativelor unui drept de proprietate consacrat printr-o hotărâre judecătorească. Momentul consumării infracțiunii este acela în care, subsecvent executării unei hotărâri judecătorești obținute de persoana vătămată într-un proces de revendicare imobiliară, inculpatul a împiedicat-o pe aceasta să se folosească de imobilul – în speță, să cultive terenul – asupra căruia fusese pusă în posesie. Nu are importanță, în ceea ce privește existența infracțiunii, împrejurarea că după săvârșirea faptei inculpatul a obținut un titlu de proprietate în care este trecută și suprafața de teren în litigiu. Existența unui alt titlu de proprietate – pentru aceeași suprafață de teren și valabilitatea celor două titluri pot fi discutate tot în cadrul unei acțiuni în revendicare și nu au relevanță penală *(CA București, dec. 972/1998, CPJP 1998, p. 194).*

Titlul V
Infracţiuni de corupţie şi de serviciu

Capitolul I. Infracţiuni de corupţie

Observaţii generale

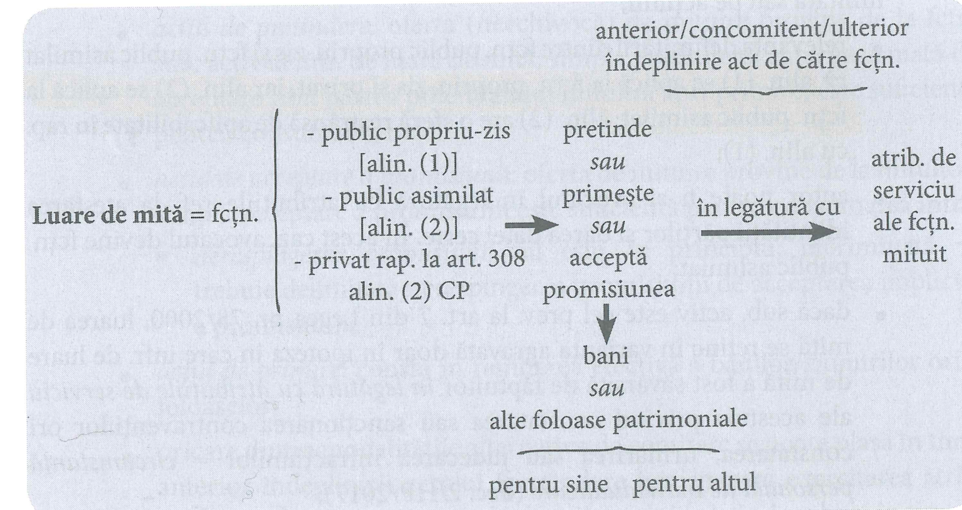
Prin raportare la infracţiunile de corupţie:

- sunt infr. de pericol abstract care se comit numai prin acţiune;
- nu au obiect material;
- autorul este calificat numai în cazul infr. de luare de mită;
- deşi textele de incriminare se referă la fcţn. public, acesta se aplică şi fcţn. privat rap. la prevederile art. 308 CP;
- fcţn. public poate să fie unul propriu-zis [art. 175 alin. (1) CP] sau asimilat [art. 175 alin. (2) CP];
  - *fcţn. public propriu-zis*: parlamentar, jandarm, poliţist, judecător, procuror, grefier, funcţionar din cadrul unor regii autonome, profesor din învăţământul de stat, medic din sistemul public de sănătate etc.;
  - *fcţn. public asimilat*: notar, executor judecătoresc, administrator sau lichidator judiciar, interpret autorizat, expert judiciar, fcţn. bancar etc.
- preexistenţa unor atribuţii de serviciu ale funcţionarului public/privat poate fi evaluată drept situaţie premisă a infracţiunilor;
- elementul material şi latura subiectivă, precum şi bunurile supuse confiscării sunt similare în cazul luării de mită şi traficului de infl., respectiv în ipoteza dării de mită şi cumpărării de infl.

Art. 289. Luarea de mită. (1) Fapta funcţionarului public care, direct ori indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primeşte bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 10 ani şi interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcţie publică ori de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârşit fapta.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1), săvârşită de una dintre persoanele prevăzute în art. 175 alin. (2), constituie infracţiune numai când este comisă în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri.

(3) Banii, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

Esenţial

- infr. de pericol abstract şi de consumare anticipată → se consumă la simpla pretindere ori acceptare a promisiunii, fără să fie necesară primirea banilor ori a altor foloase;
- nu este o infr. complexă în niciuna dintre modalităţile de comitere;
- nu are obiect material → obiectul mitei reprezintă produsul infr., nu obiect(ul) material al acesteia;
- infr. este cu conţinut alternativ:
  - dacă pretinderea şi primirea au loc în aceeaşi unitate de împrejurare (de ex., fcţn. primeşte bani de la o pluralitate de mituitori în leg. cu aceleaşi atribuţii de serviciu) → unitate naturală colectivă;
  - dacă există mai multe luări de mită în unităţi de împrejurare diferite, dar în baza aceleiaşi rezoluţii infracţionale → infr. continuată;
- se poate reţine infr. de luare de mită (pentru fcţn. mituit) fără să se reţină corelativ şi darea de mită (pentru mituitor) → fcţn. pretinde o sumă de bani, dar este refuzat; fcţn. constrânge mituitorul să remită o sumă de bani;